

**National Library
of Sweden**

Denna bok digitaliserades på Kungl. biblioteket år 2012

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1947:7
JORDBRUKSDEPARTEMENTET

BETÄNKANDE MED FÖRSLAG

ANGÅENDE

LANTMÄTERIPERSONALENS
ORGANISATION

SAMT AVLÖNINGSFÖRHÅLLANDEN
M. M.

AVGIVET AV

1945 års lantmäteriutredning

S T O C K H O L M

1 9 4 7

Statens offentliga utredningar 1947

Kronologisk förteckning

1. Kollektiv tvätt. Betänkande med förslag att underlätta hushållens tvättarbete. Hæggström. 284 s. S.
2. Betänkande angående fiskerinäringens efterkrigsproblem samt den prisreglerande verksamheten på fiskets område. Antonsons, Göteborg. 325 s. Jo.
3. Elkraftutredningens redogörelse nr 1. Redogörelse för detaljdistributörerna samt deras råkraftkostnader och priser vid distribution av elektrisk kraft. Inledande översikt. Sv. Tryckeri AB. 84 s. K.
4. Betänkande med förslag till standardtariffer för detaljdistribution av elektrisk kraft. Hæggström. 126 s. K.
5. 1944 års militärsjukvårdskommittés betänkande. Del 2. Beckman. 170 s. Fö.
6. Betänkande med förslag till geofysiskt observatorium i Kiruna m. m. Idun 64 s. K.
7. Betänkande med förslag angående lantmäteripersonalens organisation samt avlöningsförhållanden m. m. Marcus 132 s. Jo.

Ann. Om särskild tryckort ej angives, är tryckorten Stockholm. Bokstäverna med fetstil utgöra begynnelsebokstäverna till det departement, under vilket utredningen avgivits, t. ex. E. = eckleslastikdepartementet, Jo. = jordbruksdepartementet.

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1947: 7
JORDBRUKSDEPARTEMENTET

BETÄNKANDE MED FÖRSLAG
ANGÅENDE
LANTMÄTERIPERSONALENS
ORGANISATION
SAMT AVLÖNINGSFÖRHÅLLANDEN
M. M.

AVGIVET AV
1945 års lantmäteriutredning

STOCKHOLM 1947
ISAAC MARCUS BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG
469097

BETANKANDR. MED. FÖRSÄG.

LAJTMÄTTBILERSÖNALLEZ
ORGANISATION
SANT ALONINGSPÖHATANDEN

M. M.

ST. AUGUSTIN 42

1888 and 1889

STOCKHOLM 1888

INAC. HENRY & CO. PUBLISHERS, STOCKHOLM

Till Herr Statsrådet G. E. Sträng

Undertecknade få härmed överlämna »Betänkande med förslag angående
lantmäteripersonalens organisation samt avlöningsförhållanden, m. m.»

Stockholm den 19 december 1946.

BERNHARD NÄSGÅRD

ALLAN ANDERSSON

V. ARVIDSSON

E. A. LINDBLOM

MARTIN LJUNGBERG

AXEL SANDBERG

/ *Rune Sollander*

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY

ASTOR LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS
455 FIFTH AVENUE, NEW YORK, N. Y.

Acquired by purchase on 10 December 1918

REYNOLD ZACHARY

ALLEN ANDERSON, THE ARTIST IN THE LIBRARY

MARTIN JOHNSON, THE ARTIST IN THE LIBRARY

From Columbia

KAP. I

UTREDNINGSUPPDRAGET

Genom beslut den 6 april 1945 bemyndigade Kungl. Maj:t dåvarande statsrådet Axel Rubbestad att tillkalla sakkunniga för att enligt i statsrådsprotokollet angivna riktlinjer verkställa utredning rörande lantmäteriernas organisation samt avlöningsförhållanden.

I det yttrande till statsrådsprotokollet, varmed föredragande statsrådet anmälde berörda ärende, anfördes följande.

Enligt den nuvarande organisationen av det svenska lantmäteriet utföras lantmäteriförrättningar av distriktslantmätarna, en var för sitt distrikt, med biträde av extra lantmätare och tekniska biträden. Av dessa innehava blott distriktslantmätarna, vilkas antal nu är 210, ordinarie anställning.

Distriktslantmätarnas inkomster i tjänsten utgöras av dels fast lön och dels arvode enligt fastställd taxa för utfört arbete. Extra lantmätare och tekniska biträden förordnas av lantmäteristyrelsen i mån av behov. För de förra finnas av statsmedel anvisade sammanlagt 165 arvoden om lägst 1 000 kronor och högst 2 000 kronor. I övrigt utgöras extra lantmätarnas inkomster, fränsett utgående dyrtidstillägg och tillskott till dyrtidstillägg, av den avlöning, som vederbörande distriktslantmätare utbetalar. De tekniska biträdena avlönas även av distriktslantmätarna därvid dock av statsmedel utgå vissa ålderstillägg. Till såväl distriktslantmätarna som extra lantmätarna utgår rese- och traktamentsersättning av statsmedel och jämväl de tekniska biträdena äga i viss utsträckning rätt till dylik gottgörelse av allmänna medel. Erforderlig rit- och annan kontorspersonal å distrikten anställs och avlönas av distriktslantmätarna. Vid fastställande av de olika posterna i lantmäteri taxan har beräknats att, efter det avdrag skett för bestridande av kostnader till avlöning till distriktslantmätarens tjänstemedhjälpare och andra biträden samt övriga omkostnader såsom hållande av kontor och instrument m. m., ett tillräckligt överskott skulle uppstå för att jämte den direkta avlöningen från statsverket utgöra skäligen gottgörelse till distriktslantmätaren för dennes arbete.

Det närmaste inseedet över lantmäteriverksamheten utövas av överlantmätarna, en för varje län. Personalen å de överlantmätarna underställda lantmäterikontoren i länen utgöras av dels assistenter, vilka ha lantmäteriutbildning, samt dels kansli- och kontorspersonal, vartill kommer extra personal i mån av behov. Assistenttjänsterna voro tidigare ordinarie befattningar men äro numera extra ordinarie eller arvodestjänster, som tillsätts på förordnande för viss tid. Såväl överlantmätarna som annan personal å lantmäterikontoren uppbära endast fast lön av statsmedel.

Genom beslut den 22 juni 1939 uppdrog chefen för justitiedepartementet efter vederbörligt bemyndigande åt särskilda sakkunniga (fastighetsbildningssakkunniga) att inom justitiedepartementet verkställa utredning rörande revision av fastighetsbildningsväsendet å landet m. m. I direktiven för de sakkunniga uttalades bland annat att de sakkunniga skulle ägna uppmärksamhet åt frågan, huruvida ändringar i organisatoriskt avseende vore påkallade för att göra förfarandet vid fastighetsbildning

enklare, billigare och snabbare samt för att förrättningarna bleve handlagda med tillvaratagande av vissa närmare angivna jordpolitiska intressen.

Sedan de sakkunniga den 1 september 1944 (SOU 1944:46) avgivit betänkande med förslag till ändring i vissa delar av jorddelningslagen m. m., ha de sakkunniga i skrivelse den 21 mars 1945 till chefen för justitiedepartementet hemställt, att åt särskilda utredningsmän måtte uppdragas att utarbeta detaljerat förslag till ändringar i lantmäteriets organisation. I sin skrivelse ha de sakkunniga anfört bland annat följande.

I sitt nyligen avgivna betänkande ha de sakkunniga tagit ståndpunkt till frågan om lämpligheten av den nuvarande organisationen, såvitt angår grunddragen av densamma samt därvid hävdad den mening att ändring i de ordinarie fastställelsemyndigheternas sammansättning eller annan total omläggning av förfarandet vid fastighetsbildningen icke tarvas. Tillika ha de sakkunniga emellertid framhållit behovet av effektivisering av den jordpolitiska kontrollen samt bland medel härtill anvisat tillskapandet av viss rådgivande institution, att anlitas av fastställelsemyndigheterna i viktigare fall, och vad förrättningsstadiet beträffar, organisatoriska reformer. I sistnämnda hänseende ha de sakkunniga syftat särskilt å ändring av systemet för lantmätarnas avlöning.

Det nuvarande avlöningssystemet för lantmätarna, som tidigare haft många paralleller i statsförvaltningen, representerar en inom denna numera på det hela taget övergiven ståndpunkt. Det har sina rötter i en tid, då jorddelning ankom på sakägarna själva och lantmätarens medverkan, där den förekom, grundade sig på ett privat uppdrag att biträda dem. Systemet kan lätteligen medföra att hans yrkesförtjänst ökas ju flera förrättningar han fullbordar och kan följaktligen också innebära frestelse för honom att vara alltför tillmötesgående mot sakägarnas önskningsar. Då nu lagens villkor för jorddelning enligt sakens natur i stor utsträckning måste vara sådana, att avgörandena få bero på omständigheterna i de särskilda fallen och på lagtillämparens fria prövning, framträder här olämpligheten av att tjänstemännen kunna ha ett privat intresse av prövningens resultat och den praxis som småningom utbildar sig.

Om nu angivna olägenheter av det tillämpade avlöningssystemet för närvarande i regel icke avsätta påtagliga spår i praktiken, kan detta förhållande väl delvis bero på att, såsom stundom anföres, lantmätarnas tid fullt ut tages i anspråk av de ärenden, däri ansökningarna icke kunna avslås, och annat arbete, som måste utföras. Men också lär lantmätarkåren förtjäna det allmänna vitsord att den söker efter bästa förmåga och utan hänsyn till sina privata intressen fullgöra sin funktion som statens kontrollorgan.

Anmärkningen mot systemet förfaller dock icke härigenom, och det bör beaktas att bristen kan få ökad betydelse i samma mån som kraven å skärpning av restriktionerna vid jorddelning vinna lagstiftarens bifall.

Även ur andra viktiga synpunkter än den nu anförda är det rådande avlöningssystemet föga tillfredsställande. Den fördel, som vinnes genom att sakägarbidragen icke behöva redovisas till statskassan, synes helt och hållet uppvägas av att systemet icke medger att man utan vidare efter behovet ändrar bestämmelserna om dessa bidrag och ej heller möjliggör fullständig kontroll å vad arbetet verkligen inbringar lantmätaren. Oavsett detta förhållande torde taxan svårligen ens med den största omsorg kunna uppvägas så, att nettoinkomsten står i överensstämmelse med arbetsbördans storlek.

Lämpligast synes vara att i enlighet med de inom statsförvaltningen vanliga principerna lönen utgår helt av statsmedel samt rättvis fördelning av arbetet sökes genom en härför lämpad distriktsindelning. Kan full rättvisa ej ernås genom den geografiska utformningen av distrikten, så har man möjligheten att i lönehänseende uppdelade dem i grupper och dessutom att åstadkomma utjämning i den emellan olika

distrikt och olika tider varierande arbetsbördan genom att till lantmätarens hjälp förordna flera eller färre olika slags biträden, en metod, som ju även med nuvarande system måste anlitas.

De sakkunniga mena alltså att det är angeläget att efter nu uppdragna riktlinjer snarast ändra lönesystemet. Att närmare utforma förslaget och verkställa härför erforderliga undersökningar är emellertid en uppgift av sådan natur och omfattning att den icke lär kunna anses ingå i de sakkunnigas uppdrag eller böra påläggas de sakkunniga.

I samband med revisionen av lönesystemet torde även böra beaktas ett länge känt behov av att för sådana skiften och andra större förrättningar, som kräva lång tid och speciella kvalifikationer hos förrättningsmannen, ha tillgång till särskild härför lämpad arbetskraft. För ändamålet synas lämpligen kunna inrättas särskilda befattningar, vilkas innehavare ha skyldighet att utföra det arbete, som lantmäteristyrelsen (eller överlantmätaren) bestämmer, samt åtnjuta lön, motsvarande distriktslantmätares, jämte tilläggsarvode för mera krävande uppgifter. Antalet dylika befattningar får naturligtvis inskränkas så att det motsvarar ett säkert påräknligt aktuellt behov. I den mån genom ändringar i fastighetsbildningslagstiftningen omskiftesinstitutet kommer till användning, torde småningom antalet behöva ökas utöver det nu erforderliga.

Frågan om lantmåteripersonalens organisation och löneställning har tidigare vid flera tillfällen varit föremål för överväganden. Sålunda framlade de s. k. lantmätarelönesakkunniga två betänkanden i detta ämne (SOU 1931: 39 och 1932: 28). Vissa av de i betänkandena upptagna förslagen lågo till grund för det rörande lantmåteristatens anslagsbehov vid 1939 års lagtima riksdag fattade beslutet (prop. nr 97; r. skr. nr 183).

Löneställningen för överlantmätarna har sedermera behandlats i de s. k. tjänsteförteckningssakkunnigas den 18 juni 1942 avgivna betänkande del II (SOU 1942: 30). Dessa sakkunniga ha därvid under erinran att av landets 24 överlantmätare för närvarande 9 voro placerade i lönegrad A 30 och 15 i lönegrad A 29 uttalat, att samtliga överlantmätare syntes böra placeras i lönegrad A 30. Beträffande frågan om överlantmätaren i Kopparbergs län borde ha ett särskilt arvode varom förslag framställdes, ha de sakkunniga icke ansett sig böra göra något uttalande.

Jag torde i detta sammanhang även få erinra därom att Sveriges lantmätareförening vid olika tillfällen hemställt om gottgörelse för de under krisen uppkomna ökningarna i omkostnaderna i form av procentuellt kristillägg å lantmåteritaxan. Föreningen har ytterligare i skrivelse den 8 juli 1944 hemställt dels att de kontorsbiträden, som anställdes hos distriktslantmätare och som styrkt sig äga erforderlig kompetens, finge förordnas på samma eller liknande sätt, som nu skedde med de tekniska biträdena, dels att biträde, som erhållit sådant förordnande, skulle ha rätt till tjänsteårsberäkning efter samma grunder som biträden å länslantmåterikontor och jämväl rätt att vid övergång till ren statstjänst tillgodoräkna sig tjänsteår på grund av sådant förordnande lika med tjänsteår i ren statstjänst, dels ock att distriktslantmätares kontorsbiträde efter erhållet sådant förordnande som förut sagts, finge erhålla avlösningsförbättring av statsmedel. I denna framställning har Föreningen kvinnliga befattningshavare inom lantmåteristaten genom skrivelse den 8 augusti 1944 förklarat sig instämma. Föreningen har sedermera i skrivelse den 10 november 1944 gjort framställning om att anställnings- och löneförhållandena med det snaraste måtte ordnas för de hos lantmätarna anställda karriterskorna och att härvid lantmåteristyrelsen erhöle kontroll över kontorsbiträdenas anställnings- och arbetsförhållanden, vilket kunde ske endast på det sätt, att lantmåteristyrelsen förordnade dessa biträden. Därjämte har Sveriges allmänna lantbrukstjänstemannaförbund i skrivelse den 10 oktober 1944 hemställt, bland annat, att erforderligt antal av distriktslantmätarnas tekniska biträden måtte överföras till extra ordinarie an-

ställning. Även i vissa andra framställningar liksom i åtskilliga yttranden över fastighetsbildningssakkunnigas förutberörda betänkande ha framförts yrkanden och synpunkter på lantmäteriväsendets organisations- och lönefrågor.

Såsom av det anförda framgår har spørsmålet om organisationen och löneställningen för lantmäteristatens personal vid upprepade tillfällen varit föremål för överväganden. Någon slutgiltig lösning av detta spørsmål har emellertid härvid icke kommit till stånd. Det nuvarande lönesystemet för avlöning av distriktslantmätare och deras biträden medför såsom framgår av vad fastighetsbildningssakkunniga i sin förenämnda skrivelse framhållit ett flertal olägenheter. Man torde heller icke kunna bortse från att det nuvarande systemet att distriktslantmätarna avlönas i stor utsträckning genom inkomster enligt lantmäteritaxan förr eller senare måste leda till en revidering av denna taxa. Med hänsyn till det sagda och då tidigare utredningar i ämnet numera äro i hög grad föråldrade synes mig önskvärt att frågan om avlöningsförhållandena för lantmäteristatens personal underkastas förnyad utredning. Härvid bör i första hand undersökas huruvida icke det nuvarande lönesystemet för distriktslantmätarna och deras biträden bör ersättas med avlöningsbestämmelser som ansluta sig till det för övriga civila befattningshavare gällande. I detta sammanhang torde även en översyn av löneförhållandena vid lantmäteristyrelsen och lantmäterikontoren företagas i den mån så finnes påkallat av det resultat vartill utredningen i fråga om distriktslantmätarna och deras biträden kan komma. En förändring av lönesystemet för distriktslantmätarna kan även påkalla vissa organisatoriska förändringar inom lantmäteriväsendet. Efter samråd med chefen för justitiedepartementet vill jag förorda att den av mig nu ifrågasatta utredningen anförtros åt särskilda sakkunniga inom jordbruksdepartementet. Tillfälle synes böra beredas de sakkunniga att samråda med företrädare för de olika personalgrupper som beröras av utredningen. I erforderliga delar bör utredningen även ske i samråd med fastighetsbildningssakkunniga och 1942 års jordbrukskommitté samt norrlandskommittén.

Jämlikt ovanberörda bemyndigande tillkallade statsrådet Rubbestad såsom sakkunniga ledamoten av första kammaren, f. d. statssekreteraren B. Näsgård, åt vilken jämväl uppdrogs att såsom ordförande leda de sakkunnigas förhandlingar, ledamoten av andra kammaren, småbrukaren J. A. Andersson, Tungelsta, byråchefen i riksräkenskapsverket K. A. V. Arvidsson, ledamoten av första kammaren direktören E. A. Lindblom, Falun, ledamoten av andra kammaren, civilingenjören M. S. Ljungberg, Norrköping, samt byråchefen i lantmäteristyrelsen A. G. N. Sandberg. De sakkunniga antogo namnet »1945 års lantmäteritutredning».

Den 16 juli 1945 förordnades förste amanuensen i kammarkollegiet E. R. Sollander att tjänstgöra som de sakkunnigas sekreterare.

Efter framställning av utredningen har statsrådet den 24 april 1946 förordnat amanuensen hos lantmäteristyrelsen Å. S. Bysjö att biträda utredningen med vissa undersökningar rörande arbetsuppgifter och arbetsfördelning m. m. å lantmäterikontoren samt lantmäteridistriktet ävensom med andra liknande undersökningar, den 20 maj 1946 amanuensen hos riksräkenskapsverket J. R. H. Charpentier att biträda utredningen med granskning och bearbetning av införskaffade uppgifter rörande distriktslantmätares och extra lantmätares förrättningsinkomster, den 23 augusti 1946 kanslirådet A. Carlsson att såsom expert biträda utredningen vid fullgörandet av dess uppdrag samt den 30 september 1946 extra ordinarie byrådirektören i lantmäte-

ristyrelsen E. V. Elmhed att såsom expert biträda utredningen vid behandlingen av vissa frågor angående lantmäteriets distriktsorganisation.

De sakkunniga ha med vederbörligt tillstånd företagit följande resor:

den 19—21 maj 1946 för studium av lantmåteriförhållandena i Kalmar län;

den 5 och 6 juli 1946 för studium av lantmåteriförhållandena i Kopparbergs län;

den 7 juli 1946 besök i lantmåterikontoret i Gävle;

den 8—10 juli 1946 för studium av lantmåteriförhållandena i Västerbottens län;

Den 23 och 24 september 1946 hölls med vederbörligt tillstånd sammanträde i Stockholm med representanter för lantmätarna samt för lantmåteriets biträdespersonal.

Den 9 december 1946 hölls sammanträde i Stockholm med vissa representanter för överlantmätarnas sektion av Sveriges lantmätareförening, m. fl.

Visst samråd har förekommit med andra utredningar, vilkas uppdrag beröra lantmåteriets förhållanden.

Utredningen har på grund av remisser från Kungl. Maj:t avgivit yttranden i följande ärenden:

den 6 augusti 1945 med anledning av Kungl. Maj:ts remiss den 12 juli 1945 angående förhöjd ersättning åt vissa förrättningsmän enligt lagen om enskilda vägar;

den 18 september 1945 med anledning av Kungl. Maj:ts remiss den 27 augusti 1945 rörande provisorisk avlöningsförbättring till tekniska biträden samt kontorsbiträden eller kartriterskor hos lantmätare;

den 15 januari 1946 med anledning av Kungl. Maj:ts remiss den 3 i samma månad rörande utbildning av tekniska biträden;

den 15 mars 1946 med anledning av remiss den 13 i samma månad angående viss förbättring av lantmåteriaspiranternas inkomstförhållanden;

den 9 september 1946 med anledning av Kungl. Maj:ts remiss den 21 augusti 1946 angående visst förslag om utbildningskurser för tekniska biträden;

den 25 september 1946 med anledning av Kungl. Maj:ts remiss den 12 september 1946 angående ytterligare avlöningsförbättring av statsmedel åt tekniska biträden.

Jämte utredningsuppdraget ha till utredningen överlämnats vissa till det samma hörande handlingar nämligen

handlingar angående Sveriges lantmätareförenings framställning den 3 juli 1944 om kompensation genom taxehöjning för ökning av omkostnaderna i tjänsten samt vissa framställningar om ändrade anställningsförhållanden för viss biträdespersonal;

skrivelse till statsrådet Rubbestad från Sveriges lantmätareförening den 22 januari 1945 angående åtgärder till förbättring av lantmåteripersonalens anställnings- och avlöningsförhållanden;

skrivelse till statsrådet och chefen för kungl. justitiedepartementet från

fastighetsbildnings-sakkunniga den 21 mars 1945 angående särskild utredning rörande lantmäteripersonalens organisation och avlöningsförhållanden;

skrivelse till statsrådet Rubbestad från styrelsen för lantmäterisektionen vid tekniska högskolan den 21 mars 1945 med vissa synpunkter i fråga om lantmäteriets organisations- och löneförhållanden;

vissa skrivelser till vederbörande statsråd rörande representantskap i utredningen.

Följande ärenden och framställningar ha vidare av Kungl. Maj:t överlämnats till utredningen för att tagas i övervägande vid fullgörande av dess uppdrag:

den 5 juli 1945 handlingar rörande viss framställning av Sveriges allmänna lantbrukstjänstemannaförbund rörande de lantmäteritekniska biträdenas rätt till avlöningsförbättring av statsmedel;

den 29 augusti 1946 handlingar rörande en av fil. kand. Erik Löwegren verkställd utredning rörande användningen av anslaget till »Distriktslantmätare och extra lantmätare m. fl.: Reseersättningar»;

den 22 oktober 1946 framställning av civilförvaltningens personalförbund om höjd lönegradsplacering av lägre personal vid lantmäterikontoren i länen.

KAP. II

GRUNDDRAGEN AV HITTILLSVARANDE ORGANISATION OCH LÖNEFÖRHÅLLANDEN BETRÄFFANDE LANTMÄTERIETS PERSONAL

A. En översikt rörande lantmäteriorganisationens uppkomst och utveckling

Uppkomsten av ett statligt organiserat lantmäteri i Sverige kan hänföras till början av 1600-talet. Särskild betydelse för lantmäteriets tillblivelse brukar tillmätas den instruktion för kartläggning av riket, som Gustav II Adolf år 1628 utfärdade för Anders Bure. Denna instruktion avsåg dels en geografisk kartläggning av landets olika delar och dels geometrisk uppmätning av byarnas åker, äng och skog m. m. För uppdragets utförande fick Bure anställa och vid behov utbilda lantmätare. Den lantmäteriorganisation, som på så sätt började utformas, ställdes snart under räknekammarens eller kammarkollegiets ledning. De olika lantmätarna fördelades på olika län eller landsdelar. För den centrala ledningen av lantmäteriet inom kammaren förordnades år 1642 en inspektor. År 1683 ersattes denne med en chef för lantmäteriet. Denne ställdes i spetsen för ett särskilt kontor inom kammarkollegiet och erhöll titeln direktör. Sagda kontor, kallat lantmäterikontoret i Stockholm, senare generallantmäterikontoret, utgjorde ursprunget till den nuvarande centrala förvaltningsmyndigheten för lantmäteriet, lantmäteristyrelsen.

Lantmäteriets lokala organisation kom snart att bestå av en ordinarie samt en eller flera extra ordinarie lantmätare i varje län, samtliga statligt avlönade. De ordinarie lantmätarna eller förste lantmätarna, som de senare kallades, erhöilo från början icke någon chefsställning i förhållande till de övriga lantmätarna i länet, men i och med att de fingo vården av de i slutet av 1600-talet tillkomna provinskontoren, där konceptkartorna för länet skulle förvaras, kommo de snart att få en central ställning inom respektive läns lantmäteriorganisation.

Lantmätarna i orterna stodo under uppsikt förutom av lantmäterikontoret i Stockholm jämväl av vederbörande landshövding. En uttrycklig föreskrift därom fanns intagen i 1687 års landshövdingeinstruktion.

Under det första skedet av lantmäteriets utveckling var lantmätarens verksamhet främst inriktad på arbete direkt för kronans räkning och bestod i

huvudsak, förutom av geografisk kartläggning, av förrättningar för skattläggnings-, jordrannsaknings- m. fl. kamerala ändamål. I en år 1688 utfärdad instruktion omnämndes för första gången, att lantmätare i mån av tid och efter landshövdingens tillstånd jämväl fick utföra förrättningar åt enskilda. Först genom 1725 års lantmäteriinstruktion meddelas bestämmelser om lantmätarens befattning med ägodelningar, som giva en fastare anknytning av jorddelningsväsendet till lantmäteriet. År 1730 utfärdades den första lantmäteritaxa, som reglerade lantmätarens rätt till ersättning för förrättningar, som utförts åt enskilda.

Av stor betydelse för lantmäteriets vidare utveckling blevo de i mitten av 1700-talet och under 1800-talet utfärdade storskiftes-, enskiftes- och laga-skiftesförfattningarna. Härmed inleddes en period under vilken lantmätarnas verksamhet alltmer kom att ägnas åt skiftesverket. En stark ökning av lantmätarnas antal blev nu erforderlig. Utöver de tidigare ordinarie och extra ordinarie lantmätarna i länen tillsattes s. k. kommissionslantmätare. Till en början avlönades dessa liksom de ordinarie och extra ordinarie lantmätarna av statsmedel. År 1802 förordnades emellertid, att kommissionslantmätartjänsterna skulle indragas. Då denna minskning av organisationen ej kunde genomföras, blev resultatet endast, att oavlönade i stället för avlönade kommissionslantmätare förordnades. Därigenom grundlades ett system med i huvudsak oavlönade lantmätare, som blev bestående till 1900-talets början. Ett av skälen till detta system synes ha varit, att minskning skett av de arbeten, som lantmätarna hade att utföra direkt åt kronan och att lantmätarna alltmer kommit att vara sysselsatta med förrättningar för enskildas räkning, för vilka de hade att uppbära ersättning enligt taxa.

År 1827 genomfördes i anslutning till tillkomsten av en ny skiftesstadga betydelsefulla förändringar beträffande lantmäteriets uppgifter och organisation.

Enligt berörda stadga föreskrevs bl. a., att förordnande av lantmätare för skifte eller annan lantmateriförrättning skulle meddelas av Konungens befallningshavande, varvid förordnande skulle lämnas lantmätare, som ägde förrätta lantmaterigöromål på eget ansvar. I regel skulle jordägare icke förvägras själv välja den förrättningsman han önskade.

En ny instruktion för generallantmäterikontoret, provinslantmäterikontoren samt lantmätarna i riket utfärdades.

Generallantmäterikontoret organiserades som ett självständigt under Kungl. Maj:t lydande verk under chefskap av överdirektören för lantmäteriet.

I varje län skulle finnas en förste och en andre lantmätare med lön på stat och därtill så många (oavlönade) kommissions- och vice kommissionslantmätare, som av behovet påkallades. För varje län skulle finnas ett i residensstaden beläget lantmaterikontor, där konceptkartorna för länet skulle förvaras. Förste lantmätaren i länet skulle vara kontorets föreståndare. Förste lantmätaren skulle vid sidan av sin uppgift som vanlig förrättningslantmätare utöva viss uppsikt över lantmäteriet i länet. Till honom skulle

t. ex. insändas verksamhetsberättelser från de andra lantmätarna i länet. Med ledning av dessa berättelser skulle förste lantmätaren i sin tur insända berättelse om lantmäteriet i länet till generallantmäterikontoret.

En ny instruktion för lantmäteriet tillkom år 1864. Enligt denna erhöll generallantmäterikontoret benämningen lantmäteristyrelsen.

Lantmäteriets verksamhet under mitten av 1800-talet ägnades främst åt genomförande av skiften av jord och vad därmed ägde sammanhang. Arbetet med skiftena nådde sin kulmen omkring år 1860, då antalet på eget ansvar arbetande lantmätare uppgick till omkring 500. Mot slutet av 1800-talet uppstod en viss minskning av lantmäteriets arbetsuppgifter, sedan laga skiftena i större delen av södra och mellersta Sverige fullbordats. Därmed följde en tillbakagång för lantmäteriet. Antalet på eget ansvar arbetande lantmätare hade år 1899 nedgått till 210.

Vid 1908 och 1909 års riksdagar beslutades i enlighet med av Kungl. Maj:t framlagda propositioner en genomgripande omorganisation av lantmäteriet. År 1908 beslutades omorganisation och ändrade avlöningsförhållanden beträffande lantmäteristyrelsen samt förstelantmätaretjänsterna i länen.

För lantmäteristyrelsens del innefattade omorganisationen bl. a. införandet av en byråindelning.

Beträffande förste lantmätarna, vilka förut varit sysselsatta med praktisk lantmäteriverksamhet och endast vid sidan därav omhänderhaft skötseln av länets lantmäterikontor med tillhörande arkiv, infördes den ändringen, att de blevo chefer för lantmäteripersonalen i länen och fingo sin verksamhet nästan uteslutande förlagd till lantmäterikontoren. Däremot fingo de icke längre utföra lantmäteriförrättningar åt enskilda.

Vid 1909 års riksdag behandlades organisationen av lantmäteriet i orterna. Den med praktiskt lantmäteri självständigt sysselsatta lantmäteripersonalen, som dittills i huvudsak utgjorts av kommissionslantmätare och vice kommissionslantmätare, vilka i konkurrens med varandra utfört arbete åt enskilda utan annan gottgörelse än ersättning enligt taxa, fick nu ordnade löne- och arbetsförhållanden. Varje län indelades i distrikt, vart och ett under ledning av en distriktslantmätare, som i regel blev såväl skyldig som berättigad att utföra de förrättningar, som förekommo inom distriktet. Den tidigare friheten för den förrättningssökande allmänheten att välja lantmätare borttogs därigenom. Distriktslantmätare tillerkändes *dels* lön av staten (2 000 + 3 ålderstillägg à 400 kronor) och *dels* ersättning för förrättningar enligt en jämfört med tidigare förhållanden nedsatt taxa.

I likhet med vad som varit fallet med kommissionslantmätarna skulle distriktslantmätare tillsättas av Kungl. Maj:t genom fullmakt.

Förutom distriktslantmätare, 110 till antalet, skulle enligt den nya organisationsplanen finnas ett antal av lantmäteristyrelsen förordnade extra lantmätare med arvoden. Dessa skulle ha att verkställa förrättningar på eget ansvar. Vidare förutsattes, att det — liksom tidigare — skulle finnas lantmäteriauskultanter och elever. Till ett antal äldre auskultanter anslogs medel för arvoden.

Nydaningen av lantmäteriet fullföljdes genom de beslut, som fattades av 1920 års riksdag om lantmäteriväsendets omorganisation och därmed sammanhängande frågor. Därvid bifölls vad Kungl. Maj:t i framlagd proposition, i huvudsaklig överensstämmelse med ett av 1917 års lantmäterikommission framlagt förslag, förordat, med undantag beträffande vissa frågor rörande tillsynen av städernas mätningssväsende.

Beträffande distriktsorganisationen genomfördes, bl. a. för att förbättra befordringsgången för de icke ordinarie lantmätarna, en ökning av distriktens och distriktslantmätarnas antal från 110 till 200. Vidare höjdes distriktslantmätarnas lön till 3 000 kronor för år, vartill kommo tre ålderstillägg efter 5, 10 och 15 år å 500 kronor vardera. Till distriktslantmätare i Stockholm skulle dessutom utgå ortstillägg å 400 kronor. Vidare antogs en ny lantmäteritaxa, byggd på den principen att lantmätaren därigenom skulle erhålla en dagsinkomst av 12 kronor för 8 timmars arbete. Jämfört med tidigare taxa beräknades den nya taxan inbringa ungefär 40 % högre gottgörelse, varav dock cirka hälften beräknades belöpa på ökat arbete och ökade kostnader.

Till extra lantmätare anslogos 30 arvoden å 2 000 kronor, 35 arvoden å 1 500 kronor och 35 arvoden å 1 000 kronor.

Vid länens lantmäterikontor inrättades i stället för ett mindre antal dittillsvarande amanuensbefattningar 16 ordinarie assistentbefattningar i första normalgraden. Även för den kvinnliga biträdespersonalen inrättades ett antal ordinarie befattningar. Förstelantmätarna, vilkas tjänstetitel ändrades till överlantmätare, erhöilo lön enligt tredje normalgraden.

Vid lantmäteristyrelsen förstärktes organisationen och inrättades en tredje byrå.

Vid 1926 års riksdag beslutades att avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, som dessförinnan bl. a. gällde för lantmäteristyrelsens personal, skulle från och med budgetåret 1926/1927 äga tillämpning å befattningshavare vid lantmäterikontoren i länen. Överlantmätarna i de nio största länen hänfördes därvid till 30:de lönegraden, medan överlantmätarna i övriga län placerades i 29:de lönegraden. Överlantmätaren i Kopparbergs län beviljades viss avlöningsförstärkning. De ordinarie assistentbefattningarna indrogos och befattningarnas innehavare sattes på övergångsstat. Assistenterna, vilkas antal ökades, skulle tillsättas på viss tid. De erhöilo lön å extra stat motsvarande 21 lönegraden. De tre största lantmäterikontoren fingo förste assistenter. Dessa erhöilo lön å extra stat motsvarande 24 lönegraden. Av den ordinarie kvinnliga kontorspersonalen placerades det övervägande flertalet i 7:de lönegraden och endast ett fåtal i 4:de lönegraden.

Den år 1926 utfärdade lagen om delning av jord på landet, som trädde i kraft den 1 januari 1928, medförde betydelsefulla förändringar beträffande lantmäteriverksamheten. Bland annat medförde den nya lagstiftningen att en strängare kontroll från det allmännas sida åvägabringades med avseende å

ifrågakomna jorddelningars lämplighet ur synpunkten av det allmännas intressen. Därav följde en inskränkning i sakägarnas beslutanderätt och en utvidgning av förrättningsmännens prövningsrätt. I organisatoriskt avseende skedde i anslutning därtill den förändringen, att länsstyrelsens befattning med att utfärda förordnanden till lantmäteriförrättningar och att utöva tillsyn över lantmätarnas verksamhet i huvudsak bringades att upphöra. Överlantmätarnas befogenheter i dessa hänseenden utvidgades i motsvarande mån. Åt överlantmätarna anförtroddes även uppgiften att i flertalet fall fastställa avstyckningar. Ledningen av och tillsynen över lantmäteriväsendet kom därefter i stort sett att utövas av lantmäteriets egna organ.

Ny lantmäteriinstruktion utfärdades den 11 november 1927. Den 25 november samma år utfärdades ny lantmäteritaxa, grundande sig på den äldre taxans ersättningsnormer men förenklad och anpassad efter den nya jorddelningslagens bestämmelser.

I slutet av 1920-talet gjordes ett flertal framställningar rörande ändrade avlöningsförhållanden för överlantmätare, distriktslantmätare och extra lantmätare samt rörande anställnings- och avlöningsförhållandena för hos lantmätarna anställda tekniska biträden m. m. Dessa framställningar föranledde år 1930 tillkallande av utredningsmän (E. O. Magnusson i Tumhult, K. H. Tottie och E. G. Petrelius), vilka erhöles i uppdrag att inom jordbruksdepartementet biträda med utredning och upprättande av förslag angående lantmäteripersonalens anställnings- och avlöningsförhållanden.

Utredningsmännen, vilka antogo namnet lantmätarelönesakkunniga, avgåvo år 1931 utredning och förslag beträffande överlantmätarnas, distriktslantmätarnas, extra lantmätarnas och de tekniska biträdenas avlöningsförhållanden m. m. (SOU 1931: 39).

År 1932 avgåvo de sakkunniga särskilt förslag beträffande lantmäterikonstansens organisation (SOU 1932: 28).

Lantmätarelönesakkunnigas förslag innebar i huvudsak följande.

Beträffande distriktslantmätarna föreslogs, att de med bibehållande av taxeinkomsterna enligt oförändrade grunder skulle inplaceras i 19:e lönegraden enligt 1921 års avlöningsreglemente. Någon förbättring av distriktslantmätarnas inkomster avsågs ej därmed. I fråga om pensionsunderlaget ansågo de sakkunniga, att detta borde beräknas enligt 24:e lönegraden. En av de sakkunniga (Petrelius) var av skiljaktig mening och ansåg, att distriktslantmätarna borde placeras i 20:e lönegraden samt erhålla pension enligt 25:e lönegraden.

Beträffande extra lantmätarna föreslogs höjning av arvodena till respektive 1 800, 2 400 och 3 200 kronor och att i samband härmed dyrtidstilläggen skulle bestämmas att utgå efter de grunder som gällde för reglerad lön.

Beträffande lantmäfarnas tekniska biträden — dessa hade dittills avlönats helt av sina principaler — tillstyrktes fyra ålderstillägg av statsmedel, vardera å 240 kronor att utgå efter vissa närmare angivna grunder. De sakkunniga föreslogo vidare, att tekniskt biträde, som kvarstod till uppnådda 55 år och hade minst 160 tjänstgöringsmånader, skulle erhålla pension lika med

högsta ålderstillägget eller 960 kronor, för den händelse lämplig anställning å lantmäterikontor eller eljest inom lantmäteristaten icke kunde beredas biträdet.

Några organisatoriska förändringar med avseende å lantmäteridistriktet föreslogs ej.

I fråga om överlantmätarna föreslogs icke någon ändring i avlöningsförhållandena. Liksom dithills borde enligt de sakkunnigas mening i Kopparbergs län finnas en biträdande överlantmätare. Avlöningen till denne borde utgå från anslagsposten till avlöningar åt icke-ordinarie befattningshavare och bestämmas enligt extrastatsgrunder med tillämpning av lönegrad B 28. Någon förändring av förste assistenternas eller assistenternas löner ansågs ej påkallad. En viss ökning av antalet assistenter föreslogs emellertid. Vad beträffar den icke fackutbildade personalen å lantmäterikontoren föreslog de sakkunniga inrättande av 8 befattningar å ordinarie stat i 10:e lönegraden. Å innehavare av dessa befattningar, vilka av de sakkunniga benämnts kanslist, avsågs skola överflyttas vissa göromål, som dithills handhåfts av den lantmäterit utbildade personalen men för vilkas utförande dylik kvalificerad arbetskraft icke vore erforderlig. Beträffande rit- och skrivbiträden föreslog de sakkunniga bl. a. viss ökning av antalet ordinarie tjänster. Enligt de sakkunnigas förslag borde vidare vid lantmäterikontoren inrättas arkivbiträdesbefattningar, vilka de sakkunniga avsett skola besättas med äldre tekniska biträden. Antalet dylika befattningar föreslogs till 9 med placering såsom e. o. i 8:e lönegraden.

Petreljus förordade i särskilt yttrande att alla överlantmätare måtte placeras i 30:e lönegraden och därutöver erhålla avlöningsförstärkning motsvarande vad som tillkom landskamrerare. Förste assistenterna föreslog han böra placeras i lägst 26:e lönegraden.

Över de sakkunnigas förslag avgåvos yttranden av statskontoret, lantmäteristyrelsen och allmänna civilförvaltningens lönenämnd ävensom av olika personalorganisationer. Lantmäteristyrelsens yttrande, som avgavs den 5 oktober 1936, innefattade på åtskilliga punkter avvikelser från och kompletteringar av de sakkunnigas förslag.

Av lantmäteristyrelsen förordades bl. a. med hänvisning till den ökade arbetsmängden å lantmäteridistriktet en ökning av distriktets och distriktslantmätarnas antal från 199 till 215. Dessutom föreslogs viss förstärkning av arbetskrafterna i övrigt. Vad beträffar distriktslantmätarnas löner föreslog lantmäteristyrelsen, att distriktslantmätarna borde hänföras till lägst 21:a lönegraden med ett pensionsunderlag motsvarande det som gällde för befattningshavare i 26:e lönegraden. I fråga om extra lantmätarnas löner föreslog lantmäteristyrelsen en inplacering i den statliga löneplanen. Styrelsen föreslog därvid 15 e. o. lantmätaretjänster placerade i 18:e lönegraden med pensionsunderlag beräknat efter 23:e lönegraden samt 110 befattningar som tjänstemedhjälpare åt distriktslantmätare med lön såsom för e. o. i 10:e lönegraden och pension motsvarande e. o. tjänstemän i 15:e lönegraden.

Beträffande de tekniska biträdena föreslog lantmäteristyrelsen ytterligare

ett ålderstillägg utöver vad de sakkunniga föreslagit. Enligt styrelsen borde pensionsåldern bestämmas till 60 år i stället för av de sakkunniga föreslagna 55 år.

Vad beträffar personalen å lantmäterikontoren avsåg lantmäteristyrelsens förslag huvudsakligen dels en uppflyttning av vissa befattningshavare från lägre till högre lönegrad och dels en omändring av icke ordinarie befattningar till ordinarie sådana. Samtliga överlantmätare föreslogos placerade i 30:e lönegraden. Förste assistenterna föreslogos till ett antal av nio böra upptagas ordinarie i 25:e lönegraden. Antalet assistenter föreslogs ökat till 22. Till två biträdande överlantmätare föreslogs arvoden. Vidare föreslog styrelsen bl. a. upptagandet av 7 befattningar som kansliskrivare i 11:e lönegraden. Inrättande av arkivbiträdestjänster avsedda för äldre tekniska biträden avstyrktes däremot av styrelsen.

Med hänsyn till pågående revision av avlöningsbestämmelser för befattningshavare vid den civila statsförvaltningen ansågs under åren 1937 och 1938 tidpunkten icke lämplig att taga ställning till den allmänna översyn och reglering av lantmäteripersonalens löneförhållanden, som ifrågasatts i sakkunnigas utredning och förslag och i lantmäteristyrelsens däröver avgivna utlåtande. Vad beträffar lantmäteridistriktens indelning och organisation beslutades dock av 1937 års riksdag vissa ändringar. Därvid utökades distriktets och distriktslantmätarnas antal från 199 till 209. Även en viss ökning av antalet arvoden till extra lantmätare beslutades.

I proposition till riksdagen den 10 februari 1939 (nr 97) angående anslag till lantmäteriväsendet upptogs lantmätarelönesakkunnigas förslag till slutlig behandling.

Av vid propositionen bilagt och återopat utdrag av statsrådsprotokollet inhämtas härom bl. a. följande.

Vad beträffar de å länens lantmäterikontor anställda förordades förbättrad löneställning för den icke fackutbildade personalen och beredande av en för personalen gynnsammare proportion mellan antalet ordinarie och icke-ordinarie befattningshavare. Med hänsyn härtill föreslogs inrättande av sex befattningar (förste kontorister) i 10:e lönegraden för utförande av mer kvalificerat arbete. Det av de sakkunniga framställda förslaget om inrättande av befattningar som arkivbiträden i 8:e lönegraden, närmast med tanke på att bereda anställning för äldre tekniska biträden, ansågs icke böra genomföras. Viss ökning av antalet kanslibiträden förordades. Av expeditionsvakterna å lantmäterikontor föreslogs ett mindre antal såsom ordinarie.

Vad beträffar överlantmätarna föreslogs ingen ändrad löneställning. Fråga därom ansågs böra behandlas i samband med den allmänna översyn av stats-tjänstemännens lönegradsplacering, som senare komme att verkställas.

Överlantmätaren i Gotlands län, som var uppförd på övergångsstat, föreslogs ånyo böra upptagas på ordinarie stat. Lantmäteristyrelsens förslag om förste assistenternas överflyttande å ordinarie stat och uppflyttning i 25:e lönegraden ansågs för det dåvarande icke kunna tillstyrkas. Däremot tillstyrktes lantmäteristyrelsens förslag om ökning av antalet assistenter.

I fråga om distriktslantmätarna och deras biträden anfördes i propositionen bl. a. följande.

Förslaget att införa distriktslantmätare under löneplanen i det civila avlöningsreglementet med bibehållande av inkomster enligt lantmäteritaxan vore ur flera synpunkter mindre tillfredsställande. Den framlagda utredningen hade givit vid handen, att en avsevärd ojämnhet beträffande inkomsterna enligt lantmäteritaxan förelåg i fråga om de olika distrikten. Inom vissa distrikt uppgick sålunda taxeinkomsterna till 10 000 kronor eller däröver, under det att inom andra dessa inkomster icke syntes överstiga 1 000 kronor. Ett genomförande av förslaget komme icke att råda bot på detta missförhållande. Snarast skulle det verka i motsatt riktning. Frågan om lönereglering för distriktslantmätare och extra lantmätare borde därför icke upptagas till avgörande utan borde underkastas en förnyad utredning.

Med hänsyn till den ökade arbetsbördan föreslogs ökning av antalet distrikt som år 1939 uppgick till 209 med 3 och en ökning av antalet extra lantmätare med arvoden med 5.

Frågan om de hos lantmätare anställda tekniska biträdena borde upptagas till förnyad utredning, varvid skulle övervägas möjligheten att giva de tekniska biträdena en tryggare anställningsform. En viss förbättring ansågs dock genast böra genomföras. Detta föreslogs ske genom ålderstillägg i anslutning till de sakkunnigas därom avgivna förslag.

Kungl. Maj:ts proposition tillstyrktes av jordbruksutskottet (nr 35) som hemställde att riksdagen måtte anvisa anslag i enlighet med vad i propositionen förordats.

I skrivelse den 22 april 1939 anmälde riksdagen beslut i överensstämmelse med utskottets förslag.

Den beslutade ökningen av antalet lantmäteridistrikt har ej helt kommit att genomföras. Lantmäteridistriktens antal utgör för närvarande 210.

Vad beträffar lantmäteristyrelsen må nämnas, att dess organisation år 1936 utökats med en fjärde byrå i anslutning till att överinseendet över städernas mättnings-, jorddelnings- och fastighetsregisterväsende då förlades till lantmäteristyrelsen.

Några mer betydelsefulla förändringar beträffande lantmäteriets organisation under senare år ha ej genomförts. Vissa förbättringar i avlöningsförhållandena för vissa personalgrupper ha dock under den senaste tiden åvägbringats.

Beträffande den nuvarande organisationens närmare utformning och nu gällande avlöningsförhållanden för lantmäteriets personal hänvisas vidare till efterföljande redogörelse därför.

B. Nuvarande organisation och avlöningsförhållanden vid lantmäteristyrelsen, länens lantmäterikontor och lantmäteridistriktet

Lantmäteristyrelsen

Den centrala ledningen av lantmäteriverksamheten i riket utövas av lantmäteristyrelsen.

Bestämmelser om lantmäteristyrelsens verksamhet och organisation meddelas i lantmäteriinstruktionen av den 11 november 1927 (nr 407) med däri sedermera (468/1932, 294/1935, 61/1936, 369/1936, 20/1940) vidtagna ändringar. I 1 § av instruktionen meddelas rörande lantmäteristyrelsens åligganden följande bestämmelser.

Lantmäteristyrelsen åligger

1) att utöva tillsyn *dels* över jorddelningsväsendet och övriga grenar av rikets lantmäteriväsen till den del tillsyn däröver ej tillkommer annan ämbetsmyndighet *dels* över arbetet med uppläggande och förande av jordregister *dels ock* över statens reproduktionsanstalt, samt

2) att handhåva överinseendet *dels* å mättningsväsendet i rikets städer, köpingar och övriga samhällen, där den för städerna gällande ordning för bebyggande skall iakttagas, *dels ock* å arbetet med uppläggande och förande av fastighetsregister enligt för stad gällande bestämmelser.

Det åligger styrelsen att på begäran av domstol eller administrativ myndighet verkställa utredning och meddela utlåtande samt lämna råd och upplysningar i frågor, som ligga inom området för styrelsens verksamhet; dock att styrelsen, där begäran gjorts av underdomstol eller administrativ myndighet, äger uppdraga åt befattningshavare inom styrelsen eller, vad gäller under 1) ovan angivna tillsyn, åt vederbörande överlantmätare att besvara framställningen.

Styrelsen bör med uppmärksamhet följa företeelserna på de områden, som äro föremål för dess verksamhet såväl inom landet som, så långt möjligt, i utlandet samt, efter omständigheterna, vidtaga eller hos Kungl. Maj:t föreslå de åtgärder, vilka styrelsen i anledning av sådana företeelser finner påkallade.

Närmare bestämmelser angående utövandet av i 1 § av instruktionen omnämnda ämbetsbefattning meddelas i 2 § av instruktionen.

Däruv inhämtas, bland annat, vad beträffar förhållandet till underlydande befattningshavare, att det tillkommer styrelsen att i särskilda arbetsordningar meddela erforderliga föreskrifter angående arbetet ej blott inom styrelsen utan även å lantmäterikontoren i länen *samt att* styrelsen har att för vinnande av fullständighet, tydlighet och likformighet vid förekommande förrättningar och andra arbeten fastställa erforderliga modeller och formulär så ock att i övrigt meddela befattningshavare inom styrelsens förvaltningsområde sådana allmänt eller för särskilt fall gällande föreskrifter som erfordras för riktig utövning av dem åliggande göromål. Då sådant vid befattningshavares avgång ur tjänsten eller eljest anses erforderligt, har styrelsen att förordna om inventering. Det tillkommer vidare styrelsen att i händelse av tvist bestämma, huru den efter taxa utgående ersättningen skall fördelas mellan lantmätare

och hans vikarie eller medhjälpare ävensom att i övrigt skilja mellan lantmätare och deras biträden i frågor som angå deras verksamhet i tjänsten.

Lantmäteristyrelsen har att enligt därom meddelade föreskrifter handhava och redovisa statsmedel, som ställts till styrelsens förfogande. Av lantmäteristyrelsen utbetalas och disponeras anslag såväl avseende organisationen vid lantmäteristyrelsen som vid länens lantmäterikontor och å lantmäteridistriktet. Dessutom utbetalar och disponerar lantmäteristyrelsen anslag till vissa bidrag till jorddelningsförrättningar m. m.

Vad beträffar lantmäteristyrelsens befogenheter med avseende å tillsättning och förordnande av personal å länens lantmäterikontor och lantmäteridistriktet m. m. hänvisas till efterföljande redogörelse för organisationen vid lantmäterikontoren och distriktsorganisationen.

Med avseende å lantmäteriutbildningen, som numera ombesörjes vid tekniska högskolan, har lantmäteristyrelsen att bestämma antalet ordinarie studerande, som må vinna inträde för utbildning till lantmätare.

Vad beträffar lantmäteristyrelsens överinseende över mätningsväsendet i rikets städer och därmed sammanhängande uppgifter ha bestämmelser meddelats i kungörelsen den 26 juni 1936 med vissa föreskrifter om mätningsväsendet och fastighetsregisterväsendet i rikets städer (nr 367) (ändrad genom författningar 916/1939 och 396/1943).

Chef för lantmäteristyrelsen är en generaldirektör. Styrelsen är indelad i fyra byråer (administrativa byrån, landsbyrån, utredningsbyrån samt stadsbyrån) var och en under ledning av en byråchef. I övrigt utgöras styrelsens befattningshavare av fyra ordinarie och två extra ordinarie byrådirektörer, tre byråingenjörer, sju amanuenser, en kassör och bokhållare samt kansliskrivare, arkivbiträde, kanslibiträden, expeditionsvakter och kontorsbiträden.

Vad beträffar avlöningsförhållandena för lantmäteristyrelsens personal må nämnas, att samtliga befattningshavare hos styrelsen med undantag för amanuenserna åtnjuta lön jämlikt civila avlöningsreglementets eller civila icke-ordinariereglementets bestämmelser efter liknande grunder som gälla inom den centrala statsförvaltningen i övrigt. Det må omnämnas, att byrådirektörerna äro placerade i 26 lönegraden och byråingenjörerna i 21 lönegraden.

Amanuenserna åtnjuta extralantmätare- och amanuensarvoden jämte vissa tillägg. Totalt uppgå deras avlöningsförmåner för närvarande i regel till cirka 808 kronor i månaden. Tjänsterna äro icke förenade med pensionsrätt.

Länens lantmäterikontor

I varje län skall i länets residensstad finnas ett lantmäterikontor. Detta förestås av överlantmätaren. Överlantmätaren är enligt bestämmelserna i lantmäteriinstruktionen såsom förman för den med lantmäteriverksamheten inom länet sysselsatta personalen skyldig att övervaka de underlydande tjänstemännens verksamhet. Detta sker dels genom granskning av till lantmäterikontoret inkomna förrättningshandlingar och kartor (s. k. teknisk granskning) och av tjänstemännens årsredogörelser och dels genom kontroll och inspektion av förekommande lantmäteriförrättningar. Därest överlantmätare

rens granskning eller kontroll därtill ger anledning har överlantmätaren att om fallet göra anmälan till lantmäteristyrelsen. Det åligger överlantmätaren att varje år före den 1 mars till lantmäteristyrelsen insända fullständig årsberättelse om lantmåteriförhållandena i länet.

Enligt därom meddelade bestämmelser ankommer det på överlantmätaren att utfärda förordnande för lantmätare till förrättningar inom länet, fränsett de fall då länsstyrelsen alltfort har att meddela sådana förordnanden.

Överlantmätaren har att på anmodan av lantmäteristyrelsen eller länsstyrelsen verkställa utredningar och avgiva utlåtanden i ärenden, som äro beroende på handläggning hos dessa myndigheter. Därjämte har han att på kallelse såsom sakkunnig biträda ägodelningsrätter och andra underdomstolar i länet ävensom överdomstolar samt att eljest på anmodan av ägodelningsdomare eller annan offentlig myndighet meddela utlåtanden i mål och ärenden.

Bland överlantmätarens viktigare åligganden ingår även förandet av jordregister för länets landsbygd samt i vissa fall även annat fastighetsregister. Överlantmätaren har vidare att ansvara för vården av lantmåterikontorets kartor och handlingar.

På lantmåterikontoren tjänstgöra förutom överlantmätarna lantmåteriutbildade förste assistenter, assistenter och extra assistenter ävensom förste kontorister, kanslibitråden, expeditionsvakter, kontorsbitråden samt ett antal extra ordinarie och extra befattningshavare.

I två län tjänstgöra för närvarande förutom överlantmätare även s. k. biträdande överlantmätare.

Rörande arbetets fördelning mellan å lantmåterikontoren anställda befattningshavare meddelar lantmåteristyrelsen efter överlantmätarens hörande föreskrifter i arbetsordning eller eljest.

Vad beträffar tjänstetillsättning och kompetensfordringar må nämnas, att befattning såsom överlantmätare tillsättes genom fullmakt av Kungl. Maj:t på anmälan av lantmåteristyrelsen.

För att komma i fråga till överlantmätare fordras att vederbörande under längre tids handläggning av lantmåteriförrättningar ådagalagt utmärkt drift, skicklighet och ordningssinne samt att han tjänstgjort såväl i lantmåteristyrelsen som å lantmåterikontor.

Befattning som förste assistent eller assistent tillsättes medelst förordnande tillsvidare, förste assistent av Kungl. Maj:t efter förord av lantmåteristyrelsen för en tid av högst tre år och assistent av lantmåteristyrelsen.

Annan ordinarie befattning vid lantmåterikontor än överlantmätarbefattning tillsättes genom konstitutorial av lantmåteristyrelsen efter överlantmätarens hörande.

Övriga icke ordinarie befattningshavare tillsätts eller antagas av lantmåteristyrelsen, som jämväl äger meddela bestämmelser angående anlitannde av tillfälliga bitråden.

För att kunna föreslås till erhållande av förordnande såsom förste assistent ävensom för att kunna förordnas till assistent fordras att ha konstituerats till extra lantmätare.

Förord till erhållande av förordnande såsom förste assistent må ej lämnas annan än den, som under fem års tid efter konstituerandet till extra lantmätare utövat lantmåteriverksamhet samt därvid ådagalagt utmärkt drift, skicklighet och ordningssinne.

Till assistent må ej förordnas annan än den, som ådagalagt praktisk skicklighet vid utförandet av lantmåteriförrättningar.

Om semestrar och ledigheter för annan personal vid lantmåterikontor än överlantmätare beslutar lantmåteristyrelsen. Lantmåteristyrelsen äger jämväl bevilja överlantmätarna semester och kortare ledigheter, medan fråga om tjänstledighet under längre tid för dessa skall hänskjutas till Kungl. Maj:ts avgörande.

Med avseende å personalens löneförhållanden gäller i huvudsak följande.

Med undantag för extra assistenterna gäller för personalen i regel civila avlönings- och civila icke-ordinariereglementenas bestämmelser. Av överlantmätarna äro nio placerade i lönegrad A 30 och de övriga i lönegrad A 29. Överlantmätaren i Kopparbergs län åtnjuter viss avlöningsförstärkning. Förste assistenterna, nio till antalet, äro placerade i lönegrad Eo 24. Assistenterna som för närvarande uppgå till ett antal av tjugo äro placerade i lönegrad Eo 21. Två ordinarie assistenter äro uppförda å övergångsstat. Å sex kontor finns en förste kontorist i lönegrad A 10. Kanslibiträden, expeditionsvakter och kontorsbiträden åtnjuta lön efter inom statsförvaltningen i allmänhet gällande grunder. Extra assistenterna åtnjuta arvoden, som lantmåteristyrelsen i enlighet med vissa av Kungl. Maj:ts beslutade grunder äger bestämma.

De lantmätare som tjänstgöra som biträdande överlantmätare åtnjuta, utöver lön å sina egna befattningar (distriktslantmätartjänst) arvoden.

Distriktsorganisationen

De lantmätare, som syssla med den egentliga förrättningsverksamheten, utgöras av distriktslantmätare, av extra lantmätare, som ställts till överlantmätares eller länsstyrelses förfogande för erhållande av förordnanden, samt av extra lantmätare, som förordnats till tjänstemedhjälpare åt distriktslantmätare eller åt sådana extra lantmätare, vilka på sätt nyss sagts ställts till överlantmätares eller länsstyrelses förfogande.

För vart och ett av rikets 210 lantmåteridistrikt finns en distriktslantmätare, som i princip har att svara för lantmåteriverksamheten inom distriktet. Antalet lantmätare, som ställts till länsstyrelses eller överlantmätares förfogande för förrättningsverksamhet, uppgår för närvarande till 19. Antalet tjänstemedhjälpare uppgår till omkring 90 och antalet aspiranter till omkring 35.

Utöver den lantmåteriutbildade personalen sysselsättas i förrättningsarbetet av lantmåteristyrelsen förordnade tekniska biträden samt kontorsbiträden eller karriterskor, vilka även de — i den mån de äro heltidsanställda — numera i regel förordnas av lantmåteristyrelsen. De av lantmåteristyrelsen förordnade tekniska biträdenas antal uppgår för närvarande till omkring 190 samt av styrelsen förordnade kontorsbiträden eller karriterskor till ett hundratal. Utöver sistnämnda antal kommer ett icke obetydligt antal av veder-

börande lantmätare för kartritning och skrivhjälp mera tillfälligt anställda eller anlitate arbetskrafter.

Ovanberörda sifferuppgifter innefatta även den särskilda skiftesorganisation, som finnes i Kopparbergs län och varom en redogörelse nedan lämnas.

Vad beträffar arten av de förrättningsuppgifter som åvila lantmäternas hänvisas till den särskilda redogörelse därom som lämnas i kap. IV här nedan.

Vidkommande gällande anställnings- och avlöningsförhållanden m. m. för distriktslantmäternas och den övriga med lantmäteriförrättningar sysselsatta personalen gäller i huvudsak följande.

Befattning som distriktslantmätare tillsättes genom fullmakt av Kungl. Maj:t efter förord av lantmäteristyrelsen.

För att komma i fråga till distriktslantmätartjänst fordras, bland annat, att vederbörande under fem års tid efter konstituerandet till extra lantmätare utövat lantmäteriverksamhet av sådan art och omfattning, att han därigenom kan antagas hava förvärvat säkra och pålitliga insikter i allt vad som hör till lantmäteriets praktiska utövning, samt under sammanlagt minst ett år i en följd tjänstgjort i lantmäteristyrelsen eller å lantmäterikontor.

Om tjänstledighet för distriktslantmätare beslutar lantmäteristyrelsen.

Distriktslantmätare skall vara bosatt å stationsort, som lantmäteristyrelsen efter vederbörande länsstyrelses och överlantmätares hörande äger bestämma. Lantmäteristyrelsen äger meddela distriktslantmätare tillstånd att utan tjänstledighet under viss del av året uppehålla sig å annan ort i länet.

Distriktslantmätare erhåller ersättning för sitt arbete *dels* i form av gottgörelse jämlikt lantmäteritaxan den 25 november 1927 (nr 416) med däri genom kungörelserna nr 504/1932, nr 60/1936, nr 914/1939 och nr 667/1940 vidtagna ändringar *och dels* i form av lön av statsmedel. Lönen utgöres enligt fastställd stat av ett årligt belopp av 3 000 kronor, vartill för distriktslantmätare stationerad i Stockholm kommer ortstillägg å 400 kronor om året. Dessutom äger distriktslantmätare åtnjuta ålderstillägg efter 5, 10 och 15 års tjänstgöring å 500 kronor. Utöver angivna förmåner, varå dyrtidstillägg och kristillägg utgå enligt de för oreglerade verk gällande grunderna, åtnjuter distriktslantmätare tillskott till dyrtidstillägg jämlikt bestämmelserna i kungörelsen den 15 maj 1925 (nr 192; ändrad genom kung. nr 407/1946). Enligt berörda bestämmelser utgå för distriktslantmätare tillskott till dyrtidstillägg å en beräknad taxeinkomst av 4 000 kronor för år. Under innevarande budgetår erhåller distriktslantmätare vidare provisoriskt lönetillägg med 660 kronor.

Beträffande villkor och bestämmelser för åtnjutande av de för distriktslantmätare fastställda avlöningarna finnas föreskrifter meddelade i kungörelsen den 22 oktober 1909 (bih. nr 66) samt i kungörelsen den 22 juni 1920 (nr 377).

För distriktslantmätare skall lönen med därtill hörande ålderstillägg utgöra pensionsunderlag.

Lantmätare, som efter vederbörlig aspiranttjänstgöring av lantmäteristyrelsen konstituerats att vara extra lantmätare, förordnas i regel till en början såsom tjänstemedhjälpare åt annan lantmätare. Sådan tjänste-

medhjälpare är enligt lantmäteriinstruktionen behörig att efter anvisning av principalen och även i hans frånvaro verkställa de göromål, som erfordras för utförande av de åt principalen uppdragna förrättningar eller åtgärder med vissa angivna undantag.

Beträffande förhållandet mellan principal och medhjälpare gäller i princip, att principalen ansvarar för de av medhjälparen utförda göromålen.

Efter väl vitsordad tjänstgöring företrädesvis i praktisk lantmåteriverksamhet kan extra lantmätare *dels* av lantmåteristyrelsen ställas till överlantmätares och länsstyrelses förfogande för erhållande av förordnanden till förrättningar, som med hänsyn till särskilda omständigheter ej uppdragits åt inom länet tjänstgörande distriktslantmätare, och *dels* förordnas att för viss tid och i den utsträckning, styrelsen för varje särskilt fall bestämmer, vikariera för distriktslantmätare.

Då, såsom ovan anförts, viss tjänstgöring å lantmåterikontor eller i lantmåteristyrelsen fordras för kompetens till distriktslantmätaretjänst, brukar extra lantmätare efter några års praktisk lantmåteriverksamhet förordnas till amanuens vid lantmåteristyrelsen eller till assistent vid lantmåterikontor.

Aspirant anställs av lantmåteristyrelsen och skall därvid placeras till tjänstgöring hos viss distriktslantmätare.

De med praktisk lantmåteriverksamhet sysselsatta extra lantmätarna samt aspiranterna åtnjuta arvoden av statsmedel. Extra lantmätarnas arvoden utgå med olika belopp alltefter den arvodesgrupp de tillhöra. I arvodesgrupp I utgör arvodet 1 000 kronor, i arvodesgrupp II 1 500 kronor och i arvodesgrupp III 2 000 kronor. Antalet befattningshavare inom varje arvodesgrupp bestämmas av Kungl. Maj:t. Aspiranter vid lantmåteristaten åtnjuta arvoden motsvarande det lägsta extralantmätararvodet. För innevarande budgetår utgår arvoden med 1 000 kronor till 63 extra lantmätare och aspiranter, arvoden med 1 500 kronor till 63 extra lantmätare samt arvoden med 2 000 kronor till 54 extra lantmätare.

Extra lantmätare, som äro ställda till överlantmätares eller länsstyrelses förfogande, åtnjuta dessutom ersättning för utförda arbeten enligt lantmåteritaxans bestämmelser. Extra lantmätare, som tjänstgöra som tjänstemedhjälpare, samt aspiranter bruka erhålla ersättning för utfört arbete efter överenskommelse med principalen, vanligtvis i form av viss procent av de å hans arbeten belöpande förrättningsarvodena.

Å arvoden av statsmedel utgå dyrtids- och kristillägg. Därtill kommer tillskott till dyrtidstillägg jämlikt kungörelsen den 13 maj 1925 (nr 192) å en beräknad taxeinkomst å 3 200 kronor för extra lantmätare i högsta arvodesgruppen samt 2 400 kronor till övriga extra lantmätare och aspiranter. För innevarande budgetår utgår till såväl extra lantmätare som aspiranter provisoriskt lönetillägg med 660 kronor för år.

Pensionsrätt föreligger för sådan extra lantmätare som innehaft befattning som extra ordinarie assistent eller extra ordinarie förste assistent vid lantmåterikontor men sedan övergått till verksamhet inom distriktsorganisationen jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 17 mars 1944.

Hos distriktslantmätare eller extra lantmätare, som ställts till överlantmätare eller länsstyrelsens förfogande för erhållande av förordnande till förrättningar, äger lantmäteristyrelsen förordna tekniskt biträde. Åt tekniskt biträde må uppdragas att verkställa mättnings-, utstaknings- och andra därmed jämförliga göromål, allt i enlighet med de närmare föreskrifter, som lantmäteristyrelsen utfärdar (lantmäteriinstruktionen 56 §). Om vad som fordras för att erhålla förordnande som tekniskt biträde äger lantmäteristyrelsen meddela föreskrifter (lantmäteriinstruktionen 73 §).

Vad beträffar tekniska biträdens kompetens, åligganden och uppgifter hänvisas vidare till redogörelse i kap. V.

De tekniska biträdenas avlöning betalas till huvudsaklig del av de lantmätare, hos vilka biträdena äro anställda. Lönen utgår efter överenskommelse antingen såsom månadslön eller med viss procent av de taxeinkomster, som belöpa på de av biträdet utförda göromålen.

Av lantmäteristyrelsen förordnade tekniska biträden erhålla avlöningsförbättring av statsmedel i form av ålderstillägg efter 3, 6, 9, 12 och 15 anställningsår, vilka omfatta minst åtta effektiva tjänstgöringsmånader. Varje ålderstillägg uppgår till 270 kronor. Från och med den 1 januari 1946 utgår vidare till tekniskt biträde provisorisk avlöningsförbättring av statsmedel under vissa villkor med i regel 600 kronor per år.

Kontorsbiträden och kartriterskor hos distriktslantmätare eller extra lantmätare ha intill den 1 januari 1946 såväl anställts som avlönats helt av lantmätaren.

Jämlikt brev den 3 maj 1946 har Kungl. Maj:t emellertid bl. a. bestämt, att lantmäteristyrelsen äger förordna kontorsbiträde och kartriterska hos lantmätare samt meddela föreskrifter om vad som skall fordras för att erhålla dylikt förordnande. Sådant av lantmäteristyrelsen hos lantmätare förordnat biträde må, räknat från den 1 januari 1946 eller den senare tidpunkt, då anställningen skett, erhålla provisorisk avlöningsförbättring av statsmedel under vissa angivna villkor med ett belopp av 300 kronor för år.

Vad beträffar ifrågavarande biträdes kompetens och arbetsuppgifter hänvisas vidare till redogörelse i kap. V.

C. Skiftesorganisationen i Kopparbergs län

I lag den 17 juni 1932 (nr 223) ha särskilda bestämmelser meddelats om delning av jord å landet inom vissa delar av Kopparbergs län. För handläggning av vissa skiftesförrättningar enligt nämnda lag har utbildats en särskild organisation vid sidan av den egentliga distriktsorganisationen. Rörande organisationens tillkomst och dess nuvarande utformning må följande anföras.

Sedan enligt ovannämnda lag avgjorts, att laga skifte skulle äga rum å ett antal skifteslag i Ore socken samt distriktslantmätaren Erik Bengtsson i Orsa distrikt förordnats att verkställa dessa skiften, framlade lantmäteristyrelsen

i skrivelse till Kungl. Maj:t den 6 maj 1939 förslag angående lantmåteripersonalens organisation och avlöningsförhållanden vid handläggning av skiftena. Enligt förslaget skulle kostnaderna för dessa anordningar bestridas från det under nionde huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till jorddelningsförrättningar. Förslaget anmälades under nämnda anslagspunkt i 1940 års statsverksproposition (IX H. T. 1940, p. 203) för riksdagen, som icke hade något att erinra mot förslaget genomförande (r. skr. nr 9/1940).

Genom beslut den 15 mars 1940 meddelade Kungl. Maj:t härefter särskilda bestämmelser att gälla för ovan berörda och andra dylika skiften.

Genom senare meddelade beslut ha dels föreskrivits vissa ändringar av bestämmelserna i 1940 års beslut och dels förordnats om vissa undantag från desamma. Senast har genom Kungl. Maj:ts beslut den 6 september 1946 (prop. nr 297/1946, s. 17) ändringar av bestämmelserna rörande skiftesorganisationen beslutats innefattande förstärkning av personalen och förbättring av personalens löneförhållanden.

Efter sistberörda ändringar gäller beträffande ifrågavarande skiftesorganisation i huvudsak följande.

I fråga om verksamhetens bedrivande har avsetts att distriktslantmätaren Bengtsson vid utövan det av ledarskapet och såsom styresman för organisationen i största utsträckning skall befrias från den närmare handläggningen av laga skiftena. Dessa få i stället efter förslag av honom uppdragas åt särskilda distriktslantmätare eller därtill kompetenta extra lantmätare såsom ställföreträdare för Bengtsson.

Det åligger Bengtsson att såsom styresman för den för skiftenas genomförande bildade organisationen utöva ledning och tillsyn över skiftesarbetet och därvid i övrigt fördela skiftespersonalen till tjänstgöring. Bengtsson bör därvid icke — med vissa angivna undantag — handlägga andra till distriktslantmätartjänsten hörande göromål.

I stället för bestämmelserna i Kungl. Maj:ts förordning den 25 november 1927 (nr 416) angående den gottgörelse lantmätare äger uppbära av sakägare gäller

<i>att</i> i ersättning för år räknat av statsmedel utgå — utöver vederbörande tillkommande lön jämte ålderstillägg samt provisorisk avlöningsförbättring — till förrättningsmannen		kronor 8 000
till högst fem ställföreträdare för förrättningsmannen, där sådan är:		
distriktslantmätare	»	4 500
extra lantmätare, som åtnjuter 2 000 kronorsarvode	»	6 000
extra lantmätare, som åtnjuter 1 500 kronorsarvode	»	7 000
till hos förrättningsmannen förordnad och vid skiftena sysselsatt annan extra lantmätare	»	5 000
till aspirant ..	»	2 700
till tekniskt biträde	»	3 600
till av lantmåteristyrelsen förordnat rit- och skrivbiträde	»	3 000

Vidare gäller, bland annat, att lantmäteristyrelsen äger närmare besluta om biträdenas ersättningar, därvid årsersättningen må höjas till tekniskt biträde samt till av styrelsen förordnat rit- och skrivbiträde med högst 600 kronor, där så finnes erforderligt för att kunna förvärva särskilt kvalificerade biträden. För utgifter till instrument och dylikt jämte reparationer därav samt förbrukningsartiklar på kontoret erhåller förrättningsmannen gottgörelse av statsmedel med 1 500 kronor för år. Statsverket bestrider kostnader för hyra av tjänstelokal och möbelanskaffning, i den mån lantmäteristyrelsen finner att behov utöver det å ett lantmåteridistrikt normalt erforderliga föreligger, bekostar skriv- och ritpapper samt blanketter jämte erforderliga arbetsexemplar av förrättningskartorna ävensom, genom lantmäteristyrelsens försorg, till en kostnad av högst 15 000 kronor anskaffar och tillhandahåller förrättningsmannen sådana dyrbarare instrument och kontorsmaskiner, vilka lantmäteristyrelsen finner att det icke bör åligga förrättningsmannen att själv anskaffa.

De sålunda meddelade bestämmelserna gälla tills vidare intill dess respektive skifte i föreskriven ordning slutligen redovisats eller den tidigare tidpunkt, Kungl. Maj:t efter framställning av lantmäteristyrelsen fastställer.

KAP III

FRÅGOR RÖRANDE FÖRRÄTTNINGSVERK-
SAMHETENS ORGANISATION OCH INDELNINGEN
AV RIKET I LANTMÄTERIDISTRIKT**Verksamhetens organisation**

Såsom framgår av bifogade sammanställningar rörande antal avslutade förrättningar och uppdrag under tiden för den nya jorddelningslagens tillämpning eller under åren 1928—1945 samt till förrättningsmännen utgående arvoden (bil. A, B, D) har distriktspersonalens verksamhet — med undantag för en tillfällig nedgång under de första krigsåren — praktiskt taget oavbrutet tilltagit i omfattning.

Antalet under samma tidsperiod tillkomna ärenden har emellertid vuxit i snabbare takt och medfört en synnerligen besvärande arbetsbalans. I fråga om ärenden, upptagna i diarierna över lantmäteriförrättningar, har arbetsbalansen av icke påbörjade samt påbörjade, men icke avslutade förrättningar, trots en tillfällig nedgång i fråga om antalet nytillkomna sådana förrättningar under framför allt åren 1940—1943, nu blivit högst avsevärt större än vad som får anses normalt (bil. F, G).

Anledningen till detta missförhållande får i främsta rummet sökas däri, att verksamheten ej kunnat tillföras personal i erforderlig omfattning. Av bil. H framgår, att mellan år 1928 och år 1945 antalet lantmätare ökat med omkring en femtedel samt att antalet tekniska biträden något mer än fördubblats. Denna ökning har dock varit alltför ringa för att uppväga den ökade arbetsbelastningen.

För att allmänhetens berättigade krav på skyndsamt handläggning av lantmäteriförrättningar i görligaste mån skall kunna tillgodoses, erfordras därför en betydande ökning av distriktsorganisationernas arbetskapacitet. Såsom nedan närmare kommer att utvecklas, torde man få räkna med, att verksamheten i framtiden skall omfatta förutom de förrättningar och uppdrag, som jämlikt gällande lantmäteriinstruktion åligga distriktslantmätarna, jämväl sådana arbetsuppgifter, som lantmätarna hittills vanligen åtagit sig utan att direkt skyldighet förelegat.

Förrän omfattningen och organisationen av jordbrukets yttre rationalisering kan överblickas och förrän den väntade fastighetsbildningslagstiftningen för landet blivit närmare utformad, kan givetvis icke med full säkerhet bedömas den därav för lantmäteriet uppkommande verksamheten. Man torde dock få utgå från, att redan med nuvarande uppgifter arbetsmängden inom

den framtid, som kan överblickas, kommer att öka i ungefär enahanda takt som hittills. Därvid bör jämväl beaktas de synpunkter i fråga om kraven på grundkartor för stadsplan och byggnadsplan, som *stadsplaneutredningen 1942* givit uttryck åt i sitt betänkande med förslag till byggnadslag (jämför nedan under kap. IV).

Den nya organisationen bör givetvis vara uppbyggd med sådan personal-sammansättning, att respektive befattningshavares kvalifikationer utnyttjas i högsta möjliga grad. Arbetsenheterna böra följaktligen göras så stora, att inom dem befattningshavare med olika utbildning och kompetens kunna effektivt utnyttjas.

I fråga om den högskolebildade personalen medför detta, att inom distriktet bör finnas tillgång till två lantmätare. Härigenom möjliggöres att distriktslantmätarens arbetskraft kan utnyttjas för de mest krävande uppgifterna, medan övrig kvalificerad verksamhet kommer att åvila den andra lantmätaren. Därvid vinnes också att, då distriktslantmätaren åtnjuter ledighet eller av annan anledning är frånvarande, tillgång finnes till en med förhållandena inom distriktet förtrogen lantmätare. Denne kommer nämligen i regel att ha sådan kompetens, att han i dessa fall kan fullgöra distriktslantmätarens tjänsteåligganden och leda biträdespersonalens arbete.

Om två lantmätare skola ha sin verksamhet inom distriktet, måste detta givetvis medföra en avsevärd utökning av dess omfattning. Sådant distrikt bör dock icke bli större än att lantmätarna alljämt kunna förskaffa sig ingående kännedom om fastighetsförhållandena inom distriktet, om de faktorer, som äro av betydelse för fastighetsbildningens lämpliga inriktning, samt om de ekonomiska betingelserna för bygdens näringsliv i den mån dessa äro av betydelse för fastighetsbildningen.

Från den högskoleutbildade arbetskraften böra avlastas alla arbetsuppgifter, som lämpligen kunna lösas av mätningsteknisk biträdespersonal och kontorspersonal. Inom distriktet bör därför sådan personal finnas i erforderlig omfattning. Till utredningens förfogande har av Sveriges lantmätareförening ställts undersökningar, som grunda sig på uppgifter, inhämtade från så gott som samtliga lantmäteridistrikt i riket, ävensom viss utredning angående arbetstidens fördelning på skilda göromål m. m. Detta material synes ge vid handen att i fråga om förrättningar — fränsett inom städer och samhällen — vid rationell arbetsfördelning mellan de olika personalgrupperna omkring 33 % av den sammanlagda arbetstiden bör belöpa på lantmätare, omkring 42 % på mätningsteknisk biträdespersonal och omkring 25 % på kontorspersonal. Härvid har icke medräknats den arbetstid, som lantmätarna måste ägna åt övervakning och ledning av den underställda personalen, och icke heller den tid, som erfordras för rådgivning till allmänheten, planläggning av arbetena, årsredogörelser, besvarande av remisser m. m. För biträdespersonalen har ej inräknats den tid, som åtgår för att tillhandagå allmänheten med upplysningar eller för biträde med göromål, som ej direkt sammanhänga med förrättningars handläggning, såsom diarieföring, uppsättande av skrivelser, rapporter m. m. samt diverse expeditionsgöromål.

Rörande arbetstidens fördelning vid verksamheten inom städer och vissa samhällen eller beträffande s. k. uppdrag föreligga inga närmare undersökningar, men anledning torde saknas att härvidlag räkna med någon större avvikelse från verksamheten i övrigt. Då därtill arbetsmängden inom de sistnämnda arbetsområdena sammanlagt synes utgöra endast omkring en femtedel av den totala arbetsmängden, har utredningen ansett sig kunna utgå från den ovan angivna procentuella tidsfördelningen såsom ett medeltal beträffande den arbetstid, som direkt ägnas åt samtliga förekommande förrättningar och uppdrag. Under hänsynstagande jämväl till övriga, ovan antydda arbetsuppgifter har beräknats, att till den högskoleutbildade personalens förfogande bör ställas i regel två befattningshavare ur vardera gruppen mätningsteknisk biträdespersonal och kontorspersonal.

Uppenbart är emellertid, att även om distrikten i stort sett kunna göras någorlunda likvärdiga i fråga om arbetsmängden och detta förhållande kan bibehållas genom fortlöpande anpassning av distriktsindelningen alltefter den framtida utvecklingen, så komma tillfälliga, många gånger betydande variationer i arbetsmängden att inträffa. Likaledes kunna växlingar förekomma i fråga om den inbördes proportionen mellan olika arbetsuppgifter. Genom ovan angivna personalsammansättning ökas otvivelaktigt möjligheterna att i varje sådant fall uppnå en lämplig personalkombination svarande mot det föreliggande behovet.

Ur arbetsorganisatoriska synpunkter har utredningen alltså funnit sig böra föreslå en sådan indelning av riket i lantmäteridistrikt, att inom varje distrikt i regel erfordras två tjänstemän ur respektive personalgrupperna lantmätare, mätningsteknisk biträdespersonal och kontorspersonal.

I de beräkningar, som verkstälts rörande sammanlagt personalbehov m. m. har förutsatts att aspiranterna för att förvärva erfarenhet och rutin i stor utsträckning få ägna sig åt uppgifter, som eljest anförtros biträdespersonalen. Även de yngsta lantmätarna ha beräknats själva utföra något större del av det rent tekniska arbetet än som i och för sig betingas av en rationellt genomförd arbetsfördelning mellan högskoleutbildad personal och biträdespersonal.

Ett trettiotal lantmätare beräknas erforderliga för mera tillfälliga personalförstärkningar inom de inom närmaste tiden mest arbetstyngda distrikten.

Med hänsyn till att inom vissa delar av landet — särskilt de inre delarna av Norrland — den del av året, som lämpar sig för fältarbeten av större omfattning, är avsevärt kortare än inom riket i övrigt, torde det vara lämpligt att inom vissa lantmäteridistrikt ge biträdespersonalen en något ändrad sammansättning. För att erforderliga fältarbeten skola medhinnas bör inom dessa distrikt — ett trettiotal — antalet mätningstekniker ökas till tre medan kontorspersonalen minskas till ett sådant biträde. Inom ifrågavarande distrikt torde mätningsteknikerna vintertid i viss utsträckning få fullgöra arbetsuppgifter, som eljest åvila kontorspersonalen.

En av huvudsynpunkterna vid diskussionen om distriktsindelningen har varit önskvärdheten av att åstadkomma distrikt av en sådan storleksordning,

att den genomsnittliga arbetsmängden skulle komma att möjliggöra en rationell fördelning av arbetet mellan högskoleutbildad personal och biträdespersonal, och den av utredningen föreslagna organisationen har avsetts få en arbetskaper, som avsevärt överstiger vad distriktspersonalen för närvarande kan prestera. Med ovan angiven personalsammansättning inom distrikten har med utgångspunkt härifrån antalet lantmäteridistrikt beräknats till omkring 150. Därvid har hänsyn jämväl tagits till, att vid övergång till fasta löner från ett avlöningssystem, till stor del byggt på taxeinkomster, skäligen icke kan räknas med en så onormalt lång daglig arbetstid, som för lantmätarnas del för närvarande i regel tillämpas. Befattningshavarna torde heller icke framdeles, såsom i allmänhet nu, underlåta att utnyttja dem tillkommande semesterledighet.

Vid full utbyggnad av en efter ovan angivna riktlinjer uppbyggd organisation av verksamheten inom distrikten skulle antalet lantmätare komma att uppgå till omkring 340 och antalet aspiranter till omkring 20, medan den mätningstekniska biträdespersonalen komme att omfatta omkring 320 och kontorspersonalen omkring 280 befattningshavare. Häri inbegripes även personal till den särskilda skiftesorganisation, som sedan år 1939 är verksam inom Kopparbergs län och som även för framtiden torde få bibehållas med ett personalbestånd, som anpassas efter verksamhetens växlande omfattning.

Förslaget bygger i stort sett på det antal lantmätare, som för närvarande har sin verksamhet förlagd till distrikten, men innebär en betydande förstärkning i fråga om biträdespersonalen.

Utredningen har inhämtat överlantmätarnas yttrande bland annat över de principer i fråga om personalsammansättningen inom distrikten, varpå ovan föreslagna organisation grundar sig. De av utredningen sålunda framförda synpunkterna och förslagen ha därvid i stort sett vunnit överlantmätarnas anslutning.

Indelningen av riket i lantmäteridistrikt

Såsom ovan framgår har utredningen räknat med en personaluppsättning inom varje distrikt av i regel två tjänstemän ur respektive personalgrupper. Med några få undantag, betingade av de lokala förhållandena, ha distrikten till sin omfattning avpassats efter denna personalstyrka. Avsikten har alltså varit att i fråga om arbetsmängd göra distrikten så långt möjligt likvärdiga.

Distrikten böra om möjligt uppbyggas kring huvudorten för ifrågavarande bygd och givas en naturlig avgränsning med hänsyn till kommunikationer och andra lokala förhållanden, varigenom kontakten med bygden underlättas och tidsspillan och kostnader för tjänsteresor nedbringas. Önskvärt är även att indelningen i lantmäteridistrikt ansluter sig till sockenindelningen samt i möjligaste mån även till domsagoindelningen.

Under iakttagande av ovannämnda synpunkter har utarbetats ett preliminärt utkast till distriktsindelning, vilket för granskning överlämnats till rikets överlantmätare. Med beaktande av de erinringar och synpunkter som därvid framkommit, har därefter upprättats nedan intagna förslag till ny indelning av riket i lantmäteridistrikt.

Förslaget upptager sammanlagt 148 lantmäteridistrikt, varav 141 utformats för ovan angivna normala personalsammansättning. Sammanlagt sex av de föreslagna distrikten ha givits en sådan omfattning, att de beräknas kräva en förstärkt personalorganisation, bestående av en distriktslantmätare, två andra lantmätare, tre mätningstekniker och tre kartriterskor. I dessa fall har en sådan lösning synt naturligt med hänsyn till exempelvis önskvärdheten att undvika uppdelning av samma socken på skilda distrikt, ortens kommunikationsförhållanden eller till att väntade inkorporeringar framdeles kunna avsevärt minska distriktets arbetsmängd. Vid sådan minskning bör distriktspersonalen reduceras till samma storlek som på ett normalt distrikt. Slutligen har, som framgår nedan, ett distrikt avgränsats så, att för detsamma beräknas en reducerad personaluppsättning, bestående av en lantmätare, en mätningstekniker och en kartriterska.

För den i lantmäteridistriktens tjänstgörande personalen torde liksom hittills böra bestämmas stationsort. I förslaget har för respektive distrikt inom parentes angivits den ort, som utredningen funnit mest lämpad härför med hänsyn till läge inom distriktet, kommunikationer m. m.

Antalet lantmäteridistrikt inom respektive län enligt nuvarande indelning och enligt utredningens förslag framgår av nedanstående sammanställning.

L ä n	Nuvarande antal lantmäteridistrikt	Antal lantmäteridistrikt enligt utredningens förslag	L ä n	Nuvarande antal lantmäteridistrikt	Antal lantmäteridistrikt enligt utredningens förslag
Stockholms	11	9	Älvsborgs	13	9
Uppsala	3	2	Skaraborgs.....	8	5
Södermanlands.....	5	3	Värmlands	14	10
Östergötlands	6	5	Örebro	5	5
Jönköpings	8	5	Västmanlands	5	2
Kronobergs	7	5	Kopparbergs	15	² 10
Kalmar	8	¹ 6	Gävleborgs	12	8
Gotlands.....	3	2	Västernorrlands	18	³ 13
Blekinge.....	4	3	Jämtlands	12	7
Kristianstads	8	7	Västerbottens	13	9
Malmöhus	6	4	Norrbottens	13	⁴ 8
Hallands	5	4	Summa	210	⁵ 148
Göteborgs och Bohus	8	7			

¹ Därav ett distrikt med förstärkt personalorganisation. — ² Därav ett distrikt med förstärkt och ett med reducerad personalorganisation. — ³ Därav tre distrikt med förstärkt personalorganisation. — ⁴ Därav ett distrikt med förstärkt personalorganisation. — ⁵ Därav sex distrikt med förstärkt och ett med reducerad personalorganisation.

I fråga om antalet distrikt inom de olika länen ha i vissa fall överlantmätarna hyst från förslaget avvikande mening.

Överlantmätaren i *Stockholms län* har ansett att tio distrikt erfordras inom länet. Med hänsyn till föreslagna inkorporeringar till Stockholms stad och väntade ombildningar av hela socknar till köpingar har emellertid utredningen funnit lämpligare föreslå en indelning i nio distrikt. Därvid förutsattes att

inom några av dessa kunna komma att erfordras tillfälliga förstärkningar av personalen.

Beträffande *Södermanlands län* har med hänsyn till förekommande arbetsmängd tveksamhet rått om tre eller fyra distrikt borde inrättas. Överlantmätaren har för sin del hävdat att länet borde indelas i fyra distrikt, varvid viss inskränkning av personaluppsättningen i början kunde tänkas äga rum. Ställningstagandet synes i viss mån påverkat av väntad framtida rationalisering inom jordbruket. Utredningen har emellertid stannat för det lägre antalet men räknat med att även här förstärkning av personalorganisationen tidvis kan behöva vidtagas.

Det preliminära utkastet till distriktsindelning upptog inom *Västmanlands län* tre distrikt. Därvid räknades med bibehållande i nuvarande omfattning av verksamheten inom Fagersta stad. Vid upprättandet av detta förslag syntes tveksamt med hänsyn till den beräknade totala arbetsmängden inom länet om två eller tre distrikt borde inrättas. Därefter har emellertid upplysts, att verksamheten inom Fagersta stad sannolikt inom kort kommer att helt eller delvis övertagas av stadens egna arbetskrafter. Om så blir fallet kommer lantmäteriets arbetsmängd att minska i motsvarande grad. Överlantmätaren har för sin del förordat tre distrikt. Med hänsyn till vad ovan anförts har utredningen nu funnit sig böra föreslå två distrikt. Så länge den nuvarande arbetsmängden å länet kvarstår torde man dock få räkna med viss personalförstärkning.

Beträffande *Kopparbergs län* har inom utredningen förelegat tveksamhet i fråga om lämpligaste indelningen av den del av länet, som utgöres av Ovansiljans domsaga. Arbetsmängden för denna länsdel torde ungefär motsvara arbetsmängden för två distrikt med föreslagen normal personalsammansättning.

En uppdelning på två lika arbetskrävande distrikt skulle vinnas genom att socknarna Mora, Sollerön och Venjan samt köpingen Morastrand sammanfördes till ett distrikt och de återstående socknarna Orsa, Våmhus, Älvdalen, Särna och Idre tillsammans finge utgöra ett distrikt. Vid en sådan lösning kunde för båda distrikten knappast ifrågakomma annan stationsort än Morastrands köping. Utredningen har emellertid funnit allmänhetens möjligheter till kontakt med vederbörande tjänstemän bli bättre tillgodosedda genom en indelning i ett distrikt med förstärkt personalorganisation, omfattande socknarna Orsa, Våmhus, Mora, Sollerön och Venjan jämte köpingen Morastrand, samt ett distrikt med reducerad personalstyrka, omfattande socknarna Älvdalen, Särna och Idre. För sistnämnda distrikt torde Älvdalens kyrkoby bli självskriven stationsort.

Överlantmätaren i *Gävleborgs län* har för nordöstra länsdelen under hänvisning till där rådande arbetsbelastning och förefintlig latent arbetsmängd förordat en annan indelning, medförande ytterligare ett distrikt. Utredningen har dock funnit det ursprungligen föreslagna antalet distrikt lämpligt avvägt med hänsyn till verksamhetens nuvarande omfattning och ansett att en kommande ökning av arbetsmängden i första hand bör mötas med tillfälliga personalförstärkningar inom den sålunda givna ramen.

Förslag till indelning av riket i lantmäteridistrikt.

Distrikt (Stationsort)	Domsaga	Härad, skeppslag, bergslag el. tingslag	Socknar och köpingar Städer
Stockholms län.			
1. Östhammars (Östhammar)	Av Norra Ros- lags	Frösåkers härad Av Närdinghundra härad Av Väddö och Hä- verö skeppslag	Samtliga socknar Samtliga socknar utom Alm- unge Socknarna Häverö och Singö Städerna Östhammar och Öre- grund
2. Norrtälje (Norrtälje)	Av Norra Ros- lags Mellersta Ros- lags	Av Väddö och Hä- verö skeppslag Bro och Vätö skepps- lag Lyhundra härad Frötuna och Länna skeppslag Sjuhundra härad	Socknen Väddö Samtliga socknar » » » » » » Staden Norrtälje
3. Sigtuna (Stockholm)	Av Norra Ros- lags Av Stockholms läns västra	Av Närdinghundra härad Långhundra, Ärling- hundra och Seming- hundra härad Av Vallentuna härad	Socknen Almunge Samtliga socknar Socknen Vallentuna Staden Sigtuna
4. Sollentuna (Stockholm)	Av Stockholms läns västra Sollentuna och Färentuna	Av Vallentuna härad Sollentuna härad Färentuna härad	Socknarna Hammarby och Fresta Samtliga socknar samt kö- pingarna Sollentuna och Häs- selby villastad Samtliga socknar Städerna Stockholm och Sund- byberg
5. Danderyds (Stockholm)	Av Stockholms läns västra Av Södra Ros- lags	Av Vallentuna härad Åkers skeppslag Danderyds skepps- lag	Socknarna Vada, Angarn och Össeby-Garn Samtliga socknar Socknarna Östra Ryd och Täby samt köpingarna Stocksund och Danderyd Städerna Solna, Djursholm, Lidingö och Vaxholm

Distrikt (Stationsort)	Domsaga	Härad, skeppslag, bergslag el. tingslag	Socknar och köpingar Städer
6. Värmdö (Stockholm)	Av Södra Roslags	Värmdö skeppslag	Samtliga socknar
7. Dalarö (Stockholm)	Av Södertörns	Av Svartlösa härad Av Sotholms härad	Socknarna Nacka och Huddinge samt köpingen Saltsjöbaden Socknarna Tyresö, Dalarö, Nämndö och Ornö
8. Södertälje (Södertälje)	Av Södertörns	Av Svartlösa härad Öknebo härad Av Sotholms härad	Socknarna Botkyrka, Salem och Grödinge Samtliga socknar Socknen Sorunda Staden Södertälje
9. Nynäshamns (Stockholm)	Av Södertörns	Av Sotholms härad	Socknarna Västerhaninge, Österhaninge, Utö, Muskö, Ösmo och Torö Staden Nynäshamn
Uppsala län.			
1. Uppsala södra (Uppsala)	Uppsala läns södra	Bro, Håbo, Trögds, Åsunda och Lagunda härad Hagunda, Ulleråkers, Bälinge, Vaksala och Rasbo härad	Samtliga socknar » »
	Av Uppsala läns norra	Av Norunda härad	Socknarna Björklinge och Ärentuna Städerna Uppsala och Enköping
2. Uppsala norra (Uppsala)	Av Uppsala läns norra	Av Norunda härad Olands härad Örbyhus härad	Socknarna Viksta, Tensta och Lena Samtliga socknar » » samt köpingen Tierp
Södermanlands län.			
1. Nyköpings (Nyköping)	Nyköpings	Jönåkers, Rönö och Hölebo härad Daga härad	Samtliga socknar » » Städerna Nyköping och Trosa
2. Eskilstuna (Eskilstuna)	Livgedingets	Selebo och Åkers härad Österrekarne och Västerrekarne härad	Samtliga socknar » »
	Av Oppunda och Villåttinge	Av Villåttinge härad	Socknarna Dunker, Lilla Malma och Mellösa samt köpingen Malmköping Städerna Eskilstuna, Torshälla, Strängnäs och Mariefred

Distrikt (Stationsort)	Domsaga	Härad, skeppslag, bergslag el. tingslag	Socknar och köpingar Städer
3. Katrineholms (Katrineholm)	Av Oppunda och Villättinge —	Av Villättinge härad Oppunda härad —	Socknarna Hyltinge, Helgesta, Årdala, Forssa och Flen Samtliga socknar Staden Katrineholm
Östergötlands län.			
1. Norrköpings norra (Norrköping)	Av Bråbygdens och Finspånga läns —	Av Finspånga läns härad Bråbo och Memmings härad Av Lösings härad Av Östkinds härad —	Socknarna Hällestad, Vånga, Regna och Skedevi samt kö- pingen Finspång Samtliga socknar Socknen Krokek Socknen Kvarsebo Staden Norrköping
2. Norrköpings södra (Norrköping)	Av Bråbygdens och Finspånga läns Hammarkinds, Stegeborgs och Skärkinds —	Av Lösings härad Av Östkinds härad Björkekinds härad Hammarkinds härad Skärkinds härad —	Samtliga socknar utom Krokek Samtliga socknar utom Kvar- sebo Samtliga socknar Samtliga socknar samt kö- pingen Valdemarsvik Samtliga socknar Staden Söderköping
3. Linköpings norra (Linköping)	Av Bråbygdens och Finspånga läns Av Linköpings	Av Finspånga läns härad Åkerbo härad Av Bankekinds härad Av Hanekinds härad Gullbergs härad Av Valkebo härad —	Socknarna Godegård och Tjäll- mo Samtliga socknar » » Socknarna Landeryd, Slaka, Kärna och Kaga Samtliga socknar Socknarna Ledberg, Rappestad, Sjögestad och Vikingstad Staden Linköping
4. Linköpings södra (Linköping)	Av Linköpings Kinda och Ydre	Av Bankekinds härad Av Hanekinds härad Av Valkebo härad Kinda och Ydre hä- rader	Köpingen Åtvidaberg Socknarna Vist och Skeda Socknarna Gammalkil, Nykil och Ulrika Samtliga socknar
5. Mjölby (Mjölby)	Aska, Dals och Bobergs Folkungabyg- dens —	Bobergs, Aska och Dals härad Lysings härad Göstrings härad Vifolka härad —	Samtliga socknar » » Samtliga socknar samt kö- pingen Boxholm Samtliga socknar Städerna Motala, Vadstena, Mjölby och Skänninge

Distrikt (Stationsort)	Domsaga	Härad, skeppslag, bergslag el. tingslag	Socknar och köpingar Städer
Jönköpings län.			
1. Eksjö (Eksjö)	Norra och Södra Vedbo Av Tveta, Vista och Mo Av Njudungs —	Södra Vedbo härad Norra Vedbo härad Av Tveta härad Av Västra härad —	Samtliga socknar samt kö- pingen Mariannelund Samtliga socknar Socknarna Barkeryd och Näs- sjö Socknen Almesåkra Städerna Nässjö, Eksjö och Tranås
2. Jönköpings (Jönköping)	Av Tveta, Vista och Mo Av Njudungs —	Vista härad Av Tveta härad Av Mo härad Av Västra härad —	Samtliga socknar Socknarna Svarttorp, Lekeryd, Järsnäs, Forserum, Ögges- torp, Hakarp, Rogberga, Barnarp, Månsarp, Järstorp och Bankeryd samt köpingen Norrahammar Socknarna Bottnaryd, Mulse- ryd och Angerdshestra Socknarna Ödestugu och Malm- bäck Städerna Jönköping, Huskvar- na och Gränna
3. Värnamo (Värnamo)	Av Tveta, Vista och Mo Av Östbo och Västbo Av Njudungs —	Av Mo härad Av Västbo härad Av Östbo härad Av Västra härad —	Socknarna Bondstorp, Sten- gårdshult, Norra Unnaryd, Öreryd, Norra Hestra, Valds- hult, Åsenhöga och Källeryd Socknarna Kulltorp och Gnosjö Samtliga socknar utom Kärda och Hånger Socknarna Hylletofta, Svena- rum, Vrigstad, Nydala och Hjälmseryd Staden Värnamo
4. Västbo (Värnamo)	Av Östbo och Västbo	Av Västbo härad Av Östbo härad	Samtliga socknar utom Kull- torp och Gnosjö Socknarna Kärda och Hånger
5. Vetlanda (Vetlanda)	Av Njudungs —	Av Västra härad Östra härad —	Socknarna Bringetofta, Stocka- ryd, Hultsjö, Skepperstad, Hjärtlanda, Norra Sandsjö, Fröderyd, Bäckaby, Ram- kvilla och Södra Solberga samt köpingen Bodafors Samtliga socknar Städerna Sävsjö och Vetlanda

Distrikt (Stationsort)	Domsaga	Härad, skeppslag, bergslag el. tingslag	Socknar och köpingar Städer
Kronobergs län.			
1. Värends norra (Växjö)	Av Östra Värends	Av Uppvidinge härad	Socknarna Åseda, Nottebäck med Granhult, Sjösås, Hornaryd, Drev, Dädesjö och Älg-hult samt köpingen Åseda
	Av Mellersta Värends —	Av Kinnevalds härad Norrvidinge härad —	Socknarna Öja, Bergunda och Öjaby Samtliga socknar Staden Växjö
2. Värends östra (Växjö)	Av Östra Värends	Av Uppvidinge härad	Socknarna Herråkra, Lenhov-da, Hälleberga, Ekeberga och Algutsboda
		Av Konga härad	Socknarna Långasjö, Ljuder, Hovmantorp, Furuby, Hemmesjö och Tegnaby samt köpingen Lessebo
3. Värends södra (Växjö)	Av Östra Värends	Av Konga härad	Socknarna Älmeboda, Linne-ryd, Östra Torsås, Uråsa, Nöbbela, Väckelsång, Tingsås och Södra Sandsjö samt köpingen Tingsryd
	Av Mellersta Värends	Av Kinnevalds härad	Socknarna Almundsryd, Urs-hult, Jät, Kalvsvik, Tävelsås, Dänningelanda, Skatelöv (i häradet ingående del) och Vederslöv
4. Allbo (Växjö)	Västra Värends	Allbo härad	Samtliga socknar samt köpingarna Alvesta och Älmhult
5. Sunnerbo (Ljungby)	Sunnerbo	Sunnerbo härad	Samtliga socknar samt köpingen Märkaryd
	—	—	Staden Ljungby
Kalmar län.			
1. Västerviks (Västervik)	Av Tjusts	Norra Tjusts härad Av Södra Tjusts härad	Samtliga socknar Samtliga socknar utom Locknevi och Hjorted Staden Västervik
	—	—	
2. Vimmerby* (Vimmerby)	Av Tjusts	Av Södra Tjusts härad	Socknarna Locknevi och Hjorted
	Av Sevede och Tunaläns	Sevede härad	Samtliga socknar samt köpingen Hultsfred
		Av Tunaläns härad	Av Tunaläns härad

* förstärkt personalorganisation.

Distrikt (Stationsort)	Domsaga	Härad, skeppslag, bergslag el. tingslag	Socknar och köpingar Städer
3. Högsby (Högsby)	Av Aspelands och Handbörds	Av Aspelands härad	Socknen Lönneberga
	—	—	Staden Vimmerby
	Av Sevede och Tunaläns	Av Tunaläns härad	Socknen Kristdala
	Av Aspelands och Handbörds	Av Aspelands härad	Samtliga socknar utom Lönne- berga
4. Kalmar norra (Kalmar)	—	Av Handbörds härad	Socknarna Fagerhult, Fågelfors och Högsby
	Av Norra Möre och Stranda	Av Stranda härad	Socknen Döderhult
	—	—	Staden Oskarshamn
	Av Aspelands och Handbörds	Av Handbörds härad	Socknarna Kråksmåla, Långe- måla och Fliseryd
5. Kalmar södra (Kalmar)	Av Norra Möre och Stranda	Av Stranda härad	Socknarna Mönsterås och Ålem samt köpingen Mönsterås
	—	Norra Möre härad	Samtliga socknar
	Av Södra Möre	Av Södra Möre härad	Socknen Hossmo
	—	—	Staden Kalmar
6. Ölands (Kalmar)	Av Södra Möre	Av Södra Möre härad	Samtliga socknar utom Hoss- mo; köpingen Emmaboda
	—	—	Staden Nybro
	Ölands	Åkerbo, Slättbo och Runstens härader	Samtliga socknar
	—	Algutsrums härad	Samtliga socknar samt kö- pingen Mörbylånga
	—	Möckleby och Gräs- gårds härader	Samtliga socknar
	—	—	Staden Borgholm
Gotlands län.			
1. Gotlands norra (Visby)	Av Gotlands	Av Gotlands norra härad	Socknarna Fårö, Bunge, Rute, Fleringe, Hall, Hangvar, Lär- bro, Hellvi, Boge, Bål, Vall- stena, Källunge, Hejnum, Tingstäde, Stenkyrka, Lum- melunda, Martebo, Väskinde, Bro, Lokrume, Fole, Ekeby, Barlingbo, Endre, Hejdeby, Follingbo, Akeback, Halla, Dalhem, Hörsne med Bara, Gothem, Norrlanda och Anga samt köpingen Slite
	—	—	Staden Visby
2. Gotlands södra (Visby)	Av Gotlands	Av Gotlands norra härad	Socknarna Roma, Björke, Vik- lau, Guldrupe, Buttle, Vänge, Sjonhem, Ganthem, Kräk- lingbo, Ala, Ardre, Gammel- garn och Östergarn
	—	Gotlands södra härad	Samtliga socknar

Distrikt (Stationsort)	Domsaga	Härad, skeppslag, bergslag el. tingslag	Socknar och köpingar Städer
Blekinge län.			
1. Karlskrona (Karlskrona)	Av Östra och Medelsta —	Östra härad Av Medelstads härad —	Samtliga socknar Socknarna Näತ್ರaby, Aspö och Hasslö Staden Karlskrona
2. Ronneby (Ronneby)	Av Östra och Medelsta Av Bräkne och Lister —	Av Medelstads härad Av Bräkne härad —	Samtliga socknar utom Nätt- raby, Aspö och Hasslö Socknarna Öljuhult, Bräkne- Hoby och Åryd Staden Ronneby
3. Karlshamn (Karlshamn)	Av Bräkne och Lister —	Av Bräkne härad Listers härad —	Socknarna Hällaryd, R'inga- måla och Asarum Samtliga socknar samt kö- pingen Olofström Städerna Karlshamn och Söl- vesborg
Kristianstads län.			
1. Simrishamns (Ystad)	Ingelstads och Järrestads Av Gärd's och Albo —	Järrestads härad Ingelstads härad Albo härad —	Samtliga socknar Samtliga socknar och köpingen Tomelilla Samtliga socknar Staden Simrishamn
2. Gärd's (Kristianstad)	Av Gärd's och Albo Av Västra Gö- inge	Gärd's härad Av Västra Göinge härad	Samtliga socknar Socknarna Sörby, Vinslöv, Ön- nestad, Nävlinge, Häglinge, Tjörnarps och Norra Mellby samt köpingen Vinslöv
3. Villands (Kristianstad)	Av Villands —	Av Villands härad —	Samtliga socknar utom Fjäl- kestad; köpingarna Bromölla och Åhus Staden Kristianstad
4. Östra Göinge (Kristianstad)	Av Villands Östra Göinge	Av Villands härad Östra Göinge härad	Socknen Fjälkestad Samtliga socknar samt köpingen Osby
5. Hässleholms (Hässleholm)	Av Västra Gö- inge —	Av Västra Göinge härad —	Socknarna Farstorp, Verum, Visseltofta, Vittsjö, Norra Åkarp, Hörja, Finja, Van- kiva, Stoby, Norra Sandby, Gumlösa, Ignaberga, Brönne- stad och Mattered Staden Hässleholm

Distrikt (Stationsort)	Domsaga	Härad, skeppslag, bergslag el. tingslag	Socknar och köpingar Städer
6. Klippans (Klippan)	Av Västra Gö- inge	Av Västra Göinge härad	Socknarna Röke och Västra Torup Samtliga socknar utom Tåssjö, Tåstarp, Munka-Ljungby, Ös- sjö, Källna och Östra Ljung- by; köpingarna Perstorp och Klippan
	Av Norra Åsbo	Av Norra Åsbo härad	
7. Ängelholms (Ängelholm)	Av Södra Åsbo och Bjäre	Av Södra Åsbo härad	Socknarna Stenestad och Västra Sönnarslöv
	Av Norra Åsbo	Av Norra Åsbo härad	
	Av Södra Åsbo och Bjäre	Av Södra Åsbo härad	Samtliga socknar utom Ste- nestad och Västra Sönnars- löv; köpingen Åstorp Samtliga socknar och köpingen Båstad Staden Ängelholm
	—	Bjäre härad	
Malmöhus län.			
1. Hälsingborgs (Hälsingborg)	Luggude	Luggude härad	Samtliga socknar samt kö- pingen Bjuv Samtliga socknar
	Av Rönnebergs, Onsjö och Har- jagers	Rönnebergs härad	
	—	—	Städerna Landskrona, Hälsing- borg och Höganäs
2. Eslövs (Eslöv)	Av Rönnebergs, Onsjö och Har- jagers	Onsjö härad Harjagers härad	Samtliga socknar Samtliga socknar samt kö- pingen Kävlinge
	Av Torna och Bara	Av Torna härad	
	Frosta och Es- lövs	Frosta härad	Samtliga socknar samt kö- pingarna Hörby och Höör Staden Eslöv
	—	—	
3. Malmö (Malmö)	Av Torna och Bara	Av Torna härad	Socknarna Borgeby, Flädie, Fjelie, Stävie, Lackalänga, Stora Råby, Bjällerup, Har- deberga, Revinge, Silvåkra, Hällestad, Dalby, Bonderup, Gödelöv och Veberöd
	Oxie och Skytts	Bara härad Oxie härad	
	—	Skytts härad	Samtliga socknar Samtliga socknar samt kö- pingen Svedala Samtliga socknar

Distrikt (Stationsort)	Domsaga	Härad, skeppslag, bergslag el. tingslag	Socknar och köpingar Städer
	—	—	Städerna Malmö, Lund, Trelleborg och Skanör med Falsterbo
4. Ystads (Ystad)	Av Torna och Bara Vemmenhögs, Ljunits och Herrestads Färs —	Av Torna härad Vemmenhögs härad Ljunits och Herrestads härad Färs härad —	Socknarna Everlöv och Blentarp Samtliga socknar samt köpingen Skurup Samtliga socknar » » Staden Ystad
Hallands län.			
1. Halmstads södra (Halmstad)	Av Hallands södra —	Höks härad Av Tönnersjö härad —	Samtliga socknar Samtliga socknar utom Enslöv Staden Laholm
2. Halmstads norra (Halmstad)	Av Hallands södra Av Hallands mellersta —	Av Tönnersjö härad Halmstads härad Årstads härad Av Faurås härad —	Socknen Enslöv samt köpingen Oskarström Samtliga socknar » » Socknen Alfs hög Staden Halmstad
3. Varbergs (Varberg)	Av Hallands mellersta Av Hallands norra —	Av Faurås härad Himle härad Viske härad —	Samtliga socknar utom Alfs hög Samtliga socknar » » Städerna Falkenberg och Varberg
4. Kungsbacka (Kungsbacka)	Av Hallands norra —	Fjäre härad —	Samtliga socknar Staden Kungsbacka
Göteborgs och Bohus län.			
1. Sävedals (Göteborg)	Av Askims, Hisings och Sävedals	Sävedals härad Av Askims härad	Samtliga socknar Socknen Råda
2. Göteborgs södra (Göteborg)	Av Askims, Hisings och Sävedals —	Av Askims härad Av Västra Hisings härad —	Samtliga socknar utom Råda Socknen Öckerö Städerna Göteborg och Mölndal
3. Göteborgs norra (Göteborg)	Av Askims, Hisings och Sävedals Av Inlands	Östra Hisings härad Av Västra Hisings härad Inlands Södra härad	Socknen Tuve Samtliga socknar utom Öckerö Samtliga socknar

Distrikt (Stationsort)	Domsaga	Härad, skeppslag, bergslag el. tingslag	Socknar och köpingar Städer
	—	Av Inlands Nordre härad	Socknarna Hälta och Solberga
	—	—	Städerna Kungälv och Marstrand
4. Uddevalla (Uddevalla)	Av Inlands	Av Inlands Nordre härad Inlands Torpe och Inlands Fräkne härad	Socknarna Jörlanda, Spekeröd, Norum, Ödsmål och Ucklum Samtliga socknar
	Av Sunnervikens	Av Lane härad	Socknarna Lane-Ryr och Herrestad Staden Uddevalla
	—	—	—
5. Orusts och Tjörns (Stenungsund)	Orusts och Tjörns	Orusts östra, Orusts västra och Tjörns härad	Samtliga socknar
6. Sunnervikens (Uddevalla)	Av Sunnervikens	Av Lane härad Stångenäs, Sotenäs, Tunge och Sörbygdens härad	Socknarna Skredsvik, Högås, Bokenäs och Dragsmark Samtliga socknar
	—	—	Staden Lysekil
7. Strömstads (Strömstad)	Norrvikens	Bullarens och Kville härad Tanums härad Vette härad	Samtliga socknar Samtliga socknar samt köpingen Grebbestad Samtliga socknar Staden Strömstad
	—	—	—
Älvsborgs län.			
1. Ämås (Ämål)	Av Tössbo och Vedbo	Tössbo härad Av Vedbo härad	Samtliga socknar Samtliga socknar utom Dals-Ed, Töftedal, Rölunda och Gesäter; köpingen Bengtsfors Staden Ämål
	—	—	—
2. Vänersborgs norra (Vänersborg)	Av Tössbo och Vedbo Nordals, Sundals och Valbo	Av Vedbo härad Valbo härad Nordals härad Sundals härad	Socknarna Dals-Ed, Töftedal, Rölunda och Gesäter Samtliga socknar Samtliga socknar samt köpingen Mellerud Samtliga socknar
3. Vänersborgs södra (Vänersborg)	Flundre, Väne och Bjärke Av Vättle, Ale och Kullings	Väne, Bjärke och Flundre härad Av Ale härad	Samtliga socknar Samtliga socknar utom Östad och Nödinge Städerna Vänersborg och Trollhättan
	—	—	—

Distrikt (Stationsort)	Domsaga	Härad, skeppslag, bergslag el. tingslag	Socknar och köpingar Städer
4. Vättle (Göteborg)	Av Vättle, Ale och Kullings	Av Ale härad Vättle härad	Socknen Nödinge Samtliga socknar
5. Alingsås (Alingsås)	Av Vättle, Ale och Kullings Av Borås —	Av Ale härad Kullings härad Gäsene härad —	Socknen Östad Samtliga socknar » » Staden Alingsås
6. Borås (Borås)	Av Borås —	Av Ås härad Vedens och Bolle- bygds härader —	Socknarna Tärby, Rångedala, Toarp, Brämhult och Gingri Samtliga socknar Staden Borås
7. Ulricehamns (Ulricehamn)	Av Borås Av Kinds och Redvägs —	Av Ås härad Av Kinds härad Redvägs härad —	Socknarna Kärråkra, Södra Vånga, Möne, Hällstad, Mu- rum, Grovare, Fänneslunda, Härna, Södra Ving, Varnum och Äspered Socknarna Nittorp, Ljungsarp, Ölsremma, Dalstorp, Hulared, Södra Åsarp, Månstad, Dan- nike, Tvärred, Marbäck, Fin- nekumla, Södra Säm, Gäll- stad och Grönahög Samtliga socknar Staden Ulricehamn
8. Marks (Kinna)	Av Marks	Av Marks härad	Samtliga socknar utom Seglora, Fritsla, Skephult och Kinna- rumma; köpingen Kinna
9. Svenljunga (Svenljunga)	Av Marks Av Kinds och Redvägs	Av Marks härad Av Kinds härad	Socknarna Seglora, Fritsla, Skephult och Kinnarumma Socknarna Ljushult, Hillared, Sexdrega, Roasjö, Redslared, Ullasjö, Örsås, Revesjö, Hols- ljunga, Mjöbäck, Älvsered, Mårdaklev, Kalv, Östra Frö- lunda, Håcksvik, Sjötofta, Ambjörnarp, Mossebo, Tra- nemo och Länghem samt kö- pingen Svenljunga
Skaraborgs län.			
1. Lidköpings (Lidköping)	Åse, Viste, Bar- ne och Laske	Åse härad Viste härad Barne härad	Samtliga socknar Samtliga socknar samt köping- en Grästorp Samtliga socknar samt kö- pingen Vara

Distrikt (Stationsort)	Domsaga	Härad, skeppslag bergslag el. tingslag	Socknar och köpingar Städer
2. Skara (Skara)	Av Kinnefjär- dings, Kinne och Kållands	Laske härad Kållands härad	Samtliga socknar » »
	—	—	Staden Lidköping
3. Falköpings (Falköping)	Av Kinnefjär- dings, Kinne och Kållands	Kinnefjärdings och Kinne härader	Samtliga socknar
	Av Skarabyg- dens	Valle och Skånings härader	» »
4. Skövde (Skövde)	—	—	Staden Skara
	Av Skarabyg- dens	Vilske härad	Samtliga socknar
	Av Vartofta och Frökinds	Frökinds härad	» »
	Av Skövde	Av Vartofta härad Av Gudhems härad	Samtliga socknar utom Fröje- red, Korsberga och Fridene Samtliga socknar utom Sjoger- stad, Rådene, Borgunda och Dala Städerna Falköping och Tida- holm
5. Mariestads (Mariestad)	—	—	Städerna Falköping och Tida- holm
	Av Vartofta och Frökinds	Av Vartofta härad	Socknarna Fröjered, Korsberga och Fridene
	Av Skövde	Av Gudhems härad	Socknarna Sjogerstad, Rådene, Borgunda och Dala
	—	Kåkinds härad	Samtliga socknar samt kö- pingen Tibro
5. Mariestads (Mariestad)	Av Vadsbo	Av Vadsbo härad	Socknarna Locketorp, Väring, Horn, Frösve, Säter, Berg, Lerdala, Timmersdala, Böja, Låstad, Binneberg, Odens- åker, Tidavad, Vad, Flistad, Götlunda, Bällefors, Ekeskog, Beateberg, Ransberg, Möll- torp och Karlsborg
	—	—	Städerna Skövde och Hjo
	—	—	Städerna Skövde och Hjo
5. Mariestads (Mariestad)	Av Vadsbo	Av Vadsbo härad	Socknarna Sveneby, Hjälstad, Mo, Tived, Undenäs, Halna, Fägre, Trästena, Utby, Ekby, Ek, Ullervad, Björsäter, Leks- berg, Torsö, Hassle, Berga, Enåsa, Färed, Bäck, Freds- berg, Lyrestad, Hova, Älgar- ås, Finnerödja och Amne- härad samt köpingen Töre- boda
	—	—	Staden Mariestad

Distrikt (Stationsort)	Domsaga	Härad, skeppslag, bergslag el. tingslag	Socknar och köpingar Städer
Värmlands län.			
1. Filipstads (Filipstad)	Av Östersysslets	Av Färnebo härad	Socknarna Rämen, Gåsborn, Nordmark, Färnebo, Bratt- fors och Kroppa
	Av Älvdals och Nyeds	Av Älvdals härad	Socknarna Gustav Adolf och Sunnemo
	—	Nyeds härad	Socknarna Älvsbacka och Nyed Staden Filipstad
2. Kristinehamns (Kristinehamn)	Av Östersysslets	Av Färnebo härad	Socknen Lungsund
	—	Visnums, Ölme och Väse härad	Samtliga socknar
	—	—	Staden Kristinehamn
3. Karlstads (Karlstad)	Av Mellansyss- lets	Karlstads härad	Socknarna Hammarö och Gra- va; köpingen Forshaga
	—	Av Kils härad	Socknarna Stora Kil och Fry- kerud
	—	Grums härad	Samtliga socknar Staden Karlstad
4. Munkfors (Munkfors)	Av Mellansyss- lets	Av Kils härad	Socknarna Nedre Ullerud, Övre Ullerud och Ransäter
	Av Älvdals och Nyeds	Av Älvdals härad	Socknen Norra Råda
5. Säffle (Säffle)	Södersysslets	Näs härad	Samtliga socknar samt kö- pingen Säffle
	—	Gillbergs härad	Samtliga socknar
6. Årjängs (Årjäng)	Nordmarks	Nordmarks härad	Samtliga socknar samt kö- pingen Årjäng
7. Arvika (Arvika)	Jösse	Jösse härad	Samtliga socknar
	—	—	Staden Arvika
8. Sunne (Sunne)	Av Fryksdals	Av Fryksdals härad	Socknarna Västra Ämtervik, Östra Ämtervik, Sunne, Gräs- mark och Lysvik samt kö- pingen Sunne
9. Torsby (Torsby)	Av Fryksdals	Av Fryksdals härad	Socknarna Fryksände, Lekvatt- net, Östmark och Vitsand
	Av Älvdals och Nyeds	Av Älvdals härad	Socknarna Nyskoga och Södra Finnskoga
10. Ekshärads (Ekshärad)	Av Älvdals och Nyeds	Av Älvdals härad	Socknarna Norra Finnskoga, Dalby, Norra Ny och Eks- härad

Anm. Jämlikt kungl. brev den 20 september 1946 skall från och med dag, som Kungl. Maj:t framdeles vill bestämma, Nyeds nuvarande tingslag överflyttas från Älvdals och Nyeds domsaga, som därefter skall benämnas Älvdals domsaga, till Mellansysslets domsaga.

Distrikt (Stationsort)	Domsaga	Härad, skeppslag, bergslag el. tingslag	Socknar och köpingar Städer
Örebro län.			
1. Örebro norra (Örebro)	Av Östernärkes	Av Örebro härad	Samtliga socknar utom Täby och Mosjö
	Av Västernärkes Av Nora	Glanshammars härad Av Edsbergs härad Karlskoga härad	Samtliga socknar Socknarna Knista och Hidinge Socknen Bjurtjärn och köpingen Degerfors Städerna Örebro och Karlskoga
2. Örebro östra (Örebro)	Av Östernärkes	Av Örebro härad Askers och Sköllerstas härader	Socknarna Täby och Mosjö Samtliga socknar
	Av Västernärkes	Av Kumla härad	Socknarna Hallsberg och Kumla samt köpingen Hallsberg Staden Kumla
3. Örebro västra (Örebro)	Av Västernärkes	Av Kumla härad Hardemo härad	Socknen Lerbäck Socknarna Kräcklinge och Hardemo
	—	Grimstens härad	Socknarna Hackvad och Viby samt köpingen Laxå
	—	Sundbo härad Av Edsbergs härad	Samtliga socknar Samtliga socknar utom Knista och Hidinge Staden Askersund
	—	—	—
4. Nora (Nora)	Av Nora	Grythytte och Hällefors samt Nora och Hjulsjö härader	Samtliga socknar
	Av Lindes	Av Fellingsbro härad	Socknarna Ervalla och Näsby Staden Nora
5. Lindes (Lindesberg)	Av Lindes	Av Fellingsbro härad Lindes och Ramsbergs härad Nya Kopparbergs härad	Socknen Fellingsbro Socknarna Linde och Ramsberg Socknen Ljusnarsberg och köpingen Kopparberg Staden Lindesberg
	—	—	—
Västmanlands län.			
1. Västerås (Västerås)	Västmanlands västra	Åkerbo härad	Samtliga socknar samt köpingen Kungsör
		Skinnskattebergs härad Snevinge härad	Samtliga socknar Samtliga socknar samt köpingen Hallstahammar
—	Av Västmanlands mellersta	Av Norrbo härad	Samtliga socknar utom Fläckebo

Distrikt (Stationsort)	Domsaga	Härad, skeppslag, bergslag el. tingslag	Socknar och köpingar Städer
2. Sala (Sala)	—	Tuhundra, Siende och Yttertjurbo hära- der	Samtliga socknar
	Av Västman- lands mellersta	—	Städerna Västerås, Köping och Arboga
	Västmanlands östra	Gamla Norbergs bergslag Vangbro härad Av Norrbo härad Övertjurbo, Simtuna, Torstuna och Våla härader	Samtliga socknar Socknen Västerfärnebo Socknen Fläckebo Samtliga socknar
	—	—	Städerna Sala och Fagersta
Kopparbergs län.			
1. Hedemora (Hedemora)	Av Hedemora	Folkare härad	Samtliga socknar samt kö- pingen Krylbo
	—	Av Hedemora tings- lag	Socknarna Garpenberg, Hede- mora och Säter
	—	—	Städerna Avesta, Hedemora och Säter
2. Falu östra (Falun)	Av Hedemora	Av Hedemora tings- lag	Socknarna Husby och Stora Skedvi
	Av Falu	Av Norra tingslaget	Socknarna Vika, Sundborn, Svärdsjö, Svartnäs och En- viken
3. Falu västra (Falun)	Av Falu	Av Norra tingslaget	Socknarna Stora Kopparberg och Aspeboda
	—	Södra tingslaget	Samtliga socknar Städerna Falun och Borlänge
4. Ludvika (Ludvika)	Västerbergslags	Västerbergslags dom- sagas tingslag	Samtliga socknar samt kö- pingen Smedjebacken
	Av Näs och Ma- lungs	Av Näs tingslag	Socknen Säfsnäs
	—	—	Staden Ludvika
5. Näs (Vansbro)	Av Näs och Ma- lungs	Av Näs tingslag	Socknarna Floda, Näs och Järna
		Av Malungs tingslag	Socknen Äppelbo
6. Malungs (Malung)	Av Näs och Ma- lungs	Av Malungs tingslag	Socknarna Malung, Lima och Transtrand
7. Leksands (Leksand)	Av Nedersiljans	Leksands och Gag- nefs tingslag	Samtliga socknar
8. Rättviks (Rättvik)	Av Nedersiljans	Rättviks tingslag	Samtliga socknar

Distrikt (Stationsort)	Domsaga	Härad, skeppslag, bergslag el. tingslag	Socknar och köpingar Städer
9. Mora* (Morastrand)	Av Ovansiljans	Orsa tingslag Mora tingslag	Socknen Orsa Samtliga socknar samt kö- pingen Morastrand
10. Älvdalens** (Älvdalen)	Av Ovansiljans	Älvdals tingslag Särna och Idre tings- lag	Socknen Älvdalen Socknarna Särna och Idre

Härutöver särskild skiftesorganisation inom länet.

Gävleborgs län.

1. Gävle södra (Gävle)	Av Gästriklands västra	Av Gästriklands väs- tra domsagas tings- lag	Socknarna Järbo, Ovansjö och Torsåker samt köpingen Stor- vik
	Av Gästriklands östra	Av Gästriklands östra domsagas tingslag	Socknarna Österfärnebo, Hede- sunda och Årsunda
2. Gävle norra (Gävle)	Av Gästriklands västra	Av Gästriklands väs- tra domsagas tings- lag	Socknen Ockelbo
	Av Gästriklands östra —	Av Gästriklands östra domsagas tingslag —	Socknarna Valbo, Hille och Hamrånge Städerna Gävle och Sandviken
3. Söderhamns (Söderhamn)	Av sydöstra Häl- singlands	Ala tingslag	Samtliga socknar
	Av Bollnäs —	Av Bollnäs domsagas tingslag —	Socknarna Segersta och Hanebo Staden Söderhamn
4. Bollnäs (Bollnäs)	Av Bollnäs —	Av Bollnäs domsagas tingslag —	Samtliga socknar utom Seger- sta och Hanebo Staden Bollnäs
5. Ljusdals östra (Ljusdal)	Av Västra Häl- singlands	Av Västra Hälsing- lands domsagas tingslag	Socknarna Arbrå, Undersvik och Järvsö
	Av Norra Häl- singlands	Av Delsbo tingslag	Socknen Delsbo
6. Ljusdals västra (Ljusdal)	Av Västra Häl- singlands	Av Västra Hälsing- lands domsagas tingslag	Socknarna Ljusdal, Ramsjö, Färila, Kårböle och Los samt köpingen Ljusdal
7. Hudiksvalls södra (Hudiksvall)	Av Sydöstra Häl- singlands	Enångers tingslag	Samtliga socknar

* förstärkt personalorganisation.

** reducerad personalorganisation.

Distrikt (Stationsort)	Domsaga	Härad, skeppslag, bergslag el. tingslag	Socknar och köpingar Städer
	Av Norra Hälsinglands	Av Delsbo tingslag Av Hudiksvalls, Bergsjö och Forssa tingslag	Socknarna Bjuråker och Norrbo Socknarna Forsa, Hög, Ilsbo, Hälsingtuna och Idenor
	—	—	Staden Hudiksvall
8. Hudiksvalls norra (Hudiksvall)	Av Norra Hälsinglands	Av Hudiksvalls, Bergsjö och Forssa tingslag	Socknarna Rogsta, Harmånger, Jättendal, Gnarp, Bergsjö och Hassela
Västernorrlands län.			
1. Ånge* (Ånge)	Av Medelpads västra	Av Medelpads västra domsagas tingslag	Socknarna Haverö, Borgsjö och Torp samt köpingen Ånge
2. Mellersta Me- delpads (Sundsvall)	Av Medelpads västra	Av Medelpads västra domsagas tingslag	Socknarna Stöde och Sättna
	Av Medelpads östra	Av Medelpads östra domsagas tingslag	Socknarna Indal, Liden och Holm
3. Sundsvalls södra (Sundsvall)	Av Medelpads västra	Av Medelpads västra domsagas tingslag	Socknen Attmar
	Av Medelpads östra	Av Medelpads östra domsagas tingslag	Socknen Njurunda
4. Sundsvalls mellersta* (Sundsvall)	Av Medelpads västra	Av Medelpads västra domsagas tingslag	Socknarna Selånger och Tuna
	Av Medelpads östra	Av Medelpads östra domsagas tingslag	Socknen Skön
	—	—	Staden Sundsvall
5. Sundsvalls norra (Sundsvall)	Av Medelpads östra	Av Medelpads östra domsagas tingslag	Socknarna Alnö, Tynderö, Häs- sjö och Ljustorp samt kö- pingen Timrå
6. Härnösands (Härnösand)	Av Ångerman- lands södra	Av Ångermanlands södra domsagas tingslag	Socknarna Häggdånger, Säbrå, Stigsjö, Viksjö, Högsjö, Hemsö och Nora
	—	—	Staden Härnösand
7. Kramfors (Härnösand)	Av Ångerman- lands södra	Av Ångermanlands södra domsagas tingslag	Socknarna Skog, Bjärträ, Ull- ånger, Nordingrå och Vi- byggerå
	—	—	Staden Kramfors
8. Sollefteå södra (Sollefteå)	Av Ångerman- lands mellersta	Boteå tingslag Av Sollefteå tingslag	Samtliga socknar Socknarna Multrä och Graninge Staden Sollefteå
	—	—	

* förstärkt personalorganisation.

Distrikt (Stationsort)	Domsaga	Härad, skeppslag, bergslag el. tingslag	Socknar och köpingar Städer
9. Sollefteå norra (Sollefteå)	Av Ångermanlands mellersta Av Ångermanlands västra	Av Sollefteå tingslag Av Ångermanlands västra domsagas tingslag	Socknarna Ed och Långsele Socknarna Helgum, Edsele Ramsele, Resele och Ådals-Liden
10. Junsele (Sollefteå)	Av Ångermanlands västra	Av Ångermanlands västra domsagas tingslag	Socknarna Junsele, Fjällsjö, Bodum och Tåsjö
11. Örnköldsviks västra* (Örnköldsvik)	Av Ångermanlands norra	Av Ångermanlands norra domsagas tingslag	Socknarna Nätra, Sidensjö, Skorped och Själevad
12. Anundsjö (Örnköldsvik)	Av Ångermanlands norra	Av Ångermanlands norra domsagas tingslag	Socknarna Anundsjö, Björna och Mo
13. Örnköldsviks östra (Örnköldsvik)	Av Ångermanlands norra —	Av Ångermanlands norra domsagas tingslag —	Socknarna Arnäs, Grundsunda, Gideå och Trehörningsjö Staden Örnköldsvik

Jämtlands län.

1. Bräcke (Bräcke)	Av Jämtlands östra	Av Ragunda tingslag Av Revsunds, Brunflo och Näs tingslag	Socknarna Fors, Hällesjö, Håsjö och Ragunda Socknarna Bräcke, Nyhem, Revsund och Bodsjö
2. Östersunds (Östersund)	Av Jämtlands östra Av Jämtlands norra Av Jämtlands västra —	Av Ragunda tingslag Av Revsunds, Brunflo och Näs tingslag Av Lits och Rödöns tingslag Av Jämtlands västra domsagas tingslag —	Socknarna Borgvattnet och Stugun Socknarna Sundsjö, Lockne, Marieby och Brunflo Socknarna Ås och Kyrkås Socknarna Frösö och Sunne Staden Östersund
3. Bergs (Östersund)	Av Jämtlands östra Av Jämtlands västra Av Härjedalens	Av Revsunds, Brunflo och Näs tingslag Av Jämtlands västra domsagas tingslag Bergs tingslag Av Hede tingslag	Socknarna Hackås och Näs Socknarna Norderö, Hallen, Marby, Oviken och Myssjö Samtliga socknar Socknen Storsjö
4. Lits (Östersund)	Av Jämtlands norra	Av Lits och Rödöns tingslag	Samtliga socknar utom Ås och Kyrkås
5. Ströms (Strömsund)	Av Jämtlands norra	Hammerdals tingslag	Samtliga socknar

* förstärkt personalorganisation.

Distrikt (Stationsort)	Domsaga	Härad, skeppslag, bergslag el. tingslag	Socknar och köpingar Städer
6. Västra Jämtlands (Östersund)	Av Jämtlands västra	Av Jämtlands västra domsagas tingslag	Socknarna Åre, Undersåker, Mörsil, Kall, Offerdal, Alsen och Mattmar
7. Härjedalens (Sveg)	Av Härjedalens	Av Hede tingslag Svegs tingslag	Samtliga socknar utom Storsjö Samtliga socknar samt köpingen Sveg
Västerbottens län.			
1. Nordmalings (Umeå)	Av Västerbot- tens södra	Nordmalings och Bjurholms tingslag	Samtliga socknar
2. Degerfors (Umeå)	Av Västerbot- tens södra Av Umeå	Degerfors tingslag Av Umeå domsagas tingslag	Socknen Degerfors Socknen Vännäs och köpingen Vännäs
3. Umeå (Umeå)	Av Umeå Av Västerbot- tens mellersta —	Av Umeå domsagas tingslag Av Nysätra tingslag —	Socknarna Umeå, Sävar och Holmön samt köpingen Holm- sund Socknen Bygdeå Staden Umeå
4. Burträsk (Skellefteå)	Av Västerbot- tens mellersta Av Västerbot- tens norra	Av Nysätra tingslag Burträsk tingslag Av Skellefteå tings- lag	Socknarna Nysätra och Löv- ånger Socknen Burträsk Socknen Bureå
5. Skellefteå södra (Skellefteå)	Av Västerbot- tens norra	Av Skellefteå tings- lag Malå och Norsjö tingslag	Socknen Skellefteå söder om Skellefte älv Socknarna Norsjö och Malå
6. Skellefteå norra (Skellefteå)	Av Västerbot- tens norra —	Av Skellefteå tings- lag —	Socknen Skellefteå norr om Skellefte älv samt socknarna Byske och Jörn Staden Skellefteå
7. Lycksele (Lycksele)	Av Västerbot- tens västra —	Av Lycksele tingslag —	Socknarna Lycksele, Örträsk och Sorsele Staden Lycksele
8. Vilhelmina (Vilhelmina)	Av Västerbot- tens västra	Av Lycksele tingslag Av Vilhelmina tings- lag	Socknarna Stensele och Tärna Socknen Vilhelmina samt kö- pingen Vilhelmina

Distrikt (Stationsort)	Domsaga	Härad, skeppslag, bergslag el. tingslag	Socknar och köpingar Städer
9. Åsele (Åsele)	Av Västerbot- tens västra	Av Vilhelmina tings- lag Åsele tingslag	Socknen Dorotea Socknarna Åsele och Fredrika

Anm. Jämlikt kungl. brev den 11 oktober 1946 skola från och med dag, som Kungl. Maj:t framdeles vill bestämma, Malå, Norsjö och Bureå socknar överflyttas från Västerbottens norra domsaga till Västerbottens mellersta domsaga, Bygdeå och Nysätra socknar överflyttas från Västerbottens mellersta domsaga till Umeå domsaga samt Vännäs socken och Vännäs köping överflyttas från Umeå domsaga till Västerbottens södra domsaga.

Norrbottens län.

1. Piteå (Piteå)	Av Piteå —	Piteå och Älvsby tingslag —	Samtliga socknar Staden Piteå
2. Arvidsjaur (Arvidsjaur)	Av Piteå	Arvidsjaur och Arje- plogs tingslag	Socknarna Arvidsjaur och Arje- plog
3. Luleå (Luleå)	Av Luleå Av Kalix —	Nederluleå tingslag Råneå tingslag —	Socknen Nederluleå Socknen Råneå Staden Luleå
4. Bodens (Boden)	Av Luleå —	Överluleå tingslag Jokkmokks tingslag —	Socknarna Överluleå och Ede- fors Socknen Jokkmokk Staden Boden
5. Kalix* (Kalix)	Av Kalix	Överkalix tingslag Nederkalix tingslag	Socknen Överkalix Socknarna Töre och Neder- kalix
6. Haparanda (Haparanda)	Av Torneå —	Torneå tingslag Av Pajala och Kor- pilombolo tingslag —	Samtliga socknar Socknen Korpilombolo Staden Haparanda
7. Kiruna (Kiruna)	Av Torneå Av Gällivare	Av Pajala och Kor- pilombolo tingslag Jukkasjärvi tingslag Karesuando tingslag	Socknarna Tärendö, Pajala och Junosuando Socknen Jukkasjärvi Socknen Karesuando
8. Gällivare (Gällivare)	Av Gällivare	Gällivare tingslag	Socknen Gällivare

* förstärkt personalorganisation.

Anm. Då i föreslaget lantmäteridistrikt ingår helt tingslag och detta omfattar flera än två socknar, ha ovan de i tingslaget ingående socknarna icke angivits namneligen. Distriktet avses i sådant fall omfatta de socknar, som enligt *nu gällande* föreskrifter ingå i ifråga-
varande tingslag.

KAP. IV

FRÅGOR RÖRANDE DISTRIKTPERSONALENS
TJÄNSTEÅLIGGANDEN**1. Avgränsningen av distriktpersonalens tjänsteåligganden****Nuvarande förhållanden**

Bestämmelser om vilka förrättningar och uppdrag, som det åligger distriktslantmätare att verkställa, återfinnas i 52 § 1 mom. lantmäteriinstruktionen den 11 november 1927, vilket författningsrum numera lyder:

Distriktslantmätare åligger, utöver vad i lag eller särskild författning därom finnes stadgat:

a) att verkställa alla de förrättningar eller åtgärder, vartill han av överlantmätare eller länsstyrelse författningsenligt förordnas;

b) att då han därtill kallas, såsom sakkunnig biträda underdomstolar eller andra myndigheter inom länet ävensom överdomstolar;

c) att vad angår eget distrikt dels på sakägares begäran verkställa avstyckningar, dels upprätta sådana kartor och handlingar samt meddela sådana bevis, som sökande enligt lag eller författning har att foga vid sina ansökningar, dels utgiva bestyrkta kopior, avskrifter och utdrag av kartor och handlingar, som distriktslantmätaren har i sin vård, dels ock meddela på dylika kartor och handlingar grundade bevis; samt

d) att inom eget distrikt efter i vederbörlig ordning erhållet uppdrag samt medgivande, där sådant erfordras, verkställa tomtindelningar, tomtmätningar, gränsbestämningar, som avses i 2 kap. lagen om fastighetsbildning i stad, samt avstyckningar.

Distriktpersonalens verksamhet torde i stort sett, utan anspråk på fullständighet, kunna sammanfattas på följande sätt.

A. Förrättningar och uppdrag, som de å distrikt verksamma lantmätarna utföra efter myndighets förordnande*I. Förrättningar och uppdrag, som kunna uppdragas endast åt lantmätare:*

1) förrättningar enligt jorddelningslagen inbegripet den för vissa delar av Kopparbergs län gällande särslagstiftningen; de vanligaste av dessa förrättningar äro: avstyckning, laga skifte, gränsbestämning, ägoutbyte, servitutsutbrytning, delning av fiske (till dessa utfärdas förordnande av överlantmätaren) samt avmätning av jord (förordnande av KB). Beträffande avstyckning gäller dels att förordnande ej är obligatoriskt utan kan ersättas av till förrättningsmannen ställd skriftlig ansökning, vilket allmänt förekommer, dels ock att visst slag av avstyckningar inom vissa områden kunna utföras även av annan än lantmätare;

2) förrättning enligt lagen den 25 april 1930 om delning av fastighet vid ändring i rikets indelning (förordnande av KB);

3) förrättning enligt lagen den 4 juni 1943 med särskilda bestämmelser om äganderättsutredning och sammanläggning av fastigheter inom vissa byar inom Kopparbergs län (förordnande av lantmäteristyrelsen);

4) förrättning enligt 5 § ensittarlagen å landet och inom jordregistersamhällen (förordnande av KB. I stad och fastighetsregistersamhälle skall den förordnas, som på grund av tjänst eller förordnande är behörig att verkställa avstyckningar i staden eller samhället);

5) servitutsutbrytning enligt 6 kap. 12 § andra stycket fastighetsbildningslagen inom städer och fastighetsregistersamhällen;

6) ägostyckning (i den mån sådana fortfarande förekomma) enligt 1896 års lag om hemmansklyvning m. m. (förordnande av KB);

7) uppdrag att upprätta karta med beskrivning över till förvärv avsedd kyrklig jord enligt 4 § k.k. den 20 januari 1939 med föreskrifter rörande tillämpningen av 1927 års kyrkliga försäljningslag (förordnande av KB);

8) uppdrag att upprätta kartor med beskrivningar över områden, å vilka lagfart sökes enligt Kungl. förordningen den 15 oktober 1880 ang. lagfart m. m. beträffande järnväg (förordnande av KB);

II. Förrättningar och uppdrag, som kunna uppdragas åt lantmätare eller annan lämplig person:

1) förrättning enligt 2 kap. lagen den 3 september 1939 om enskilda vägar (förordnande av KB);

2) syneförrättning enligt 4 kap. lagen om ägofred (förordnande av KB);

3) förrättning enligt 4 § k.k. den 18 juni 1937 med föreskrifter rörande den utredning, som erfordras för prövning i vissa fall av bolags, förenings eller stiftelses förvärv av fast egendom (förordnande av KB);

4) förrättning enligt 2 kap. 15 § andra stycket fastighetsbildningslagen avseende tomtmätning och bestämmande av tomtgräns utan sammanhang med tomtmätning inom område å landet, varest finns tomtindelning såsom i stad (förordnande av KB);

5) laga skifte och ägoutbyte enligt 6 kap. fastighetsbildningslagen inom städer och fastighetsregistersamhällen (förordnande av överlantmätaren);

6) förrättning för upprättande av registerkarta enligt 7 kap. 5 § fastighetsbildningslagen (förordnande av KB);

7) uppdrag som biträde vid utmålsförrättning enligt 26 § gruvlagen (förordnande av KB).

III. Uppdrag av anställnings natur:

1) att vara mättingsman inom stad eller samhälle (mättingsman antages av byggnadsnämnden);

2) att vara registerförare inom stad (ev. inom fastighetsregistersamhälle) enligt 7 kap. 4 § fastighetsbildningslagen (förordnas av KB).

B. Förrättningar och uppdrag, som av lantmätare utföras utan myndighets förordnande

1) avstyckning enligt 19 kap. jorddelningslagen;

2) utredning i sammanläggningsärendet enligt lagen om sammanläggning av fastigheter å landet;

3) besiktning och avgivande av intyg angående i samband med laga skifte verkställd utflyttning, väganläggning eller odling, för statsbidrags erhållande;

4) intyg, upprättande av karta med beskrivning och värdering enligt k.k. den 18 juni 1937 med föreskrifter rörande den utredning, som erfordras för prövning i vissa fall av bolags, förenings eller stiftelses förvärv av fast egendom;

5) intyg enligt k.k. den 30 maj 1916 om viss utredning i ärende angående förvärv enligt 4 § lagen om inskränkning i rätten att förvärva fast egendom eller gruva eller aktier i vissa bolag;

6) upprättande av kartor med beskrivningar i samband med expropriation och utmärkande av genom expropriation tillkommen gräns samt motsvarande åtgärder i samband med inlösning av mark enligt vattenlagen;

7) upprättande av karta enligt 21 § 2 mom. 2) gruvlagen beträffande område, varå utmål sökes;

8) upprättande av karta enligt 2 § lagen om stenkolsfyndigheter m. m., beträffande område, som är föremål för ansökan om koncession;

9) upprättande av karta i samband med avsöndring;

10) tomtmätning och gränsbestämning enligt 2 kap. fastighetsbildningslagen inom städer och samhällen, varest finnes tomtindelning såsom i stad, samt avstyckningar enligt 5 kap. fastighetsbildningslagen inom städer och fastighetsregistersamhällen (i de fall, då sådana förrättningar icke uppdragas åt i stadens eller samhällets tjänst anställd mättningsman skola de uppdragas åt av KB förordnad förrättningsman för tomtmätning resp. avstyckning. Uppdrag från byggnadsnämnden erfordras för varje förrättning);

11) förslag till tomtindelning inom städer, samhällen och områden å landet, för vilka finns fastställd stadsplan eller byggnadsplan;

12) upprättande av grundkartor för samhällen eller områden, för vilka byggnadsplan eller avstyckningsplan skall upprättas;

13) stommätning för städer, samhällen eller tätbebyggda orter utan samband med upprättande av fullständig karta;

14) upprättande av kartor samt avvägningar för skilda ändamål;

15) fastighets- och äganderättsutredningar av olika slag;

16) bevis och intyg av olika slag;

17) förslag till avstyckningsplan enligt 19 kap. 1 § jorddelningslagen och 5 kap. 8 a § fastighetsbildningslagen;

18) förslag till byggnadsplan enligt 60 § stadsplanelagen;

19) upprättande av köpeavtal samt uppdrag att ingiva fångeshandlingar för lagfart, ordnande av lagfarts- och inteckningsförhållanden vid sammanläggningar och dylikt.

De förrättningar och uppdrag, som kunna hänföras under 52 § 1 mom. lantmäteriinstruktionen, äro distriktslantmätarna *skyldiga* att utföra. Hit höra dels samtliga ovan under A, I och II upptagna förrättningar och uppdrag (på grund av förordnandet), dels ock de under B punkterna 1—11 upptagna förrättningar och uppdrag.

Beträffande de under A, II punkt 1 upptagna förrättningarna enligt lagen om enskilda vägar kan framhållas, att inom vissa län till förrättningsmän så gott som undantagslöst förordnas lantmätare medan inom andra län flertalet sådana förrättningar uppdragas åt andra än lantmätare. Denna olikhet torde bero dels på i vilken grad lantmätarna äro upptagna med andra förrättningar och uppdrag, dels ock på tillgången inom länet till andra förrättningsmän, åt vilka sådana förrättningar kunna anförtros.

I städer och sådana samhällen å landet, för vilka föres fastighetsregister av stadstyp, sker fastighetsbildningen enligt 1917 års lag om fastighetsbild-

ning i stad. De olika slag av förrättningar, som kunna förekomma enligt denna lag äro tomtmätning och gränsbestämning (2 kap.), avstyckning (5 kap.) samt laga skifte, ägoutbyte och servitutsutbrytning (6 kap.). Ur fastighetsbildningssynpunkt finns en annan grupp av samhällen, som intaga en särställning nämligen de, där den för städerna gällande ordning för bebyggande skall iakttagas, men beträffande vilka föres jordregister. I sådana samhällen kan finnas tomtindelning såsom i stad, varför förrättningar enligt 2 kap. fastighetsbildningslagen där kunna förekomma. I övrigt sker fastighetsbildningen inom sådana samhällen enligt jorddelningslagen.

I städerna verkställas fastighetsbildningsförrättningarna vanligen av i stadens tjänst anställd mättningsman. Även de nämnda samhällena kunna anställa mättningsman. Inom jordregistersamhällen kan mättningsman endast tillförsäkras rätt att verkställa förrättningar enligt 2 kap. fastighetsbildningslagen. Till mättningsmans åligganden hör vanligen — förutom att verkställa förrättningar enligt fastighetsbildningslagen — att upprätta förslag till tomtindelningar, att verkställa utsättningar för byggnadsarbeten av olika slag, att verkställa vissa kontrollarbeten, att vara chef för samhällets kartarkiv m. m. Inom städerna är det vanligt, att mättningsmannen även tjänstgör som förare av fastighetsregistret. Därest stad eller samhälle ej önskar anställa mättningsman, kan KB på förslag av byggnadsnämnden förordna person med mättningsmannakompetens att tills vidare tjänstgöra som förrättningsman för tomtmätning eller för avstyckning eller för bådadera.

De å distrikt verksamma lantmätarna ha hittills i tämligen stor utsträckning sysslat med förrättningar i städer och samhällen. Mätt efter det för förrättningarna utgående arvudet kan beräknas, att under 10-årsperioden 1936—1945 lantmätarnas andel i den totala förrättningsverksamheten utgjort inom städerna cirka 9 procent, inom köpingarna cirka 75 procent och inom övriga samhällen något över 80 procent. Mätt efter samma måttstock kan beräknas, att distriktspersonalens verksamhet inom städer och samhällen under nämnda period utgjort cirka 10 procent av deras hela verksamhet. Lantmätarnas verksamhet i städer och samhällen torde mestadels äga rum i den formen, att lantmätare av KB förordnas att vara förrättningsman för tomtmätning och avstyckning. Flera fall förekomma dock, där lantmätare efter erhållet tillstånd innehar befattning som mättningsman (se ovan under A, III punkt 1).

Ovan under B punkterna 12—18 ha upptagits en hel del uppdrag, som distriktslantmätarna ej äro direkt skyldiga att utföra, men som det är mer eller mindre vanligt att de åtaga sig. Beträffande dessa uppdrag må följande framhållas.

Om en enskild person eller ett samhälle önskar få en karta upprättad för något ändamål är det mycket vanligt att beställaren vänder sig direkt till vederbörande lantmätare. Om den avsedda kartan inte är att hänföra till sådan, som sökande enligt lag eller författning har att foga vid någon sin ansökning, finns ingen föreskrift om, att lantmätaren är skyldig att åtaga sig uppdraget. Men å andra sidan torde beställaren i åtskilliga fall vara oför-

hindrad att enligt bestämmelserna i 20 kap. 10 § jorddelningslagen hos KB begära förordnande för vederbörande lantmätare att upprätta den avsedda kartan. Om förordnande utfärdats föreligger skyldighet för lantmätaren att verkställa uppdraget. Detta har medfört att — om övriga tjänsteuppdrag ej lägga hinder i vägen — lantmätarna i regel åtaga sig att även på direkt begäran upprätta olika slag av kartor.

En viktig grupp av de kartläggningsarbeten, som lantmätarna vanligen utföra utan förordnande utgör upprättandet av s. k. grundkartor (se ovan under B punkt 12) dels över områden å landet, för vilka skall upprättas avstyckningsplan eller byggnadsplan, dels ock över områden inom samhällen och städer, för vilka skall upprättas stadsplan. Dessa arbeten ha under de sista årtiondena vuxit i antal och ökningen torde kunna väntas ytterligare stiga. Kraven på kvaliteten hos sådana grundkartor ha med tiden höjts. Denna fråga har ingående behandlats av *stadsplaneutredningen 1942* i dess betänkande med förslag till byggnadslag (SOU 1945:13 s. 495 o. ff. samt s. 507 o. ff.). Stadsplaneutredningen föreslår, att grundkartor för stadsplan och byggnadsplan icke må upprättas av annan än den, som fyller vissa närmare angivna kompetensvillkor.

Uppdrag att upprätta grundkartor åtminstone av större omfattning utföras numera oftast efter mellan beställaren och förrättningsmannen slutet avtal, som bland annat innehåller bestämmelser om förrättningsmannens arvode. Ibland åtager sig förrättningsmannen att anskaffa och bekosta för kartläggningen erforderlig material och handräckningsmanskap, i andra fall åter ställer beställaren material och handräckningsmanskap till förfogande och betalar kostnaderna härför. Någon fastställd taxa för arbeten av ifrågavarande art finnes ej. Förutom av lantmätare upprättas grundkartor av en del privata mätningssingenjörer och ingenjörsfirmor. Inom de större och medelstora städerna torde städernas egna mätningsorganisationer utföra ifrågavarande arbeten.

En annan grupp av arbeten, som står upprättandet av grundkartor nära, är utförandet av stommätningar för tätbebyggda orter, samhällen och städer (se ovan under B punkt 13). Dessa arbeten syfta till att åstadkomma ett system eller nät av punkter, som skola tjäna som stomme vid en blivande detaljkartläggning. Vanligen torde såväl stompunkternas läge i planet som deras höjd bestämmas. För dessa arbeten torde gälla i stort sett detsamma, som ovan anförts om grundkartearbeten.

Det torde vara vanligt, att lantmätarna gå enskilda och kommuner tillhanda med utförandet av en hel del smärre uppdrag. Ett försök till sammanfattning av dessa utgör punkterna 14, 15 och 16 ovan under B. Hit hör bl. a. upprättande av karta över en industrianläggning för driftsplanering eller liknande, karta med förslag till indelning över en begravningsplats, avvägning för anläggning av mindre vatten- eller avloppsledning, arealutredningar av skilda slag m. m. Att uppgöra någon fullständig förteckning på sådana uppdrag eller närmare ange frekvensen torde vara nära nog omöjligt bl. a. be-

roende på, att den omfattning, i vilken allmänheten i dylika angelägenheter vänder sig till lantmätarna, är mycket olika i skilda delar av landet.

Ovan under B punkterna 17 och 18 ha upptagits ett par slag av planarbeten, med vilka lantmätarna hittills sysslat. Verksamheten har hittills i huvudsak gällt avstyckningsplaner på landsbygden, dock torde även verksamheten ha omfattat avstyckningsplaner inom städer och samhällen, där lantmätare varit mättingsman eller förrättningsman för avstyckning. Att närmare ange verksamhetens omfattning är svårt, då några statistiska uppgifter därom ej finnas. Som ett grovt överslag torde dock kunna beräknas, att lantmätarna upprättat minst hälften av alla avstyckningsplaner på landsbygden.

I detta sammanhang bör måhända nämnas, att *stadsplaneutredningen 1942* i sitt ovan nämnda år 1945 avgivna betänkande föreslagit, att avstyckningsplaneinstitutet skall slopas och ersättas med en något förenklad byggnadsplan. Om förslaget genomföres kommer detta att medföra, att byggnadsplaneinstitutets användning kommer att avsevärt ökas med åtföljande ökat behov av personer med kvalifikationer för att upprätta sådana planer. Stadsplaneutredningen föreslår att bestämmelser om kompetenskrav stadgas för person, som upprättar förslag till stadsplan och i vissa fall för den, som upprättar förslag till generalplan. Däremot har utredningen funnit sig icke böra föreslå dylik fordran i fråga om byggnadsplan. Detta motiveras (å s. 260 o. ff.) bl. a. med att tillräckligt antal personer, i besittning av den kompetens på området, som rätteligen kunde vara påkallad, för närvarande inte lär kunna uppbringas.

Det torde i vissa fall förekomma, att lantmätarna vid sidan av sin tjänst äro allmänheten behjälpliga med att upprätta köpeavtal och andra överlåtelseavtal beträffande fast egendom, då fråga härom uppkommer i samband med förekommande fastighetsbildningsförrättningar. I en del fall torde även lantmätarna vara allmänheten behjälpliga med lagfartsansökningar samt med att ordna inteckningsfrågor i samband med sammanläggningar. Förekomsten av sådana uppdrag torde vara mycket växlande i olika orter men uppdragens totala omfattning och de ersättningar, som lantmätarna uppbära därför, äro med all sannolikhet helt obetydliga i förhållande till tjänsteverksamheten.

Fastighetsregister finnes av två typer, nämligen dels jordregister för landet, som på statens bekostnad föres av överlantmätarna, dels ock fastighetsregister av stadstyp, vanligen benämnt »fastighetsregister såsom i stad» eller helt enkelt »fastighetsregister». Fastighetsregister av denna senare typ skall föras för städer och för sådana samhällen å landet, beträffande vilka den för städerna gällande ordning för bebyggande skall iakttagas och för vilka Konungen förordnat, att fastighetsregistreringen skall ske i denna ordning.

Städerna svara för och bekosta förändret av sina fastighetsregister. Registerförare förordnas av KB efter framställning av staden. Några obligatoriska kompetenskrav finnas ej stadgade för registerförare. Såvida den föreslagne ej innehar viss angiven kompetens skall dock KB efter lantmäteristyrelsens hörande pröva om registerföringen kan anförtros åt den föreslagne. För samhällena å landet är vederbörande överlantmätare registerförare, i vilket

fall registerföringen sker på statsverkets bekostnad. Om samhälle vill själv bekosta registerföringen, kan dock särskild registerförare förordnas. Samhällena begagna sig så gott som undantagslöst av möjligheten att få fastighetsregisterföringen utförd genom överlantmätarnas försorg. Det torde endast vara några få samhällen, som själva svara för registerföringen.

Registerföringen i städerna verkställes vanligen av stadsingenjör eller mättingsman. Som registerförare tjänstgöra emellertid i flera fall borgmästare, ledamöter av magistraten, kommunalborgmästare m. fl. I 8 städer tjänstgöra för närvarande överlantmätare som registerförare och i 12 städer distriktslantmätare eller på distrikt verksamma extra lantmätare. Dessa 12 städer äro så gott som samtliga mindre städer.

Föreslagen avgränsning

Därest en sådan lönereglering genomföres, att distriktspersonalens taxekomster borttagas och personalen i stället helt statsavlönas, böra givetvis personalens tjänsteåligganden klart avgränsas. Till tjänsteåliggandena synas böra hänföras dels alla de förrättningar och uppdrag, som distriktslantmätarna för närvarande på grund av bestämmelserna i 52 § 1 mom. lantmåteriinstruktionen äro skyldiga att utföra, dels sådana till lantmåteriverksamhet hänförliga uppdrag, som lantmätarna vanligen syssla med, dels ock uppdrag att upprätta avstycknings- och byggnadsplaner. Till tjänsteåliggandena böra därför hänföras alla de ovan under A och B upptagna förrättningar och uppdrag med undantag av uppdrag att vara mättingsman eller fastighetsregisterförare (se ovan under A, III) samt uppdrag att upprätta köpeavtal m. m. (se ovan under B punkt 19).

Samhällenas och vissa städers behov att för fastighetsbildningsverksamhet anlita lantmåteripersonal kan tillgodoses i den formen att lantmätaren av KB förordnas att vara förrättningsman för tomtmätning och avstyckning. De uppdrag, som vanligen åligga en mättingsman utöver den egentliga förrättningsverksamheten äro av den beskaffenhet, att de icke falla under begreppet lantmåteriverksamhet. Uppdrag att föra fastighetsregister av stadstyp kan anförtros åt personer med vitt skilda kvalifikationer. Sådant uppdrag synes därför icke heller kunna hänföras till lantmåteriverksamhet. På grund härav böra nämnda slag av uppdrag icke hänföras till distriktsorganisationens tjänsteåligganden.

De ovan under B punkt 19 upptagna uppdragen att upprätta köpeavtal m. m. falla givetvis icke under begreppet lantmåteriverksamhet. Även av andra anledningar skulle det vara olämpligt att hänföra sådana uppdrag till distriktsorganisationernas tjänsteåligganden.

Tjänsteåliggandena synas kunna hänföras till två grupper nämligen en grupp omfattande förrättningar och uppdrag, som distriktsorganisation bör ha obetingad skyldighet att verkställa, samt en andra grupp omfattande uppdrag, som distriktsorganisation bör utföra i den mån övriga tjänsteåligganden så medgiva.

Till den förra gruppen, omfattande de obligatoriska tjänsteåliggandena, böra hänföras i stort sett de förrättningar och uppdrag, som falla under bestämmelserna i 52 § 1 mom. lantmäteriinstruktionen. Till gruppen böra emellertid även hänföras uppdrag att upprätta förslag till avstyckningsplan. Å andra sidan bör städernas möjlighet att få anlita distriktsorganisationerna för förrättningar enligt 2 och 5 kap. fastighetsbildningslagen och för upprättande av tomtindelningsförslag göras beroende av överlantmätarens medgivande.

Lantmätarnas förrättningsverksamhet inom samhällen och städer är för närvarande så omfattande, att densamma ej torde kunna avvecklas utan att allvarliga svårigheter skulle uppstå. Samhällena och de mindre städerna torde i flera fall ej heller ha sådana ekonomiska resurser, att de kunna anställa kvalificerade mätningmän. Det torde därför vara önskvärt, att samhällen och mindre städer bibehållas vid möjligheten att för förrättningsverksamheten kunna anlita den å distrikt verksamma lantmäteripersonalen. Distriktsorganisationernas skyldighet att verkställa förrättningar enligt 2 och 5 kap. fastighetsbildningslagen samt att upprätta förslag till tomtindelningar kan lämpligen avgränsas på motsvarande sätt, som gäller beträffande samhällenas möjlighet att få fastighetsregistren förda å statsverkets bekostnad. Distriktsorganisationerna böra därför vara obetingat skyldiga att verkställa nu avsedda slag av förrättningar och uppdrag inom samhällen å landet, där den för städerna gällande ordning för bebyggande skall iakttagas. Därest stad önskar för samma ändamål anlita distriktsorganisation, bör sådan fråga prövas av överlantmätaren, som vid avgörandet bör taga hänsyn dels till stadens behov av att få anlita lantmäteripersonalen, dels ock till distriktsorganisationernas möjlighet att med hänsyn till omfattningen av andra tjänsteuppdrag åtaga sig även den avsedda verksamheten inom staden. Överlantmätaren bör äga möjlighet att begränsa medgivande till viss tid eller att avse visst eller vissa slag av uppdrag eller att gälla visst område av staden. Lantmäteripersonalens verksamhet av här avsett slag synes böra utföras i den formen, att den avsedde förrättningsmannen av KB förordnas som förrättningsman för tomtmätning och avstyckning inom samhället eller staden.

Till gruppen obligatoriska tjänsteåligganden böra därför hänföras dels samtliga ovan under A, I och II upptagna förrättningar och uppdrag, dels ock de ovan under B punkterna I—11 samt 17 upptagna uppdrag dock med den inskränkning, som följer av vad ovan anförts om, att för viss verksamhet inom stad erfordras överlantmätarens medgivande.

Till gruppen uppdrag, som distriktsorganisation har att utföra i den mån övriga tjänsteåligganden så medgiva, böra hänföras de uppdrag, som avses ovan under B punkterna 12—16 och 18.

Den begränsade skyldigheten att upprätta grundkartor samt att verkställa stommätning inom städer och samhällen bör lämpligen differentieras på motsvarande sätt, som ovan angivits beträffande viss förrättningsverksamhet. Distriktsorganisation bör därför icke äga åtaga sig sådant uppdrag inom stad utan att inhämta överlantmätarens medgivande. Lämpligast torde vara, att

då sådant uppdrag inkommit eller då fråga väckts om att distriktsorganisation skall utföra sådant arbete inom stad, distriktslantmätaren omedelbart underrättar överlantmätaren.

Därest distriktslantmätaren finner att uppdrag, som faller under nu avsedd grupp av tjänsteåligganden, icke kan av distriktsorganisationen medhinnas inom avsedd tid eller icke kan verkställas utan att mera avsevärt fördröja de tjänsteärenden, som ovan hänförs till första gruppen, bör han icke mottaga uppdraget. Härom skall beställaren lämnas besked. Denne bör då äga möjlighet att få frågan prövad av överlantmätaren, som bör ha att avgöra, om distriktsorganisation skall verkställa här avsett uppdrag eller icke.

Ovan har förutsatts, att överlantmätaren i vissa fall skall pröva om viss verksamhet eller vissa uppdrag skola utföras av distriktsorganisation. Om överlantmätaren därvid skulle finna, att verksamheten eller uppdraget lämpligen bör utföras av distriktsorganisation, men att denna icke kan medhinna en sådan utökning av arbetet utan förstärkning av organisationens arbetskraft, bör han ha att med eget yttrande hänskjuta frågan till lantmäteristyrelsens avgörande.

Beträffande upprättandet av de förslag till avstycknings- och byggnadsplaner, som komma att uppdragas åt distriktsorganisationerna, må framhållas vikten av att vid dessa arbeten erforderligt samråd kommer till stånd med vederbörande länsarkitekt och vägförvaltning samt andra myndigheter och tjänstemän, vilkas verksamhet berör förhållanden, som kunna vara av betydelse för planläggningen.

Vid företagandet av de ändringar i lantmäteriinstruktionen, som bli erforderliga till följd av den planerade omorganisationen, torde i instruktionen böra införas förbud för distriktspersonalen att mot ersättning åtaga sig sådana uppdrag, som kunna hänföras till distriktsorganisationens tjänsteåligganden.

2. Verksamheten inom distrikten m. m.

Nuvarande förhållanden

Den nuvarande organisationen bygger i huvudsak på, att distriktslantmätare är skyldig att verkställa förekommande lantmäteriförrättningar och övriga tjänsteuppdrag inom det egna distriktet. Vissa betydelsefulla avsteg finnas emellertid från denna princip. Så är till exempel skyldigheten att utföra förrättningar, till vilka förordnande utfärdas, ej begränsad till det egna distriktet, utan lantmätaren är skyldig att verkställa alla förrättningar, var till han författningsenligt förordnas. Närmare bestämmelser om de principer, som skola tillämpas vid överlantmätarnas utfärdande av förordnanden till lantmäteriförrättningar, återfinnas i 35 § lantmäteriinstruktionen. I den mån förordnandena icke kunna eller böra lämnas åt lantmätaren i distriktet, skola förrättningarna uppdragas antingen åt annan distriktslantmätare eller ock åt sådan extra lantmätare, som lantmäteristyrelsen för sådant ända-

mål ställer till överlantmätarens och länsstyrelsens förfogande. Sådana »till förfogande» ställda extra lantmätare äro icke underställda någon distriktslantmätare utan utöva fullt självständig verksamhet.

I sin verksamhet kan distriktslantmätare ha biträden av olika slag. Dessa äro

- tjänstemedhjälpare,
- aspirant,
- tekniskt biträde och
- kontorsbiträde.

Tjänstemedhjälpare och aspiranter ha avlagt lantmäterietexamen.

Den som avlagt lantmäterietexamen kan av lantmäteristyrelsen antagas till aspirant vid lantmäteristaten. Aspiranten anställs därefter av styrelsen vanligen hos någon distriktslantmätare. Därvid skall särskild hänsyn tagas till principalens förmåga att meddela aspiranten handledning i lantmäteriets praktiska utövning samt att bedöma hans lämplighet för lantmäteribanan. Principalen äger sysselsätta aspiranten med förekommande göromål, dock skall principalen själv eller någon hans tjänstemedhjälpare å göromålen öva erforderlig tillsyn.

Efter minst två års väl vitsordad tjänstgöring kan aspiranten av lantmäteristyrelsen konstitueras till extra lantmätare. Vanligen förordnas vederbörande i samband därmed att tjänstgöra som medhjälpare hos någon distriktslantmätare. Ställningen som tjänstemedhjälpare medför, att vederbörande efter anvisning av principalen är behörig att verkställa de flesta av de göromål, som äga samband med åt principalen uppdragna förrättningar, dock äger medhjälparen icke hålla sammanträden med sakägare m. m. samt ej utan särskilt tillstånd av lantmäteristyrelsen verkställa vissa värderingar eller självständigt verkställa avstyckningar och vissa andra uppdrag. Avsikten med medhjälpartjänstgöringen är, utom annat, att de unga lantmätarna under sådan tjänstgöring skola få en god erfarenhet i lantmäteriets praktiska utövning och förvärva vana i att självständigt handlägga förrättningar. Under den första tiden är det vanligt, att medhjälparen biträder principalen vid förekommande arbeten eller självständigt utför vissa arbeten huvudsakligen av teknisk eller utredande natur vid de förekommande förrättningarna. Allteftersom medhjälparens erfarenhet och kompetens ökar får han sedan självständigt handlägga först enklare men småningom även mera krävande förrättningar. För att möjliggöra detta äger principalen — efter särskilt tillstånd av lantmäteristyrelsen — att uppdraga åt medhjälparen att verkställa även mera krävande förrättningsarbeten samt att självständigt verkställa avstyckningsförrättningar m. m. Vidare äger lantmäteristyrelsen möjlighet att bevilja distriktslantmätaren ledighet under viss tid från handläggningen av vissa förrättningar eller göromål och förordna extra lantmätare att i avseende å dem fullgöra distriktslantmätarens tjänsteåligganden.

Dessa regler ha under de senare åren tillämpats så, att lantmäteristyrelsen — redan i samband med att den extra lantmätaren första gången förordnats som tjänstemedhjälpare — i regel lämnat principalen tillstånd att uppdraga

åt medhjälparen att utföra avstyckningsförrättningar, som ha till ändamål att bilda fastigheter för bostadsändamål eller för industriellt, kommunikationstekniskt eller kulturellt ändamål. Sedan den extra lantmätaren tjänstgjort som tjänstemedhjälpare under cirka två år, har lantmäteristyrelsen lämnat principalen tillstånd att överlåta åt medhjälparen att självständigt verkställa alla slags avstyckningsförrättningar och uppdrag. Efter nämnda tid av två år har den extra lantmätaren i regel även förordnats att som vikarie för principalen handlägga vissa åt honom uppdragna förrättningar. De förrättningar, det här är fråga om, äro sådana, till vilka förordnande utfärdats för principalen. Denne har då hos lantmäteristyrelsen gjort framställning om ledighet tills vidare från handläggningen av vissa för överflyttning angivna förrättningar, varefter styrelsen beviljat principalen den begärda ledigheten och förordnat medhjälparen att tills vidare under viss angiven tid fullgöra principalens tjänsteåligganden. Beträffande sådan överflyttad förrättning, till vilken principalen erhållit personligt förordnande, har emellertid vikariens behörighet att verkställa densamma varit beroende av att den myndighet, som utfärdat förordnandet, medgivit sådan överflyttning.

På grund av den alltjämt ökande arbetsanhopningen å lantmäteridistriktet och den rådande bristen på arbetskraft, har lantmäteristyrelsen nyligen förklarat, att extra lantmätare efter prövning i varje särskilt fall redan ett år efter konstituerandet kan erhålla generellt tillstånd att verkställa avstyckningsförrättningar och andra uppdrag samt förordnande som vikarie beträffande vissa förrättningar.

Det är för närvarande vanligt, att de mera erfarna tjänstemedhjälparna i mycket stor utsträckning självständigt verkställa avstyckningsförrättningar eller i egenskap av förordnade vikarier självständigt verkställa andra förrättningar.

Angående förhållandet mellan principal och tjänstemedhjälpare stadgas i 54 § 2 mom. lantmäteriinstruktionen följande:

Därest icke lantmäteristyrelsen annorlunda förordnar är medhjälpare skyldig att verkställa alla de arbeten i tjänsten, som principalen uppdrager åt honom.

I övrigt skall beträffande förhållandet mellan principal och medhjälpare iakttagas: att medhjälparen står under principalens tillsyn och lydnad;

att principalen gent emot sakägare är ansvarig för medhjälparens alla göromål samt har att på egen bekostnad rätta de fel, som begås av medhjälparen, principalen likväl obetaget att i laga ordning söka ersättning av medhjälparen; samt att kartor, protokoll, beskrivningar m. m. skola för att äga vitsord vara underskrivna av principalen själv.

Bestämmelsen om att kartor, protokoll m. m. skola underskrivas av principalen gäller icke förrättningar och uppdrag, som medhjälparen efter vederbörligt tillstånd verkställer självständigt och ej heller förrättningar, som medhjälparen verkställer i egenskap av vikarie för principalen. Beträffande principalens ansvarighet för medhjälparens göromål torde denna icke omfatta förrättningar, som medhjälparen verkställer i egenskap av vikarie.

I 44 § arbetsordningen för distriktslantmätarna med flera finnas bestämmelser om de göromål, som må uppdragas åt tekniskt biträde. Dessa utgöras

av arbeten av teknisk art. Samtliga arbeten, som utföras av tekniskt biträde, skola utföras efter principalens eller hos honom anställd tjänstemedhjälparens anvisning i fråga om arbetets utförande och uteslutande på principalens ansvar. Det åligger principalen att utan särskild kostnad för det allmänna eller sakägare utöva en effektiv tillsyn över det tekniska biträdets arbete och avhjälpa i detsamma eventuellt befunna brister.

Enligt 46 § nyssnämnda arbetsordning må distriktslantmätare för verkställande av förekommande rit- och skrivgöromål samt därmed jämförliga arbeten använda det biträde, som han i varje fall finner lämpligt. Ansvaret för arbetet åvilar helt principalen.

Frågor om semester och tjänstledighet för distriktslantmätare, extra lantmätare och aspiranter avgöras av lantmäteristyrelsen. Distriktslantmätare kan dock i vissa fall få åtnjuta ledighet under tid ej överstigande sex dagar utan att framställning därom göres hos lantmäteristyrelsen. Såsom villkor härför gäller, utom annat, att överlantmätaren, efter hos honom gjord anmälan, finner förordnande av vikarie ej erforderligt (55 § arbetsordningen).

Enligt 57 § arbetsordningen äger principal bevilja hos honom anställt tekniskt biträde ledighet från tjänstgöring under viss kortare tid.

Några bestämmelser om semester eller annan ledighet för kontorsbiträden finnas icke i gällande instruktion eller arbetsordning. Då kontorsbiträdena ansetts som lantmätarnas privata biträden, ha dessa frågor fått avgöras genom överenskommelse mellan principal och biträde.

Den nya organisationen

Distriktslantmätares åligganden som föreståndare för verksamheten inom distriktet torde i huvudsak bliva

1) att med biträde av underställd personal verkställa förrättningar och uppdrag, som enligt instruktion, lantmäteristyrelsens eller överlantmätarens föreskrift eller eget åtagande åvila honom,

2) att fördela arbetet mellan underställd personal samt att i erforderlig omfattning handleda och övervaka personalen i dess arbete,

3) att vårda och ansvara för lokaler, möbler, instrument och annan utrustning, som av staten ställts till förfogande för verksamheten å distriktet,

4) att i övrigt fullgöra de tjänsteåligganden, som i instruktion, arbetsordning eller särskilda föreskrifter åläggas honom.

Beträffande ovanstående punkter torde följande böra framhållas.

Punkterna 1 och 2. Distriktslantmätaren bör vara ansvarig för verksamheten å distriktet. Han har därvid att svara för att förrättningar och uppdrag bli utförda enligt lag och meddelade föreskrifter, med gott omdöme och med minsta möjliga tidsutdräkt. Å distrikten torde i regel komma att finnas, förutom distriktslantmätaren, minst en annan lantmätare. Sådan biträdande lantmätare kan med hänsyn till tjänsteålder m. m. ha mycket varierande erfarenhet.

Såsom för närvarande är fallet, bör det ankomma å lantmäteristyrelsen att bestämma riktlinjerna för i vilken utsträckning de yngre lantmätarna få utföra mera krävande arbetsuppgifter samt självständigt handlägga förrättningar. Man torde få räkna med att styrelsen, liksom hittills, låter den unga lantmätaren till en början självständigt handlägga endast enklare förrättningar för att, allteftersom hans erfarenhet och kompetens växer, medge honom behörighet att verkställa även mera krävande förrättningar.

Förrättningarnas handläggning kommer att i första hand åligga distriktslantmätaren. För att fullt kunna utnyttja å distriktet tjänstgörande annan lantmätares kvalifikationer bör distriktslantmätaren äga att å denne överlåta att självständigt verkställa vissa förrättningar och uppdrag. Detta måste givetvis ske inom den ram, som lantmäteristyrelsens ovannämnda föreskrifter komma att innebära. Beträffande uppdrag och förrättningar, till vilka förordnanden ej utfärdats (t. ex. avstyckningsförrättningar) torde, liksom hittills, sådant överflyttande kunna ske utan andra formaliteter än att distriktslantmätaren uppdrager åt den biträdande lantmätaren att verkställa förrättningen eller uppdraget.

Beräffande förrättningar, till vilka förordnande utfärdats, torde samma förfaringsätt som hittills böra tillämpas, d. v. s. lantmäteristyrelsen bör efter framställning kunna bevilja distriktslantmätare ledighet under viss tid från handläggningen av vissa förrättningar och förordna annan å distriktet tjänstgörande lantmätare att i avseende å dem fullgöra distriktslantmätarens tjänsteåligganden. Sådant förordnande synes icke böra medföra rätt till vikariatsersättning eller rätt till resekostnads- och traktamentsersättning enligt högre klass, än den förordnade lantmätaren eljest tillhör.

Beträffande förrättningar, å vilka distriktslantmätaren erhållit personligt förordnande, bör som hittills gälla, att den förordnade vikarien icke må företaga sådan förrättning, innan den myndighet, som utfärdat förordnandet, därtill lämnat medgivande.

I de fall, då distriktslantmätare uppdrager åt annan å distriktet tjänstgörande lantmätare att självständigt handlägga vissa förrättningar eller uppdrag, bör han i samband därmed till dennes förfogande ställa erforderlig biträdeshjälp, i den mån sådan finns tillgänglig.

Vid fördelning av arbetet mellan underställd personal bör distriktslantmätaren tillse, att personalen erhåller så allsidig erfarenhet som möjligt. Särskilt gäller detta aspiranter och yngre lantmätare. Självfallet skall han tillse, att personalen erhåller tillräcklig handledning samt alla erforderliga råd och anvisningar. Vid arbetsfördelningen har han vidare att tillse att åt underlydande personal icke uppdrages arbetsuppgifter, som vederbörande med hänsyn till utbildning och erfarenhet icke har förutsättningar att lösa på ett tillfredsställande sätt.

Om överlantmätaren eller lantmäteristyrelsen skulle finna, att inom en distriktsorganisation fördelningen av arbetsuppgifterna icke verkställs på ett lämpligt sätt, böra nämnda myndigheter äga att meddela erforderliga föreskrifter om arbetsfördelningen i allmänhet samt jämväl om vilka förrätt-

ningar och uppdrag, som skola verkställas av distriktslantmätaren själv respektive annan å distriktet tjänstgörande lantmätare. För att utjämna större olikheter i arbetstillgången å distriktet böra nämnda myndigheter äga föreskriva, att viss eller vissa förrättningar eller uppdrag skola överflyttas å annan distriktsorganisation.

Punkt 3. Distriktslantmätaren bör vara skyldig att föra förteckning över instrument, möbler och andra inventarier, att tillse att utrustningen underhålles och vid behov repareras samt att förbrukningsartiklar m. m. i tid rekvireras.

Punkt 4. Distriktslantmätaren bör, såsom för närvarande är fallet, vara skyldig att såsom sakkunnig biträda underdomstolar eller andra myndigheter inom länet ävensom överdomstolar.

Distriktslantmätaren bör vidare vara skyldig att föra diarium, förteckningar och konceptbok samt att beträffande verksamheten och personalförhållandena lämna de redogörelser och rapporter, som kunna föreskrivas i instruktion, arbetsordning eller särskilda föreskrifter.

För att i någon mån avlasta lantmäteristyrelsen en del personalärenden av mindre betydelse, är det lämpligt att distriktslantmätaren tilläggas befogenhet att besluta i vissa frågor om ledighet för underställd personal. Beträffande å distriktet tjänstgörande aspiranter, mätningstekniker och kontorspersonal synes distriktslantmätaren böra tilläggas befogenhet att fördela dem tillkommande semester samt att bevilja sådan personal tjänstledighet, för varje sådan befattningshavare dock högst 15 dagar i följd och sammanlagt högst 30 dagar per kalenderår. Skulle vid ledighet av här avsett slag det kunna ifrågasättas, att vikarie bör förordnas, torde frågan om ledighetens beviljande böra hänskjutas till lantmäteristyrelsen. Om beviljad semester och tjänstledighet bör distriktslantmätaren omedelbart underrätta lantmäteristyrelsen, varvid även tjänstledighetens art bör noga anges.

Frågor om semester och tjänstledighet för distriktslantmätare och annan lantmätare ävensom om tjänstledighet utöver vad ovan angivits för aspiranter, mätningstekniker och kontorspersonal torde böra avgöras av lantmäteristyrelsen.

KAP V

FRÅGOR RÖRANDE KOMPETENSKRAV OCH
UTBILDNINGSANORDNINGARA. **Beträffande lantmätare**

Utbildningen av lantmätare är sedan år 1932 förlagd till en särskild avdelning för lantmåteri vid tekniska högskolan i Stockholm. Undervisningen är ordnad i fyra årskurser och avslutas med lantmåteriexamen. Den som avlagt lantmåteriexamen kan under vissa förutsättningar bli antagen som aspirant vid lantmåteristaten.

Studieplanen för lantmåteriundervisningen omfattar *dels* en grupp allmänt grundläggande ämnen såsom matematik, nationalekonomi och naturskyddslära *dels* en geodetisk ämnesgrupp med tyngdpunkten lagd på undervisning i geodesi *dels* en juridisk ämnesgrupp med undervisning i bl. a. jorddelningsrätt och tillämpad stadsbyggnadsrätt *och dels* en ekonomisk-teknisk ämnesgrupp med undervisning i allmän geologi och marklära, jordbrukslära och jordbruksekonomi, skogslära och skogsekonomi, fiskerikunskap, kulturteknik (allmän byggnadslära med vägbyggnadslära, vattenbyggnadslära), husbyggnadslära samt i skifteslära, stadsbyggnad och kommunikationsteknik.

Vad den rent praktiska utbildningen beträffar ha de inträdessökande till lantmåteriavdelningen, ehuru praktisk tjänstgöring ej obligatoriskt fordras för inträde till avdelningen, i regel kunnat åberopa sådan tjänstgöring i lantmåteri, jordbruk eller skogsbruk. Antalet praktikmånader under 10-årsperioden 1936—1945 har i genomsnitt uppgått till något mer än 7 månader för varje antagen studerande. Omkring hälften av praktiktiden belöper på lantmåteripraktik.

För avläggande av lantmåteriexamen fordras för närvarande praktisk verksamhet under minst två månader i skogstaxering och skogsindelning eller i jordbruk samt under minst två månader hos distriktslantmätare, statskartograf eller mättningsman i stad.

I lantmåteriundervisningen ingå fältövningar, i huvudsak förlagda mellan terminerna.

Frågan om lantmätarnas utbildning är för närvarande föremål för särskild utredning av tillkallade sakkunniga.

Anledning föreligger därför icke för lantmåteriutredningen att närmare ingå på de spörsmål som röra lantmätarnas teoretiska undervisning.

B. Beträffande den mätningstekniska biträdespersonalen

Nu gällande bestämmelser om arbetsuppgifter och kompetens

Bestämmelser om vilka tjänstgöringsuppgifter, som ankomma på av lantmäteristyrelsen förordnade tekniska biträden, ha meddelats i 56 § i gällande lantmäteriinstruktion. Enligt dessa bestämmelser må åt tekniskt biträde uppdragas att verkställa mättnings-, utstaknings- och andra därmed jämförliga göromål i enlighet med de närmare föreskrifter som lantmäteristyrelsen äger utfärda. Åt lantmäteristyrelsen har även enligt 73 § i lantmäteriinstruktionen uppdragits att meddela föreskrifter om de kompetensfordringar, som skola gälla för erhållande av anställning som tekniskt biträde.

I enlighet med berörda bestämmelser har lantmäteristyrelsen i utfärdad arbetsordning för distriktslantmätare jämte dessas tjänstebiträden meddelat närmare föreskrifter om tjänstgöringsuppgifter och kompetensvillkor för tekniska biträden.

I 44 § av arbetsordningen ha följande bestämmelser meddelats om de tekniska biträdenas arbetsuppgifter.

Distriktslantmätare må åt hos honom förordnat tekniskt biträde uppdraga nedanstående fältarbeten, dock endast i den mån han finner desamma kunna åt biträdet anförtros nämligen:

1. Stakning och mätning av stomlinjenät och mätninglinjenät, sedan plan för dessa arbeten blivit av lantmätare upprättad.
2. Polygonmätning, sedan plan för mätningens utförande blivit av lantmätare upprättad.
3. Numerisk och grafisk detaljmätning.
4. Utstakning, markering och säkerställande av ägo gräns, som blivit till sitt läge av lantmätare bestämd.
5. Anbringande och inmätning av stödpunkter och försäkringsmarkeringar.
6. Höjdmätning efter av lantmätare uppgjord plan.
7. Mätning av väg samt utstakning av väglotter.
8. Mätning av hägnad samt utstakning av hägnadslotter.

Tekniskt biträde, som genomgått teoretisk utbildningskurs, motsvarande minst skogshögskolans forstmästarekurs, må därjämte sysselsättas med räkning av ståndskog.

Tekniskt biträde må å distriktslantmätarens expedition sysselsättas med förekommande göromål.

Samtliga göromål, som utföras av tekniska biträden, skola ske efter vederbörande distriktslantmätarens eller hos honom anställd tjänstemedhjälparens anvisning i fråga om arbetets utförande och utslutande på distriktslantmätarens ansvar; och åligger det ovillkorligen distriktslantmätaren att utan särskild kostnad för det allmänna eller sakägare utöva en effektiv tillsyn över det tekniska biträdets arbete och avhjälpa i detsamma befunda brister.

I 54 § av ovannämnda arbetsordning ha föreskrifter om kompetensfordringar för tekniska biträden meddelats. Dessa innebära i huvudsak, att biträdets kompetens skall styrkas *dels* med intyg av distriktslantmätare om nöjaktig färdighet i linjestakning, ägomätning och kartritning samt om den

föreslagnes lämplighet i allmänhet *och dels* med bevis om godkänd prövning inför överlantmätaren. Enligt i arbetsordning för lantmäterikontoren i länen i 18 a § intagna bestämmelser skall prövningen inför överlantmätaren bland annat avse att utröna den föreslagnes kännedom om lantmäteriets uppgifter, vanligen förekommande mätninginstrument och deras handhavande vid i orten allmänt förekommande lantmäteritekniska fältarbeten, vanliga mätningmetoder vid dylika arbeten, vid utstakning av ägo gränser förekommande fältarbeten, markering och säkerställande av gränspunkter och gränslinjer, höjdmätning medelst avvägning, upprättande av enklare kartor samt de gällande föreskrifter, särskilt av mätningsteknisk art, som ett tekniskt biträde kan komma att tillämpa. Särskilt avseende skall fästas vid den föreslagnes pålitlighet och noggrannhet i arbetet varjämte bör beaktas, huruvida den föreslagne kan anses i allmänhet äga sådana personliga egenskaper, som måste fordras för ett fullgott uppfyllande av ett tekniskt biträdes arbetsuppgifter.

De nuvarande tekniska biträdenas utbildning

De nuvarande tekniska biträdenas *allmänna* skolunderbyggnad är synnerligen varierande. Omkring 46 % ha enbart folkskolebildning, i många fall kompletterad vid folkhögskola, genom studier per korrespondens eller genom militär underbefälsutbildning. 43 % ha avlagt realexamen eller erhållit motsvarande utbildning och återstående 11 % ha avlagt studentexamen eller genomgått tekniskt läroverk. Utöver den allmänna utbildningen har i mycket stor utsträckning fackutbildning av skilda slag förvärvats genom exempelvis lantbruksskola, lantmannaskola, skogsskola, handelsskola, handelsgymnasium, tekniska skolor och institut, vägmästarkurser, studier av vissa fackämnen, ofta per korrespondens, och i ett mindre antal fall även genom högskolestudier. I den grupp, som enbart har folkskolan som grundläggande skolutbildning, har denna i 77 % av fallen kompletterats med vidareutbildning av något slag.

Vid indelning av biträdeskåren i grupper efter tjänstgöringstidens längd fördelar sig den grundläggande skolutbildningen enligt en överslagsmässig undersökning med ledning av tillgängliga uppgifter på följande sätt

Grundläggande skolutbildning	Antal tekniska biträden med tjänstgöringstid i år							Summa
	< 3	3-6	6-9	9-12	12-15	15-18	> 18	
Enbart folkskola	7	3	2	2	1	2	3	20
Folkskola jämte viss vidareutbildning	18	4	16	5	5	7	12	67
Realexamen, eventuellt jämte viss vidareutbildning	21	6	10	10	10	8	17	82
Studentexamen eller teknisk studentexamen, eventuellt jämte viss vidareutbildning	2	1	2	1	2	2	10	20
	48	14	30	18	18	19	42	189

Den *mätningstekniska fackutbildningen* har hittills, med undantag för två av Sveriges lantmätareförening under lantmäteristyrelsens överinseende anordnade fortbildningskurser, helt meddelats av de lantmätare, hos vilka biträdena innehåft anställning.

Rådande förhållanden ha medfört att de tekniska biträdenas fackutbildning och kompetens blivit ganska oenhetlig och präglad av de lokala arbetsförhållandena.

Av omorganisationen betingade förändringar beträffande kompetensfordringar och utbildning

Mätningstekniken inom fastighetsbildningsväsendet har efter tillkomsten av 1920 års mätningförfordning genomgått en snabb utveckling. Den tidigare helt dominerande stomlinjemätningen har numera till största delen spelat ut sin roll och ersatts av modernare och noggrannare metoder. De mätningstekniska uppgifterna ställa numera större krav än tidigare på tekniska kunskaper hos dem som utföra mätningarna.

Den av utredningen föreslagna organisationen av verksamheten på lantmäteridistriktet bygger på den förutsättning, att från den högskoleutbildade arbetskraften skall i största möjliga omfattning avlastas sådant arbete, som kan anförtros åt lägre kvalificerad personal. Beträffande de mätningstekniska biträdena torde böra fordras sådan kompetens, att de kunna under lantmätarens ledning genomföra en mycket stor del av de mätningstekniska uppgifterna i förrättningsverksamheten även sådana som ställa förhållandevis stora krav på kunnighet.

Efter genomförandet av de av utredningen förordade förändringarna av lantmäteriets distriktsorganisation torde i huvudsak följande arbetsuppgifter böra ankomma på mätningsteknikerna.

Planmätning

Stommätning: planläggning av polygonnät av mindre omfattning vid vanlig mätning

mätning av polygonnät vid finmätning och vanlig mätning

planläggning (enklare), stakning och mätning av stomlinjenät

Detaljmätning: planläggning (enklare) och mätning av mätninglinjenät
numerisk detaljmätning enligt såväl ortogonal som polär metod
grafisk mätning med distanstub
skogsavfattning

Höjdmätning: planläggning av höjdmätning genom vanlig avvägning

linjeavvägning (finavvägning eller vanlig avvägning)

ytavvägning

Utstakning av räta linjer och kurvor

Utmärkande och säkerställande av ägo gräns

Mätning av vägar och hägnader samt utstakning av väg- och hägnadslotter

Koordinatberäkning och utjämnning av polygonnät och mätninglinjenät med användning av enkla utjämningsmetoder

Koordinatberäkning av detaljpunkter

Beräkning av utstakningsdata

Upprättande av karta med hjälp av vanligen förekommande karteringsinstrument

Arealuträkning, numerisk och grafisk

Upprättande av förekommande beskrivningar

Enklare fastighetsutredningar

Upprättande av sammanställningskartor

Vissa kontorsgöromål.

En förutsättning för att den tekniska biträdeskåren skall kunna fylla den funktion inom lantmäteriet, som utredningen avsett, torde vara att en ändamålsenlig utbildning av biträdena kommer till stånd. Ett första steg i denna riktning har tagits genom den nyss påbörjade provisoriska utbildningskurs för tekniska biträden, som lantmäteristyrelsen anordnat jämlikt därom av Kungl. Maj:t och riksdagen meddelade beslut (prop. nr 311/1946, punkt 7). Denna kurs som tagit sin början den 2 december 1946 beräknas pågå till utgången av juli månad 1947. En liknande kurs har avsetts skola hållas från den 1 november 1947 till och med den 30 juni 1948.

För inträde till ovan omtalade utbildningskurs för tekniska biträden har fordrats, förutom 5 månaders praktisk tjänstgöring hos lantmätare, att sökande avlagt realexamen eller styrker sig ha förvärvat jämförliga kunskaper i de för utbildningen viktigaste ämnena, eller ock ha genomgått godkänd utbildning till fältmätare vid arméns centrala fältmätskola. Med hänsyn till kommande verksamhet och den undervisning, som bör meddelas, synas dessa fordringar i stort sett lämpligt avvägda även för en fortsatt utbildningsverksamhet. Vad däremot beträffar kursernas omfattning och längd torde så småningom vissa förändringar böra ske. Den nu påbörjade kursen har givits en synnerligen koncentrerad utformning beroende på att det varit nödvändigt att med minsta möjliga tidsutdräkt väsentligt utöka biträdespersonalen. För att trygga ett fullgott utbildningsresultat torde undervisningstiden, så snart det mest omedelbara behovet av biträden fyllts, böra förlängas. Vissa skäl tala även för lämpligheten av en utsträckning av utbildningen över en längre tidrymd genom att i utbildningstiden inlägges en tids praktik, på liknande sätt som föreslagits i Sveriges lantmätareförenings år 1945 till Kungl. Maj:t ingivna framställning om anordnande av kursundervisning för tekniska biträden.

En utbildning efter sistberörda riktlinjer skulle kunna anordnas på ungefär följande sätt. Efter praktikanttjänstgöring hos lantmätare under minst sex månader meddelas eleverna vid en första kursperiod på omkring sex månader dels nödvändig komplettering av förkunskaperna i vissa ämnen, framför allt matematik, dels ock en grundläggande utbildning i fråga om mätningsteknik. I samband därmed anordnas tillämpningsövningar och bearbetas erhållet övningsmaterial. Därefter beredas eleverna tillfälle att under ett halvårs praktisk tjänstgöring på lantmäteridistrikt befästa de inhämtade kunskaperna och därvid även tillägna sig viss rutin. I en därpå följande andra

kursperiod av omkring sex månaders längd fördjupas de mätningstekniska kunskaperna varjämte viss annan undervisning meddelas. Undervisningens inhämtande torde avsevärt underlättas genom den kännedom om lantmåteri- verksamheten, som eleverna då hunnit förvärva.

Det kan ifrågasättas, huruvida icke utbildningen skulle kunna förläggas till landsorten i syfte att nedbringa kostnaderna för utbildningen. Därigenom skulle även möjligheterna att erhålla ett för den praktiska utbildningen lämpligt övningsområde underlättas.

Vidkommande praktikanttjänstgöringen i anslutning till de ovan skisserade kurserna, så synes det — i all synnerhet vad beträffar den tjänstgöring som infaller mellan utbildningskursernas två avdelningar — rimligt att bidrag i någon form tillerkännes praktikanten. Detta kan givas formen av ett lämpligt avpassat dagarvode. Vidare torde praktikanten böra komma i åtnjutande av ersättning för resekostnader mellan stationsorten och de olika förrättningsplatser, som han måste besöka under tjänstgöringen.

Det synes böra anstå med den definitiva utformningen av tekniska biträdenas utbildning tills viss erfarenhet vunnits från den nu påbörjade kursverksamheten. Utredningen har därför icke funnit sig böra framlägga något utformat förslag i detta hänseende. Det torde böra ankomma på lantmäteristyrelsen, som för närvarande handhar ifrågavarande utbildning, att i sinom tid avgiva förslag till de ändringar beträffande kursplaner och utbildningstid m. m. vartill vunna erfarenheter kunna giva anledning.

Så länge särskilda kurser avsedda för den tekniska biträdeskåren hos lantmätarna anordnas torde för anställning av ifrågavarande biträden böra uppställas krav på genomgång av sådan kurs. Möjlighet synes dock böra föreligga för lantmäteristyrelsen att, när särskilda skäl därtill föranleda, anställa biträde med annan utbildning, som kan anses tillräcklig för befattningen i fråga. I detta sammanhang vill utredningen framhålla, att för tekniskt biträde som avlagt skogsmästarexamen bör i fråga om kompetens gälla det samma som föreskrivits beträffande den som genomgått forstmästarkurs.

C. Beträffande kontorspersonalen

För att arbetet å ett lantmåteridistrikt skall kunna bedrivas på ett ändamålsenligt sätt fordras tillgång till för verksamheten speciellt utbildad kontorspersonal.

De arbeten, varmed kontorspersonalen hittills sysslat, ha varit växlande och i hög grad beroende på biträdenas utbildning och kompetens. För att ett kontorsbiträde skall kunna anses som användbart torde man, förutom någorlunda god färdighet i maskinskrivning och övriga vanligen förekommande kontorsgöromål, hittills ha fordrat åtminstone god färdighet i kartkopiering, renritning av kartor och textning. Kontorsbiträden med bättre utbildning eller större erfarenhet torde dock hittills i ej oväsentlig omfattning ha sysselsatts med mera kvalificerade arbeten; hit kan räknas grafisk och numerisk arealuträkning, kartkonstruktion, enklare utredningar i lantmåterikontor,

domsagokansli, mantals- och fastighetstaxeringslängder, upprättande av sammanställningskartor m. m. Vissa särskilt utbildade biträden torde även syssla med koordinatberäkning av såväl stommät som detaljpunkter. Förutom färdighet i en rad olika arbeten eller arbetsmoment fordras av ett gott kontorsbiträde även en god allmänkunskap om fastighetsbildnings- och inskrivningsväsendet, så att biträdet åtminstone i viss omfattning — exempelvis vid telefonförfrågningar — kan gå allmänheten tillhanda med råd och upplysningar.

Lantmåteridistriktens kontorsbiträden ha hittills varit lantmätarnas privata biträden. De ha anställts och helt avlönats av vederbörande lantmätare. Från och med år 1946 utgår emellertid av statsmedel provisorisk avlösningsförbättring till kontorsbiträde eller kartriterska, som av lantmåteristyrelsen förordnats hos lantmätare. Samtidigt därmed har styrelsen givits befogenhet att förordna sådana biträden samt att meddela föreskrifter om vad som skall erfordras för att erhålla sådant förordnande. Provisorisk avlösningsförbättring utgår för närvarande till cirka 100 av lantmåteristyrelsen förordnade kontors- och ritbiträden.

Då anställandet av kontorsbiträden hittills varit lantmätarnas ensak, ha några fastställda kompetenskrav för dessa biträden ej funnits. Det har emellertid visat sig, att om en biträdesaspirant skall ha möjlighet att utbildas även för de mera kvalificerade arbetsuppgifterna, så fordras ett visst mått av allmänbildning och teoretisk underbyggnad. Det har hittills i allmänhet ansetts önskvärt, att biträdesaspiranterna ha realexamen eller s. k. normal-skolekompetens. Av de nuvarande biträdena torde cirka 70 procent ha sådan eller högre skolutbildning. Förutom denna allmänutbildning kräves även ett visst mått av specialutbildning. Tidigare torde det varit vanligast, att denna inhämtades genom att biträdesaspiranten anställdes som elev hos någon lantmätare och därvid erhöi undervisning i kartritning, textning m. m. Under de senaste årtiondena har det emellertid blivit alltmer vanligt, att biträdesaspiranterna genomgått någon för denna och liknande anställningar anordnad specialkurs. Sådana kurser ha funnits och finnas av varierande kvalitet och med mer eller mindre direkt inriktning på, att eleverna skola erhålla anställning vid lantmåteristaten.

Såsom villkor för att erhålla lantmåteristyrelsens förordnande som kontorsbiträde eller kartriterska har styrelsen den 7 juni 1946 föreskrivit, att sökanden dels med godkända betyg genomgått utbildningskurs, som av styrelsen anses kunna godtagas, eller under minst sex månaders anställning hos lantmätare förvärvat nödiga kunskaper och färdigheter i göromål, som lämpligen böra utföras av kontorsbiträde eller kartriterska, dels med tjänstgöringsbetyg från lantmätare styrker sin lämplighet för anställningen.

Särskilt under senare år ha stora svårigheter yppat sig för lantmätarna att på ett tillfredsställande sätt rekrytera och framför allt att behålla kontorspersonalen. Orsakerna härtill torde, fränsett den allmänna bristen på kvinnlig arbetskraft i ifrågavarande åldrar, ha varit dels den osäkra anställningsformen, dels ock att lantmätarna ej ansett sig kunna betala löner, som

varit konkurrenskraftiga. Även om vissa möjligheter funnits att anställa orutinerad personal, så har det varit mycket vanligt, att kontors- och ritbiträdena sedan de under något eller några år hos lantmätare vunnit någorlunda färdighet i de förekommande arbetena, därefter sökt sig över till statliga eller kommunala anställningar med säkrare anställningsförhållanden och bättre löneförmåner. Särskilt vanligt har det varit, att lantmätarnas biträden övergått till lantmäterikontoren, länsarkitektkontoren, vägförvaltningarna eller städernas mätningväsen.

Under sommaren 1945 gjordes en undersökning av den hos lantmätarna då anställda kontorspersonalens sammansättning samt utbildningsförhållanden m. m. Undersökningens resultat har sammanfattats i följande tabell:

Grupp	Anställningstid år	Antal anställda	Tjänstetid i år medeltal	Medel- ålder år	Utbildning		
					real- eller normal- skola %	kart- ritnings- kurs %	maskin- skrivnings- kurs %
I	(0—1)	43	0·4	21·5	91	58	30
II	(1—3)	45	1·6	21·2	65	36	40
III	(3—6)	3	4·3	24·0	67	33	33
IV	(6—9)	13	6·9	30·8	69	62	38
V	(9—)	111	18·8	40·9	64	27	55

¹ Härav 2 med halvtidstjänstgöring.

Sammanställningen torde bl. a. visa att personalens skolunderbyggnad i allmänhet är god. Vidare är det påfallande, att av samtliga 115 anställda icke mindre än 88 ha en anställningstid understigande 3 år. Orsaken härtill är givetvis ovannämnda kraftiga avgång av de någorlunda erfarna och kunniga biträdena till anställningar med gynnsammare anställningsvillkor.

Vid omorganisationen av lantmäteriverksamheten å distrikten kommer att erfordras tillgång till ett tämligen stort antal kontors- och ritbiträden. Utredningen har beräknat, att å ett distrikt av normal storleksordning skulle erfordras genomsnittligt två sådana biträden. Man torde emellertid få räkna med, att det å vissa distrikt kan vara lämpligt att ersätta det ena biträdet med en mätningstekniker. Med hänsyn härtill kan det kommande behovet av kontors- och ritbiträden uppskattas till cirka 280.

Ifrågavarande personals arbetsuppgifter torde i stort sett bli desamma, som gälla beträffande de mest kompetenta av de nuvarande biträdena. Dessa biträden böra således utföra ifrågakommande skrivarbeten, vanliga kontorsarbeten inklusive diarieföring, kartkopiering, textning, renritning av kartor m. fl. arbeten, som närmast äro att hänföra till rutinarbeten. För att åstadkomma en önskvärd avlastning av vissa arbeten, som eljest skulle åvila den lantmäteriu utbildade personalen eller mätningsteknikerna, är det nödvändigt att kontors- och ritpersonalen även kan utföra en hel del mera kvalificerade arbeten än de nyss nämnda; hit kan räknas kartkonstruktion och karterings-

arbeten, grafisk och numerisk arealuträkning, vissa koordinatberäkningar, enklare utredningar, upprättande av översiktskartor, det huvudsakligaste arbetet beträffande kungörelse- och kallelseförfarandet m. m. För att arbetena å de nyorganiserade lantmåteridistriktet skall kunna ordnas på ett tillfredsställande sätt får det anses önskvärt, att i de fall, där två biträden förekomma, det ena biträdet om möjligt är kompetent att utföra förutom rutinarbeten även de flesta av ovannämnda kvalificerade arbeten, medan det andra biträdet bör vara kunnigt i rutinarbeten och åtminstone en del av arbetena i den senare gruppen. I de fall, där endast ett biträde förekommer, bör detta givetvis ha samma kompetens som det främsta biträdet å ett distrikt med två biträden.

För att kontorspersonalen skall kunna utföra ovannämnda arbeten är det nödvändigt att biträdena ha erforderlig utbildning. Som kompetenskrav torde lämpligen böra uppsättas dels realexamen eller normalskolekompetens eller motsvarande kunskaper, dels ock godkänt betyg från godtagbar specialutbildningskurs.

Av den ovannämnda år 1945 verkställda undersökningen framgår, att antalet heltidsanställda kontorsbiträden med ordnade anställningsvillkor då uppgick till cirka 115. Då det inte är sannolikt att distriktets behov av kontorspersonal till någon nämnvärd del kan tillgodoses genom rekrytering bland redan utbildad personal utanför lantmåteristaten, torde det vara ofrånkomligt att särskilda åtgärder vidtagas för att utbilda erforderliga biträden.

Av de för närvarande befintliga kurserna för utbildning av kontorspersonal för lantmåteriets behov kan nämnas en, som anordnas av Föreningen kvinnliga befattningshavare inom lantmåteristaten och som är förlagd till lantmåterikontoret i Stockholm, samt en annan, som är förlagd till lantmåterikontoret i Östersund och som anordnas av ett vid kontoret anställt kansli-biträde. Vid båda dessa kurser är undervisningen ordnad som kvällsundervisning. Med hänsyn till de begränsade lokalutrymmena och till att de i undervisningen ingående övningarna i stor utsträckning fordra individuell handledning av eleverna från lärarnas sida, lära båda de nämnda kurserna räkna med ett maximalt elevantal av cirka 15.

För blivande utbildningskurser vore det givetvis önskvärt, om undervisningen kunde ordnas som heldagsundervisning. Emellertid kräver heldagsundervisning att särskilda undervisningslokaler anskaffas, varjämte man torde få räkna med större svårigheter att anskaffa kompetenta lärarkrafter än vid kvällsundervisning. Med hänsyn till rådande brist på lokaler och kompetent lärarpersonal torde man därför böra räkna med att vid de utbildningskurser som böra anordnas för att fylla det vid omorganisationen uppstående behovet av kontorspersonal undervisningen måste ordnas som kvällsundervisning.

Det lämpligaste och för såväl det allmänna som för kursdeltagarna billigaste sättet att provisoriskt ordna den nu närmast aktuella utbildningsfrågan synes vara, att lantmåteristyrelsen anordnar utbildningskurser, som förläggas till några av rikets lantmåterikontor. Därvid kunna endast ifrågakomma så-

dana kontor, som äro utrustade med för undervisningen nöjaktiga lokalutrymmen och där kompetenta lärarkrafter beräknas kunna förvärfvas. Kurs-tidens längd torde böra sättas till 4 à 4½ månader och antalet deltagare i varje kurs till i medeltal 15. Om utbildning ordnades vid 4 lantmäterikontor och på varje ställe 3 kurser anordnades, skulle alltså $3 \times 4 \times 15 = 180$ biträden kunna utbildas. Man finge visserligen räkna med dels att ett antal av kursdeltagarna icke skulle vara lämpliga att vinna anställning som kontorsbiträden, dels ock att en del kommer att omedelbart övergå till annan verksamhet, men i stort sett skulle dock lantmäteriets omedelbara behov av kontorspersonal kunna tillgodoses genom detta antal kurser. Kurserna borde hållas under hösten 1947 samt våren och hösten 1948 och kunde förslagsvis förläggas till Stockholm, Östersund, Gävle och Örebro. Dessa platser äro dock endast preliminärt angivna, då frågan om kursernas förläggning bör få avgöras av lantmäteristyrelsen, som har bästa möjligheten att överblicka tillgången till såväl lokaler som lärarkrafter. Som ett önskemål må emellertid framhållas, att kurserna såvitt möjligt förläggas till landets skilda delar.

Frågorna om undervisningens omfattning och om kursplaner torde böra avgöras av lantmäteristyrelsen. I stort sett torde kurserna böra anordnas efter samma riktlinjer beträffande undervisningens omfattning och organisation som gäller för den nuvarande kurs, som anordnas av Föreningen kvinnliga befattningshavare inom lantmäteristaten (Bil. I).

För att nå någorlunda likformighet beträffande undervisningen vid de olika kurserna men framför allt för att underlätta lärares och elevs arbete, vore det av vikt, att ett kompendium utarbetades rörande det väsentligaste av vad som bör medtagas i den teoretiska utbildningen. Ett sådant kompendium skulle även utgöra en garanti för ett gott resultat av utbildningen.

Beträffande kostnadsfrågan torde man icke behöva räkna med några särskilda lokalkostnader om kurserna förläggas till lantmäterikontor. Däremot uppkomma kostnader för

vissa engångsanskaffningar av undervisningsmaterial (inklusive kostnader för eventuellt kompendium),

lärararvoden,

förbrukningsmaterial vid undervisningen (rit- och skrivpapper, kartkopior, rit- och skrivmaterial m. m.).

Dessa kostnader torde böra bestridas av statsverket.

Man torde kunna räkna med att lantmäteristyrelsen i stor utsträckning kan ställa för kurserna erforderliga räknemaskiner, planimetrar m. m. till förfogande utan extra kostnader samt att särskilda möbler endast i undantagsfall behöva anskaffas. Kostnaderna för ett eventuellt kompendium äro svåra att på förhand bedöma men torde överslagsvis kunna uppskattas till cirka 5 000 kronor. Engångskostnaderna för undervisningsmaterial m. m. för den avsedda kursverksamheten torde därför knappast behöva överstiga 7 000 kronor.

Med ledning av uppgifter, som lämnats av Föreningen kvinnliga befattningshavare inom lantmäteristaten, kan beräknas, att till lärararvoden åtgå

cirka 4 000 kronor och till förbrukningsmaterial m. m. cirka 1 000 kronor, summa 5 000 kronor, allt per kurs räknat.

Det synes önskvärt, att möjlighet beredes för kursdeltagare, som icke äro bosatta på de orter, där kurserna hållas, att i vissa fall erhålla stipendier avsedda att utgöra bidrag till inackorderingskostnader och dylikt. Ett för ändamålet avpassat anslag synes därför böra ställas till förfogande för lantmäteristyrelsen, som bör äga att fördela de anslagna medlen mellan här avsedda kursdeltagare.

Statsverkets kostnader för de ifrågasatta utbildningskurserna kunna för budgetåret 1947/48 beräknas uppgå till:

engångskostnader inklusive kompendium	kronor	7 000
lärararvoden, $2 \times 4 \times 4\,000$ kronor	»	32 000
förbrukningsmaterial, $2 \times 4 \times 1\,000$ kronor	»	8 000
stipendier	»	10 000
		Summa kronor 57 000.

Undervisning i maskinskrivning torde icke kunna meddelas vid de här skisserade kurserna. Erforderlig skicklighet i maskinskrivning måste därför eleverna förvärva på annat sätt. För anställning bör, förutom godkänt avgångsbetyg från utbildningskurs av härovan avsett slag eller liknande, fordras, att vederbörande styrker sig ha erforderlig färdighet i maskinskrivning.

De här ovan skisserade kurserna äro endast avsedda för utbildning av den biträdespersonal, som blir erforderlig i samband med omorganisationens genomförande. Såsom fallet är med all kvinnlig personal torde man få räkna med, att den årliga avgången bland biträdespersonalen blir förhållandevis stor.

Det torde därför bli nödvändigt att framdeles ordna årligen återkommande utbildningskurser. Beträffande sådana kursers organisation, förläggning, undervisningens omfattning m. m. synes man böra bygga på de erfarenheter, som vinnas vid den ovan skisserade provisoriska kursverksamheten. Lämpligast synes därför vara, att lantmäteristyrelsen, sedan sådan erfarenhet vunnits, framlägger förslag till utbildningens framtida ordnande.

Man torde kunna beräkna, att de nuvarande kontors- och ritbiträdenas utbildning i en del fall kan vara i vissa avseenden bristfällig, varför en del av biträdena ej äga förutsättningar för att utföra de kvalificerade arbeten, som det, enligt vad ovan framhållits, är önskvärt att ifrågavarande personal kan utföra mer eller mindre självständigt. Det är för närvarande omöjligt att avgöra hur stor del av personalen, som kan vara i behov av efterutbildning. Någon omedelbar åtgärd för att igångsätta fortbildningskurser torde knappast kunna vidtagas, men det synes önskvärt, att lantmäteristyrelsen har saken i åtanke och, om så befinnes erforderligt, framdeles framlägger förslag om erforderliga fortbildningskurser.

KAP. VI

UTREDNINGENS FÖRSLAG TILL LÖNEREGLERING

Enligt de direktiv, som lämnats 1945 års lantmäteriutredning, ankommer det på utredningen att i första hand undersöka, huruvida icke det nuvarande lönesystemet för distriktslantmätarna och deras biträden bör ersättas med avlöningsbestämmelser, som ansluta sig till det för övriga civila befattningshavare gällande.

I det föregående har nämnts, hurusom de år 1930 tillsatta lantmätarlönesakkunniga i betänkande den 26 november 1931 framlade förslag till lönerglering för distriktslantmätarna och deras biträden. Förslaget i fråga utgjorde ett led i det lönergleringsarbete, som alltsedan början av 1920-talet fortgått inom statsförvaltningen och som åsyftade ett överförande av allt flera grupper av statens befattningshavare till det nu allmänt gällande lönesystemet. Lantmätarelönesakkunnigas förslag byggde emellertid på de för distriktslantmätarna dittills gällande förhållandena så till vida, att dessa tjänstemän skulle äga vid sidan av den nyreglerade statslönen av sakägare uppbära ersättning enligt taxa (lantmåteritaxan) för utförda förrättningar. Såsom förut framhållits har detta förslag sedermera icke föranlett någon åtgärd från statsmakternas sida bland annat av det skälet, att ett inordnande av distriktslantmätarna å den allmänna löneplanen för civila befattningshavare med bibehållande av systemet med särskilda ersättningar enligt taxa för utförda förrättningar icke skulle avlägsna de betydande ojämnheter i inkomsterna av tjänsten olika distriktslantmätare emellan, som äro förknippade med ett sådant system (jfr prop. nr 97 år 1939, s. 41).

Det inom statsförvaltningen nu allmänt tillämpade lönesystemet är grundat på den principen, att särskilda ersättningar från enskilda för utförda prestationer i tjänsten icke skola tillkomma befattningshavarna vid sidan om den från statsverket utgående avlöningen. Vid överförande till det nuvarande lönesystemet av olika verk och institutioner och i samband därmed genomförda lönergleringar ha också i förekommande fall befattningshavarna tidigare tillkommande sportler indragits. I sådant hänseende torde här särskilt få nämnas en med distriktslantmätarna jämförlig grupp statstjänstemän, nämligen lantbruksingenjörerna. Vid den år 1930 genomförda lönergleringen för lantbruksingenjörerna bibehöllos dessa tjänstemän vid den tidigare dem tillkomna rätten att åtnjuta ersättning enligt taxa för förrättningar i tjänsten, därvid befattningshavarna i stället erhöilo en däremot svarande lägre inpla-

cering å löneplanen. Genom beslut vid 1945 års riksdag ha emellertid lantbruksingenjörerna fått sina löneförhållanden så omreglerade, att de numera uteslutande avlönas av staten och härigenom blivit oberoende av inkomster från sakägare.

De uppgifter rörande inkomster av taxa, som lantmäteriutredningen införskaffat från nu i tjänst varande distriktslantmätare och som avse tioårsperioden 1936—1945 ha till fullo bestyrkt vad som redan från föredragande departementschefens sida anfördes i förenämnda proposition nr 97 till 1939 års riksdag, att distriktslantmätarnas inkomster av taxa varierat högst avsevärt i de olika distrikten. Sålunda har den genomsnittliga nettoinkomsten av förrättningar under nämnda period växlat från några hundratal kronor eller därunder upp till 12 000 kronor och mera för år och befattningshavare. Om det också får antagas, att de större inkomsterna i vissa distrikt motsvarats av en ökad arbetsbörda för tjänstinnehavarna, torde det dock kunna sägas, att en blivande lönereglering för distriktslantmätarna, som skulle grundas på det nuvarande sportelsystemet, knappast skulle innebära ett rationellt ordnande av distriktslantmätarnas avlöningsförhållanden.

En annan omständighet förtjänar i detta sammanhang särskilt beaktande. Distriktslantmätarnas tjänstebiträden ha hittills — med undantag för extra lantmätare och annan högskolebildad lantmåteripersonal — anställts av distriktslantmätarna själva och av dem avlönats från inflytande taxeinkomster, med bidrag allenast i viss utsträckning av statsmedel. Utredningen finner det synnerligen angeläget att även biträdespersonalen, som i likhet med den högskolebildade personalen i distrikten har att utföra statliga arbetsuppgifter, erhåller en tillfredsställande lösning av sin lönefråga i samband med den förestående löneregleringen. Ett sådant syftemål synes utredningen knappast kunna vinnas på annat sätt än att distriktslantmätarnas tjänstebiträden, på sätt redan skett beträffande tjänstebiträden i lantbruksingenjörskdistrikten, erhålla statsanställning och helt avlönas av statsverket. Därest sålunda staten övertager ansvaret för den i lantmåteridistriktet tjänstgörande biträdespersonalens avlöning, lärer anledning icke längre förefinnas att för distriktslantmätarnas del bibehålla det nuvarande blandade systemet med avlöning från statsverket och ersättning enligt taxa från enskilda sakägare.

För en reglering av distriktslantmätarnas löneförhållanden i syfte att göra dessa oberoende av taxeinkomster från sakägare tala enligt utredningens mening ytterligare skäl. Utredningen syftar härvid på vissa i det föregående omnämnda utredningar och förslag, vilka föreligga till Kungl. Maj:ts prövning och som, i den mån de bliva realiserade, skulle komma att beröra lantmätarnas arbetsområden. I sitt förenämnda betänkande den 1 september 1944 (SOU 1944: 46) ha fastighetsbildningssakkunniga framlagt förslag till lag om ändring i vissa delar av lagen den 18 juni 1926 (nr 326) om delning av jord å landet samt förslag till lag om sammanläggning av fastigheter å landet m. m. Såsom framgår av den skrivelse ifrågavarande sakkunniga den 21 mars 1945 avlåtit till chefen för justitiedepartementet och som i huvudsak återgivits i de åt lantmåteriuutredningen meddelade direktiven, ha nämnda

sakkunniga såsom ett medel till den effektivisering av den jordpolitiska kontrollen från det allmännas sida, vartill förslagen bland annat syfta, framhållit en omändring av lönesystemet för lantmätarna i ändamål att frigöra dessa från det nuvarande beroendet av extra inkomster i tjänsten från sakägare.

I det av 1942 års jordbrukskommitté avgivna betänkandet med riktlinjer för den framtida jordbrukspolitiken, del II (SOU 1946: 46), hava föreslagits olika åtgärder från statens sida för en yttre och inre rationalisering av jordbruket m. m. De föreslagna åtgärderna skulle i vissa delar komma att beröra lantmätarnas verksamhet i deras egenskap av statligt organ vid omskiften och andra lantmäteri-förrättningar.

Lantmäteriutredningen, som utgått från att de sålunda under Kungl. Maj:ts prövning varande förslagen komma att i en nära framtid helt eller delvis förverkligas, har ansett det nu anförda vara av den betydelse, att en avveckling av sportelsystemet i lantmäteridistriktet i samband med den förestående löneregleringen måste anses påkallad.

Även om det blandade systemet med ersättning från enskilda för fullgjorda prestationer i tjänsten vid sidan om den från statsverket utgående avlöningen alltjämt ansetts böra bibehållas beträffande tvenne betydande grupper statstjänstemän, nämligen provinsialläkare och distriktsveterinärer, har utredningen likväl ansett skäl icke föreligga att vid utarbetande av förslag till löneroglering för distriktslantmätarna framgå efter andra linjer än som senast följts i fråga om lantbruksingenjörerna.

I anslutning till det anförda förordar utredningen, att distriktslantmätarna — liksom ock distriktslantmätarnas lantmäteriutbildade tjänstemedhjälpare och övrig biträdespersonal i lantmäteridistriktet — inordnas under de avlöningsbestämmelser, som gälla för statens civila befattningshavare i allmänhet, och sålunda helt avlönas av statsmedel.

Utredningen övergår härefter till att behandla frågan om löneställning m. m. för de särskilda grupperna av personal i lantmäteridistriktet, därvid utredningen förutsätter att det i det föregående framlagda förslaget till omreglering av lantmäteridistriktet i huvudsak kommer till utförande.

1. Distriktslantmätare

Då lantmäteriutredningen med utgångspunkt från vad som ovan anförts övervägt, vilken löneställning för framtiden skäligen bör tillkomma distriktslantmätarna, har utredningen till en början ansett det vara av betydelse att närmare undersöka storleken av de inkomster av tjänsten, som med det hittillsvarande lönesystemet tillkommit dem. Härvid är att märka, att någon höjning av lantmäteritaxan icke vidtagits trots det under krigsåren förändrade penningvärdet.

Såsom framgår av förut lämnad redogörelse uppbära distriktslantmätarna från statsverket en fast lön av 3 000 kronor för år, vartill komma tre ålders-tillägg å 500 kronor efter respektive 5, 10 och 15 år. Distriktslantmätare,

stationerad i Stockholm, äger därjämte uppbära ortstillägg med 400 kronor för år. Å lön, ålderstillägg och ortstillägg utgår dyrtidstillägg och kristillägg enligt för oreglerade verk gällande grunder, vartill kommer tillskott till dyrtidstillägg för extra inkomster i tjänsten. Från och med den 1 juli 1946 uppbära distriktslantmätarna jämväl provisoriskt lönetillägg. De sammanlagda löneförmånerna från statsverket utgöra — utan pensionsavdrag — för distriktslantmätare i allmänhet utan ålderstillägg 8 160 kronor och för distriktslantmätare med samtliga ålderstillägg intjänade 9 800 kronor samt för distriktslantmätare med stationeringsort i Stockholm respektive 8 700 kronor och 10 200 kronor, allt med viss mindre avrundning av inkomstbeloppen. Härtill kommer i förekommande fall förhöjning av dyrtidstillägg på grund av försörjningsplikt mot barn.

Såsom redan antytts ha för belysande av lantmäteripersonalens extra inkomster av tjänsten från i tjänst varande distriktslantmätare införskaftats uppgifter rörande influtna ersättningar för fullgjorda förrättningar ävensom rörande havda kostnader för avlöningar till tjänstebiträden, hyror för tjänstelokaler, expeditions- och materielkostnader m. m., allt avseende tioårsperioden 1936—1945. Dyliga uppgifter ha inkommit från ett 150-tal distriktslantmätare. På grund av uppgiftsmaterialets ofullständighet i vissa fall och då i åtskilliga distrikt ombyte av tjänst innehavare ägt rum, hava nöjaktiga siffror i angivna hänseenden för *hela* perioden kunnat erhållas allenast för 72 ordinarie distriktslantmätare. I nedanstående sammanställning redovisas den genomsnittliga brutto- och nettoinkomsten av förrättningar per år och befattningshavare under perioden i fråga, alltså vad nettoinkomsten beträffar den behållna inkomsten i medeltal per år och befattningshavare, sedan utgifterna i tjänsten blivit täckta. De i sammanställningen angivna beloppen hava avrundats till jämna 50-tal kronor.

Å r	Brutto- inkomst kr.	Netto- inkomst kr.	Netto- inkomst i procent av brutto- inkomst	Å r	Brutto- inkomst kr.	Netto- inkomst kr.	Netto- inkomst i procent av brutto- inkomst
1936	12 150	5 500	45	1941	10 600	3 800	36
1937	12 700	5 900	46	1942	10 800	3 500	32
1938	12 200	5 000	41	1943	12 050	4 550	38
1939	12 800	5 200	41	1944	12 300	4 350	35
1940	9 900	3 600	36	1945	15 150	5 800	38

Av sammanställningen framgår att den genomsnittliga nettoinkomsten från att under åren före krigsutbrottet hava uppgått till inemot 6 000 kronor under de första krigsåren sjunkit till under 4 000 kronor för att sedermera mot periodens slut hava stigit till sitt förra läge. Medelnettoinkomsten per år och befattningshavare för hela perioden har utgjort omkring 4 700 kronor.

Följande tabell är avsedd att belysa variationerna i den individuella genomsnittliga nettoinkomsten av taxa de olika distriktslantmätarna emellan under ifrågavarande tidsperiod.

Nettoinkomst kr.	Antal befattnings- havare	Nettoinkomst kr.	Antal befattnings- havare
1—1 000.....	4	7 001— 8 000.....	3
1 001—2 000.....	7	8 001— 9 000.....	3
2 001—3 000.....	8	9 001—10 000.....	1
3 001—4 000.....	17	10 001—11 000.....	2
4 001—5 000.....	8	11 001—12 000.....	2
5 001—6 000.....	9	över 12 000.....	1
6 001—7 000.....	7		

Tabellen utvisar, att nettoinkomsten för flertalet av de uppgiftslämnande befattningshavarna hållit sig under 7 000 kronor samt att densamma för ett relativt stort antal belupit sig till omkring 3 à 4 000 kronor för år.

I nedanstående tabell redovisas de genomsnittliga brutto- och nettoinkomsterna av taxa under ovannämnda tioårsperiod för samtliga uppgiftslämnande distriktslantmätare, oavsett om de tjänstgjort i sådan egenskap hela perioden eller endast en del av densamma.

Å r	Antal befatt- nings- havare	Brutto- inkomst kr.	Netto- inkomst kr.	Netto- inkomst i procent av brutto- inkomst	Å r	Antal befatt- nings- havare	Brutto- inkomst kr.	Netto- inkomst kr.	Netto- inkomst i procent av brutto- inkomst
1936....	76	12 100	5 550	46	1941....	120	10 750	3 900	36
1937....	81	12 550	5 900	47	1942....	126	11 650	4 000	34
1938....	94	12 100	5 100	42	1943....	128	13 400	4 950	37
1939....	105	12 900	5 350	42	1944....	136	14 000	5 050	36
1940....	108	9 800	3 800	39	1945....	147	17 150	6 550	38

Enligt dessa inkomstsiffror skulle medelnettoinkomsten uppgå till omkring 5 000 kronor för år och befattningshavare.

Den individuella nettoinkomsten av taxa under periodens sista år (år 1945) för de samma år redovisade 147 befattningshavarna framgår av nedanstående sammanställning.

Nettoinkomst kr.	Antal befattnings- havare	Nettoinkomst kr.	Antal befattnings- havare
underskott	9	9 001—10 000.....	4
0—1 000.....	5	10 001—11 000.....	14
1 001—2 000.....	8	11 001—12 000.....	2
2 001—3 000.....	9	12 001—13 000.....	7
3 001—4 000.....	20	13 001—14 000.....	2
4 001—5 000.....	11	14 001—15 000.....	3
5 001—6 000.....	9	15 001—20 000.....	6
6 001—7 000.....	17	20 001—25 000.....	1
7 001—8 000.....	12	25 001—30 000.....	1
8 001—9 000.....	7		

Därest man utgår från en medelinkomst i sportler av 5 000 kronor för år skulle den sammanlagda inkomsten av avlöning från statsverket och nettoinkomst av förrättningar för en distriktslantmätare med stationeringsort utom Stockholm kunna beräknas till ett genomsnittsbelopp av 13 160 kronor eller, efter intjänande av samtliga ålderstillägg, av 14 800 kronor. En liknande medeltalsberäkning för distriktslantmätare placerad i Stockholm får endast fiktivt värde, enär de extra inkomsterna för samtliga dessa lantmätare varit relativt goda. Nyssnämnda genomsnittsbelopp motsvarar för en distriktslantmätare placerad å medeldyrort (E-ort) ungefär en löneställning liggande mellan 26 och 27 lönegraden enligt nu gällande löneplan A i civila avlöningsreglementet, samtliga nu utgående tillägg inräknade.

Distriktslantmätarbefattningarna tillsätts för närvarande av Kungl. Maj:t genom fullmakt. Härutinnan ifrågasätter utredningen ingen ändring. I avslutning härtill förordar utredningen, att distriktslantmätarna inplaceras å den för civila tjänstemän i allmänhet avsedda dyrortsgraderade löneplanen i civila avlöningsreglementet. Vid bifall härtill skulle distriktslantmätarna, sedan riksdagen numera godkänt i proposition den 4 oktober 1946, nr 333, framlagda förslag till nya löneplaner, avsedda att träda i kraft den 1 juli 1947, komma att hänföras till den i propositionen omförmälda löneplanen nr 1.

Då det härefter för utredningen gällt att bedöma, till vilken lönegrad distriktslantmätartjänsterna skäligen böra hänföras, har utredningen ansett förut nämnda medeltalsberäkningar rörande distriktslantmätarnas hittillsvarande inkomster av tjänsten icke i och för sig kunna vara utslagsgivande för den blivande lönegradsplaceringen, även om de kunna vara ägnade att lämna viss vägledning härutinnan. De allmänna grunder för löneavvägningen, som tillämpats i fråga om andra statens befattningshavare, böra givetvis följas jämväl i fråga om distriktslantmätarna.

De ingenjörer med högre teknisk utbildning inom statsförvaltningen, med vilka distriktslantmätarna enligt utredningens mening kunna i avseende å arbetsuppgifter och tjänsteansvar jämföras, äro befattningar såsom yrkesinspektör (A 28), statsinspektör över elektriska starkströmsanläggningar (A 28), lantbruksingenjör (A 29), länsarkitekt (C 5) m. fl. Det kan visserligen invändas, att innehavare av nu nämnda tjänster ha större områden (distrikt) än distriktslantmätarna till sitt arbetsfält. Utredningen vill emellertid framhålla, att genom den av utredningen föreslagna distriktsregleringen lantmäteridistriktet skulle komma att i de flesta fall avsevärt utökas. De betydande krav, som redan nu måste ställas på ledaren av lantmäteriverksamheten i ett lantmäteridistrikt och som oförtydbart komma att ökas dels på grund av nämnda reglering dels ock vid ett genomförande av föreliggande förslag till ändring av jorddelningslagen och till rationalisering av jordbruksnäringen, föranleda utredningen föreslå, att befattningen såsom distriktslantmätare hänföres till 31 lönegraden i den nya allmänna löneplanen, vilken lönegrad motsvarar 28 lönegraden i nu gällande löneplan A. Utredningen har sålunda icke ansett sig kunna understödja av styrelsen för *Sveriges lantmätarförening*

i en till utredningen överlämnad promemoria framställt krav om distriktslantmätarbefattningens placering i nuvarande lönegrad A 30.

I det föregående har erinrats, hurusom för handläggning av skiftesförrättningar inom vissa delar av Kopparbergs län därstädes fungerar en särskild organisation vid sidan om den egentliga distriktsorganisationen, att såsom styresman och ledare för denna skiftesorganisation tjänstgör en ordinarie distriktslantmätare samt att denne utöver distriktslantmätarlönen äger av statsverket uppbära visst arvode såsom ersättning för bland annat förlorad taxeinkomst. Enär denna särskilda skiftesorganisation, så vitt kan bedömas, kommer att vara behövlig under lång tid framåt, anser utredningen, att några större betänkligheter icke behöva möta mot att densamma definitivt lösgöres från distriktsorganisationen och erhåller sin egen organisatoriska utformning. Enligt utredningens mening bör — i stället för att en ordinarie distriktslantmätare i distrikt avdelas för ändamålet — inrättas en särskild ordinarie befattning avsedd för styresmannen, varigenom långvariga successionsvikariat kunna undvikas. Med hänsyn till svårighetsgraden i de arbetsuppgifter, som ankomma på ifrågavarande skiftesorganisation, och de kvalifikationer, som måste ställas på styresmannen, skulle enligt utredningens uppfattning en placering av styresmannen i högre löneställning än distriktslantmätares kunna anses väl motiverad. Med hänsyn emellertid till önskvärdheten av att vid uppkommande behov kunna förflytta styresmannen till vakantbliven distriktslantmätarbefattning eller eljest underlätta övergång till sådan befattning, finner utredningen lämpligast, att den nya befattningen under benämningen distriktslantmätare placeras i samma lönegrad som övriga distriktslantmätare samt att innehavaren i egenskap av styresman för skiftesorganisationen tillerkännes ett lämpligt avvägt arvode utöver distriktslantmätarlönen. I sistnämnda hänseende får utredningen föreslå ett belopp av 2 000 kronor.

Då antalet lantmäteri-distrikt enligt utredningens förslag skulle utgöra 148, skulle sålunda det erforderliga antalet nyorganiserade distriktslantmätarbefattningar vid den nya lantmäteriorganisationens ikraftträdande bliva 149. Av skäl, som i det följande anföras, håller utredningen före, att samtliga tjänster böra ledigförklaras till ansökan och tillsättas genom fullmakt i vanlig ordning. Distriktslantmätare, som utnämnes å nyorganiserad distriktslantmätarbefattning, synes böra placeras *tillsvidare* i visst distrikt. Eftersom av de nuvarande 210 distriktslantmätarbefattningarna omkring 25 beräknas vara vakanta vid den nya organisationens genomförande, skulle 35 å 40 distriktslantmätare då bliva övertaliga. Till frågan om dessa övertaliga befattningshavares inordnande i den nya lantmäteriorganisationen återkommer utredningen i det följande.

2. Övrig högskoleutbildad lantmäteripersonal i lantmäteridistriktet

Denna personal utgöres, såsom förut nämnts, för närvarande av extra lantmätare och aspiranter.

De extra lantmätarna uppbära fasta arvoden av statsmedel enligt tre olika arvodesgrupper, i arvodesgrupp I med 1 000 kronor, i arvodesgrupp II med 1 500 kronor samt i arvodesgrupp III med 2 000 kronor, allt för år räknat. Å arvodet utgår dyrtidstillägg enligt för oreglerade verk gällande grunder, jämte kristillägg vartill kommer tillskott till dyrtidstillägg samt från och med den 1 juli 1946 provisoriskt lönetillägg.

Aspirant erhåller arvode m. m. såsom om han vore extra lantmätare i arvodesgrupp I.

De sammanlagda löneförmånerna från statsverket belöpa sig för närvarande för år räknat i avrundat belopp: i arvodesgrupp I till 3 845 kronor, i arvodesgrupp II till 4 675 kronor samt i arvodesgrupp III till 6 005 kronor. Härtill kommer i förekommande fall förhöjning av dyrtidstillägg för barn. Utöver de fasta löneförmånerna uppbära de extra lantmätarna ersättning enligt taxa för utförda förrättningar.

Utredningen har från ett antal extra lantmätare erhållit uppgifter rörande bruttoinkomster av taxa och utgifter i tjänsten under perioden 1943—1945. På grund av de skiftande anställningsperioderna, ojämnheten i uppgiftsmaterial m. m. ha emellertid medeltalsberäkningarna rörande inkomst av taxa kunnat verkställas allenast beträffande 50 befattningshavare. Nedanstående sammanställning anger den genomsnittliga brutto- och nettoinkomsten av taxa för år för ifrågavarande befattningshavare. Beloppen äro avrundade till jämna 50-tal kronor.

Grupp	Antal befattningshavare	Bruttoinkomst kr.	Nettoinkomst kr.
I	3	3 650	2 500
II	27	4 250	2 850
III	20	6 550	3 550

Den genomsnittliga årliga nettoinkomsten under perioden för ifrågavarande 50 befattningshavare har utgjort omkring 3 000 kronor.

Sammanlagda löneförmånerna av arvode och taxa kunna i enlighet härmed i genomsnitt för år beräknas till 6 345 kronor för extra lantmätare i arvodesgrupp I, till 7 525 kronor för extra lantmätare i arvodesgrupp II och till 9 555 kronor för extra lantmätare i arvodesgrupp III.

I och med att distriktslantmätarnas avlöningsförhållanden omändras i ändamål att bereda dem avlöning uteslutande av statsmedel, bör uppenbarligen en motsvarande omläggning ske beträffande avlöningsförmånerna för di-

striktslantmätarnas lantmäteriutbildade tjänstemedhjälpare. En dylik omläggning är emellertid även påkallad till följd av den av utredningen i det föregående föreslagna distriktsregleringen. Nämda omreglering av lantmäteridistriktet bygger på den förutsättningen, att i det stora flertalet distrikt skall finnas förutom distriktslantmätaren ännu en fast anställd lantmätare skickad att självständigt och med samma ansvar, som åvilar distriktslantmätaren, utföra i distriktet förekommande arbetsuppgifter och förrättningar i tjänsten. I sex distrikt med särskilt omfattande arbetsuppgifter skulle erfordras ytterligare en fast anställd lantmätare såsom förstärkning av den lantmäteriutbildade personalen i distriktet.

För utfyllande av behovet av fasta lantmätarbefattningar i annan ställning än distriktslantmätares skulle med den föreslagna distriktsorganisationen erfordras tillhoppa 153 lantmätare i lägre löneställning än distriktslantmätares. Då i vissa mindre arbetskrävande distrikt distriktslantmätarna åtminstone tillsvidare torde kunna åtnöja sig med tjänstemedhjälpare i icke-ordinarie rekryteringsgrader, beräknar utredningen, i betraktande jämväl av den nu förefintliga bristande tillgången på kvalificerade extra lantmätare, att antalet fasta tjänster i distriktet bör kunna under den första tiden efter omorganisationen begränsas till 90 befattningar. Av dessa synas 50 befattningar böra under tjänstebenenämningen lantmätare uppföras å ordinarie stat och återstoden under benämningen extra ordinarie lantmätare upptagas å extra ordinarie stat. Det torde böra få ankomma på lantmäteristyrelsen att bestämma, i vilka distrikt ifrågakommande befattningar skola vara placerade.

I fråga om placering i lönegrad av nämnda 90 befattningar får utredningen erinra, hurusom vid den år 1945 genomförda löneregleringen för lantbruksingenjörerna de extra ordinarie lantbruksingenjörstjänsterna hänfördes till nuvarande lönegrad Eo 24. Med hänsyn till de arbetsuppgifter, som avses skola åvila innehavarna av lantmätarbefattningarna i lantmäteridistriktet och då det för en god rekrytering av lantmätarpersonalen i distriktet särskilt under nu förekommande konkurrens om högskoleutbildad arbetskraft synes nödvändigt att bereda förbättrade anställnings- och avlöningsförhållanden även för den högskoleutbildade lantmäteripersonalen anser utredningen en lägre lönegradsplacering icke böra ifrågakomma för ifrågakommande tjänster än i nyssnämnda lönegrad. Utredningen förordar alltså, att lantmätarbefattning i distrikt hänföres till 27 lönegraden enligt den nya löneplanen, motsvarande 24 lönegraden enligt nuvarande löneplan A resp. löneplan Eo.

Emellertid skulle enligt omregleringsförslaget i sex distrikt finnas förutom distriktslantmätaren anställda två andra lantmätare. Utredningen anser, att den ene av dessa lantmätare, som förutsättes under alla förhållanden skola vara ordinarie, gives en något högre löneställning än nyss föreslagits för i distrikt tjänstgörande biträdande lantmätare i allmänhet, och vill utredningen föreslå, att de sex härför erforderliga tjänsterna placeras i 29 lönegraden å den nya löneplanen, motsvarande nuvarande lönegrad A 26.

Enligt hittillsvarande ordning har ett antal extra lantmätare stått till vederbörande länsstyrelses och överlantmätarens förfogande för utförande av lantmåteriförrättningar, som icke uppdragits åt distriktslantmätare. En dylik anordning lär enligt utredningens mening ej heller kunna undvaras inom den nya lantmåteriororganisationen, i all synnerhet som det för närvarande finnes en högst betydande balans av icke utförda förrättningar. Enligt en av lantmåteristyrelsen meddelad uppgift beräknas vid 1946 års slut förefinnas en balans av påbörjade men icke avslutade samt icke påbörjade förrättningar av icke mindre än omkring 24 000. Utredningen finner det oundgängligen nödvändigt att för utförande av förrättningar enligt länsstyrelses och överlantmätarens förordnanden inrättas ett antal ordinarie lantmätarebefattningar utom den egentliga distriktsorganisationen, vilket antal icke bör bestämmas lägre än 12. För att kunna för dessa tjänster erhålla tillräckligt kvalificerade innehavare, bör enligt utredningens mening befattningarna icke placeras i lägre lönegrad än nyss föreslagits för vissa lantmätarebefattningar i de personalförstärkta sex lantmåteridistrikten och följaktligen hänföras till 29 lönegraden i den nya löneplanen, motsvarande 26 lönegraden i nu gällande löneplan A. Innehavarna av här ifrågasvarande befattningar torde bära av lantmåteristyrelsen, alltefter förefintligt behov av lantmåteripersonal utom distriktsorganisationen, fördelas å olika län och lämpligen anknytas till ett visst distrikt inom länet med huvudort i residensstaden. Det förutsättes härvid, att erforderliga tekniska biträden och annan biträdespersonal ställas till dessa tjänstemäns förfogande av vederbörande distrikt.

För tillgodoseendet av behovet av lantmåteripersonal vid den förut omnämnda skiftesorganisationen i Kopparbergs län torde likaledes ett antal, förslagsvis sex, kvalificerade lantmätare bära avdelas med ställning såsom extra ordinarie lantmätare. Med hänsyn till de invecklade skiftesmål, varmed nämnda organisation har att taga befattning, anser utredningen, att jämväl nu ifrågasvarande lantmätare bära hänföras till samma lönegrad, som ovan förordats beträffande vissa lantmätare i distrikt med förstärkt personalorganisation, och således placeras i 29 lönegraden, motsvarande nuvarande lönegrad Eo 26.

Beträffande härefter frågan om anställnings- och avlöningsförhållanden för annan i distrikten erforderlig högskoleutbildad lantmåteripersonal — rekryteringspersonal — vill utredningen erinra, att spørsmålet om tillskapande av en ordnad befodringsgång för ingenjörspersonal inom statsförvaltningen enligt av Kungl. Maj:t meddelat uppdrag för närvarande är föremål för utredning inom 1944 års personalutredning. Då lantmåteriutredningen förutsätter, att personalutredningen jämväl kommer att behandla frågan om anställningsförhållanden och befodringsgång för sådan aspirantpersonal, som efter avlagd lantmåteriexamen vid tekniska högskolan i Stockholm söker sig in på lantmätarbanan, har utredningen ansett sig icke annat än såsom ett provisorium bära framlägga förslag till avlöningsförmåner för lantmätarpersonal på rekryteringsstadiet. I sådant avseende får utredningen föreslå följande.

Aspirant till lantmätarebefattning antages, efter ansökan, av lantmåteristy-

relsen till lantmätaraspirant och anställs tillsvidare för ett år med placering i lönegrad motsvarande nuvarande lönegrad Ex 18. Aspiranten placeras för tjänstgöring hos någon distriktslantmätare, som får i uppdrag att handleda aspirantens praktiska utbildning och bedöma hans lämplighet för fortsatt anställning inom lantmäteriet. Aspiranten bör under utbildningstiden deltaga i och biträda distriktslantmätaren eller annan lantmätare i distriktet vid förekommande förrättningar och i övrigt beredas tillfälle att vinna inblick i de på en lantmätare ankommande göromålen. Under den del av året, då arbeten ute i fältet icke försiggå, bör aspiranten å distriktskontoret sysselsättas med där förekommande göromål, såsom beräkningsarbeten m. m. Efter ett års förlopp antages aspiranten, under förutsättning av gott vitsord från vederbörande distriktslantmätare rörande hans lämplighet för fortsatt anställning, till extra ordinarie lantmätare med placering i 23 lönegraden av den nya löneplanen, motsvarande nuvarande lönegrad Eo 20. Efter ytterligare två års väl vitsordad tjänstgöring uppflyttas han till 25 lönegraden, motsvarande nuvarande lönegraden Eo 22. Därefter sker befordran till högre tjänst i mån av tillgång på befattningar. Innan extra ordinarie lantmätare utnämnes till lantmätare i 27 lönegraden, motsvarande nuvarande 24 lönegraden, eller förordnas till extra ordinarie lantmätare i nämnda lönegrad bör han hava fullgjort praktisk tjänstgöring i lantmäteristyrelsen eller å lantmäterikontor under minst ett år samt i övrigt vara fullt skickad att utföra på en distriktslantmätare ankommande göromål.

Enligt utredningens beräkning skulle med hänsyn till intjänade anställningsår omedelbart vid omorganisationens genomförande omkring 65 extra lantmätare kunna förordnas till extra ordinarie lantmätare i 25 lönegraden — motsvarande lönegrad Eo 22 — och ett 30-tal extra lantmätare eller aspiranter till extra ordinarie lantmätare i 23 lönegraden — motsvarande lönegrad Eo 20 — för tjänstgöring såsom tjänstemedhjälpare i distrikt eller för tjänstgöring å lantmäterikontor eller i lantmäteristyrelsen.

3. Mätningsteknisk biträdespersonal

Enligt av lantmäteristyrelsen meddelade uppgifter finnas för närvarande inom lantmäteriväsendet anställda 189 av styrelsen förordnade tekniska biträden. Av dessa beräknas omkring 160 komma att överföras till den nya organisationen. Genom utbildningskurser och i annan ordning beräknas ytterligare 60 tekniska biträden den 1 januari 1948 kunna tillföras lantmäterioorganisationen.

I det föregående har nämnts, att de tekniska biträdena avlönats av vederbörande lantmätare, vartill kommit bidrag av statsmedel till löneinkomsten i form av avlösningsförbättring (ålderstillägg) samt från och med den 1 januari 1946 av provisorisk avlösningsförbättring enligt förut angivna grunder. Enligt av Sveriges lantmätarförening till förfogande ställda uppgifter rörande de tekniska biträdenas inkomster *från lantmätare* under år 1945, vilka upp-

gifter omfatta 158 befattningshavare, ha nämnda inkomster i medeltal för månad uppgått till nedanstående belopp:

Anställningstid år	Antal biträden	Medelålder	Medelinkomst för månad kr.
0-1	15	26·2	231
1-3	14	28·3	241
3-6	14	29·4	287
6-9	29	35·4	304
9-12.....	14	38·2	321
12-15.....	22	39·6	316
15-	50	49·1	312

Då de tekniska biträdena avses skola i samband med den förestående omorganisationen erhålla statsanställning och helt avlönas av statsverket, uppkommer fråga, på vad sätt deras anställnings- och avlöningsförhållanden lämpligen böra ordnas. I detta hänseende har *Sveriges lantmäteritekniska biträdens riksförening* i skrivelse till lantmäteriuutredningen den 9 november 1946 föreslagit, att tekniskt biträde vid nyanställning antages såsom extra tjänsteman i nuvarande lönegrad Ex 15 samt efter två år uppflyttas till ordinarie eller extra ordinarie anställning i 16 lönegraden. Därjämte har ifrågasatts, att möjlighet beredes till ytterligare befördran genom inrättande av ordinarie befattningar i lönegrad A 19 — alternativt A 20 — i likhet med vad fallet är beträffande de inom lantbruksingenjörsorganisationen anställda assistenterna.

I avvaktan på det inom 1944 års personalutredning pågående arbetet angående befördringsgång m. m. för teknisk personal inom statsförvaltningen har lantmäteriuutredningen ansett sig icke kunna taga någon definitiv ståndpunkt till de lantmäteritekniska biträdenas anställnings- och avlöningsfråga. Såsom ett provisorium förordar emellertid utredningen, att nyanställt tekniskt biträde, som genomgått lantmäteriteknisk kurs eller eljest styrkt sig besitta för anställningen erforderligt kunnande, erhåller en mot nuvarande lönegrad Ex 10 svarande löneställning. Efter viss tids — förslagsvis två års — väl vitsordad tjänstgöring bör uppflyttning ske till lönegrad Eo 12 och därefter till lönegrad Eo 15 samt för ett mindre antal till lönegrad Eo 17 enligt nu gällande löneplan för extra ordinarie tjänstemän, motsvarande lönegraderna 16, 19 och 21 respektive enligt nya löneplanen.

Utredningen räknar med att flertalet nuvarande tekniska biträden skola med hänsyn till sin tjänstålder den 1 januari 1948 kunna erhålla extra ordinarie anställning med placering: 15 biträden i 21 lönegraden, 60 biträden i 19 lönegraden och 80 biträden i 16 lönegraden. Övriga tekniska biträden torde böra anställas såsom extra tjänstemän (aspiranter). Såsom tjänstebeteckning för tekniskt biträde i 21 lönegraden föreslås benämningen förste assistent och för tekniskt biträde i 19 lönegraden benämningen assistent. För övriga tekniska biträden ifrågasättes ingen ändring i tjänstebeteckningen.

4. Biträden i kontorstjänst

För närvarande finnas i lantmäteridistriktet anställda omkring 115 kontors- och ritbiträden, vilka avlönas av vederbörande lantmätare. Av dessa äro 98 biträden förordnade av lantmäteristyrelsen och åtnjuta från och med den 1 januari 1946 — förutom avlöning från vederbörande lantmätare — provisorisk avlöningsförbättring av statsmedel med 300 kronor för år.

Enligt en av Sveriges lantmätarförening år 1945 gjord utredning uppgingo löneinkomsterna för biträdena till följande genomsnittliga belopp för månad:

Anställningstid år	Antal biträden	Medelålder	Medellön för månad kr.
0—1	43	21·5	180
1—3	45	21·2	199
3—6	3	24·0	277
6—9	13	30·8	279
9—	11	40·9	270

I avvaktan på slutresultatet av 1944 års personalutrednings arbete förutsätter lantmäteriutredningen, att biträdesbefattningarna i lantmäteridistriktet vid omorganisationen tillsvidare hänföras till de för biträdespersonal inom statsförvaltningen normalt gällande lönegraderna 7 och 4 enligt nu gällande löneplaner, motsvarande 11 och 8 lönegraderna enligt den nya löneplanen, varvid å innehavare av befattning i 11 lönegraden skulle åvila de mera kvalificerade biträdesgöromålen.

Omedelbart vid omorganisationens genomförande torde enligt gjord beräkning erfordras sammanlagt omkring 220 biträden. Då i betraktande härav nyanställning av biträdespersonal i tämligen stor omfattning måste ske och då lantmäteriutredningen förutsätter, att personalutredningen kommer att upptaga till behandling jämväl frågan om befordringsgång för här ifrågasvarande biträdespersonal, anser sig utredningen i nuvarande läge icke ha anledning att ingå på denna fråga för den rekryteringspersonal, som sålunda måste nyanställas.

Vad åter angår de nu i distriktet tjänstgörande biträdena finner utredningen skäligt, att dessa få möjlighet att redan vid tidpunkten för omorganisationens genomförande tillträda fasta och med pensionsrätt förenade biträdesbefattningar i de förutnämnda lönegraderna.

Vad härvid först angår biträdesbefattningar i 11 lönegraden anser utredningen, att dessa tillsvidare kunna begränsas till ett antal av 50. Utredningen förordar sålunda, att från och med den 1 januari 1948 å ordinarie stat uppföras 50 befattningar i 11 lönegraden under tjänstebeteckningen kanslibiträde. Härigenom skulle de äldre och med mera kvalificerade göromål sysselsätta biträdena i de nuvarande lantmäteridistriktet omedelbart vid omorganisationens genomförande kunna erhålla ordinarie anställning.

I övrigt vill utredningen föreslå, att medel beräknas för inrättande samtidigt av 100 extra ordinarie biträdesbefattningar i 8 lönegraden med tjänstebemärkning kontorsbiträde. Utredningen förbiser härvid icke, att vid en eventuell tillämpning av den av personalutredningen föreslagna befodringsgången å ett eller annat av de nu i distrikten tjänstgörande biträdena, som tillträder befattning i nämnda lönegrad, befattningen skäligen kan befinnas böra omedelbart omändras till ordinarie.

Utredningen förutsätter, att därest i samband med omorganisationen till befattning i 11 eller 8 lönegraden kan förvärvas kvalificerad person utom statstjänsten, avsteg får göras från de bestämmelser rörande befodringsgång m. m., som eljest kunna komma att föreskrivas för statsförvaltningen i sin helhet.

5. Rese- och traktamentsersättningar

Vid bifall till de förslag angående lantmäteripersonalens anställnings- och avlöningsförhållanden, som utredningen i det föregående framlagt, torde vissa jämkningar i de för distriktslantmätare m. fl. gällande bestämmelser angående resekostnads- och traktamentsersättning (resereglemente för lantmätare) bliva erforderliga.

I proposition den 27 september 1946, nr 325, har Kungl. Maj:t framlagt förslag till ändring i vissa delar av allmänna resereglementet. Sedan denna proposition numera av riksdagen bifallits, torde Kungl. Maj:t böra, efter det att förslag i ämnet infordrats från lantmäteristyrelsen, upptaga frågan om lantmäteripersonalens resekostnads- och traktamentsföreskrifter till prövning.

KAP VII

FRÅGOR RÖRANDE LANTMÄTERITAXAN M. M.

Nuvarande förhållanden

Gällande bestämmelser rörande gottgörelse, som lantmätare äger uppbära av sakägare, finnas i lantmäteritaxan den 25 november 1927 (SFS nr 416/1927 med ändringar nr 504/1932, 60/1936, 914/1939 och 667/1940).

1927 års lantmäteritaxa, som ersatte en den 22 juni 1920 utfärdad taxa, var närmast föranledd av det genom 1926 års jorddelningslag införda avstyckningsinstitutet och innebar en omarbetning av den äldre taxan i syfte att åstadkomma överskådligare uppställning, enklare bestämmelser och jämnare inbördes avvägning mellan de olika taxesatserna. Omarbetningen avsågs däremot ej medföra någon ändring i fråga om allmänhetens totala kostnader för jorddelningsförrättningar.

Såväl 1920 års som 1927 års taxor ha utfärdats efter riksdagens hörande.

Ersättning till lantmätare enligt lantmäteritaxans bestämmelser kan utgå efter detaljarvode (2 kap.), efter dagarvode (3 kap.), eller efter överenskommelse (5 kap.). Principen är den, att särskild ersättning utgår för varje moment av en förrättning efter grunder och med belopp, som kunna växla alltefter de arbetsmetoder, som kommit till användning. Dagarvodet utgör 12 kronor för varje dag, som lantmätare eller tekniskt biträde varit sysselsatt med förrättning eller åtgärd. Särskilda bestämmelser ha i taxan meddelats beträffande lösen, som lantmätare äger uppbära för karta och handlingar (4 kap.), och beträffande avgivandet av sluträkning och klander därav m. m. (6 kap.) Detaljarvodena ha ursprungligen beräknats giva samma inkomst per dag räknat, som dagarvodena. Åtskilliga förrättningar och åtgärder torde dock i verkligheten ha givit högre inkomster. Skulle vid tillämpning av detaljarvodena arvode för förrättning i dess helhet bli lägre än om dagarvode utgått för alla åtgärder som ingått i förrättningen, gäller att lantmätaren kan få uttaga dagarvode för hela förrättningen.

Beträffande en mindre grupp åtgärder, angivna i 52 § av taxan — vissa slag av mätningar och beräkningar m. m. — är lantmätare ej ovillkorligt bunden av taxans ersättningssatser utan äger att, om han så önskar, med sakägare träffa överenskommelse om ersättningen.

För en stor grupp av förrättningar och uppdrag, för vilka några taxebelopp ej finnas angivna i taxan, skall ersättningen i första hand bestämmas

efter överenskommelse. Om i sistnämnda fall överenskommelse ej kan träffas, skall frågan underställas lantmäteristyrelsens prövning. De förrättningar och uppdrag, för vilka arvodesfrågan skall avgöras i denna ordning, äro uppräknade i 53 §. De viktigaste av de där angivna uppdragen äro följande:

förrättningar eller åtgärder inom stad, samhälle å landet där den för städerna gällande ordning för bebyggande skall iakttagas, samt område för vilket fastställts byggnadsplan eller utomplansbestämmelser m. m.

förrättningar och uppdrag, som lantmätare utför utan myndighets förordnande, dock ej bl. a. avstyckningsförrättning inom annat område än som avses i föregående punkt,

finmätning och finavvägning (under denna punkt falla vanligen grundkartearbeten för byggnadsplan),

uppgörande av förslag till avstyckningsplan.

Enligt 53 § sista stycket gäller att, därest Kungl. Maj:t för samhälle eller område fastställt särskild taxa eller meddelat taxeföreskrifter, sådan taxa eller sådana taxeföreskrifter skola lända till efterrättelse.

För ett stort antal städer samt en del samhällen å landet finnas numera av Kungl. Maj:t fastställda mätningstaxor. Överslagsvis kan emellertid beräknas, att cirka 20—25 procent av städerna, cirka 70 procent av köpingarna och cirka 90 procent av municipalsamhällena ännu sakna dylika fastställda taxor.

Inom en hel del städer, särskilt de större och medelstora, uppbär staden taxebeloppen och anställer mätningsman med fast lön. Inom andra städer åter uppbär mätningsmannen eller förrättningsmannen taxeinkomsterna. Med hänsyn till förstnämnda system äro städernas taxor vanligen icke avpassade så, att taxebeloppen skola utgöra full ersättning för de avsedda förrättningarna eller åtgärderna, utan taxorna ha till ändamål att bestämma, hur stor del av stadens utgifter för mätningväsendet, som lämpligen bör läggas på sakägarna. Detta gäller i första hand taxorna i de städer, där staden uppbär taxeinkomsterna, men då övriga städers och samhällens taxor vanligen äro upprättade efter modell av de större städernas men med arvodes-satserna jämkade nedåt, torde den angivna synpunkten även ha fått inverka på taxesättningen i de mindre städerna och samhällena.

Frågan om en ny lantmäteritaxa

Därest en sådan ändring av lantmäteriets organisation genomföres, att lantmäteripersonalen å distrikten helt statsavlönas och taxeinkomsterna indragas till statsverket, synes en genomgripande omarbetning och komplettering av lantmäteritaxan vara påkallad.

Det synes lämpligen böra uppdragas åt lantmäteristyrelsen att verkställa utredning och inkomma med förslag till Kungl. Maj:t om ny eller ändrad taxa.

Beträffande de allmänna riktlinjerna för en omarbetning av lantmäteritaxan vill lantmäterikutredningen framhålla följande synpunkter.

Taxan torde böra innehålla bestämmelser om beräkningsgrunder för ersättning för alla slag av förrättningar och uppdrag, som kunna som tjänsteuppdrag verkställas av distriktsorganisation. Det nuvarande systemet att ersättningen i vissa fall bestämmas genom överenskommelse bör sålunda helt avskaffas.

Taxan bör avsevärt förenklas och göras mindre detaljerad. Om möjligt bör taxan avfattas så, att man på förhand kan beräkna vad ett uppdrag eller en förrättning kommer att kosta. Detta gäller i särskild grad beträffande sådana uppdrag, som kunna utföras av annan än distriktsorganisation t. ex. upprättande av grundkartor för planer samt stommätningararbeten.

Av vad ovan anförts om att taxan bör vara giltig för alla en distriktsorganisations tjänsteuppdrag följer, att taxan även bör innehålla bestämmelser om ersättningar för förrättningar inom städer och samhällen, för vilka distriktstjänsteman anlitas i egenskap av förrättningsman för tomtmätning och avstyckning eller eljest. Även i de fall, där Kungl. Maj:t fastställt lokal taxa för mätningförrättningar inom stad eller samhälle, böra den allmänna taxans bestämmelser tillämpas.

Enligt utredningens mening bör utarbetande av ny taxa för lantmäteriet grundas på genomsnittligt något högre ersättningssatser än den nuvarande taxan. Det synes nämligen rimligt, att den ökning av kostnaderna för lantmäteriverksamheten, som redan inträtt och som genom utredningens förslag till effektivisering av lantmäteriorganisationen kommer att ytterligare stegras, åtminstone till någon del får bäras av vederbörande sakägare. Anledning kan föreligga att differentiera ökningen efter förrättningarnas art och ändamål och förrättningsobjektens värde.

Beträffande uppdrag att upprätta avstycknings- eller byggnadsplan torde en ny taxa böra innehålla samma ersättningssatser, som för sådana uppdrag angivits i den för länsarkitektorganisationen fastställda taxan.

Om — såsom här ovan skisserats — den nya taxan skall uppställas efter delvis nya riktlinjer, kommer uppdraget att kräva ingående överbäganden och mycket arbete. Det torde därför knappast vara möjligt, att ny lantmäteritaxa skall kunna föreligga fastställd av Kungl. Maj:t vid den tidpunkt, då omorganisationen bör träda i kraft.

Behovet av provisoriska bestämmelser

För tiden intill dess vederbörligen fastställd ny taxa föreligger synas provisoriska taxebestämmelser erforderliga. Det torde lämpligen böra uppdragas åt lantmäteristyrelsen att inkomma med förslag till Kungl. Maj:t jämväl beträffande de provisoriska taxebestämmlerna.

Vad beträffar de provisoriska taxebestämmlernas innehåll får lantmäterikutredningen för sin del föreslå följande allmänna riktlinjer.

Provisoriska bestämmelser påkallas främst beträffande de uppdrag och åtgärder för vilka ersättning nu utgår efter överenskommelse. Bestämmelserna om ersättning för berörda uppdrag och åtgärder torde böra utformas så, att allmänhetens kostnader under övergångstiden förbli i stort sett oförändrade.

Såsom ovan anförts är den nu gällande lantmäteritaxan grundad på mycket låga arvodesatser, varför utredningen funnit sig böra framhålla lämpligheten av att ersättningarna i genomsnitt höjas. Utredningen vill därför förorda en provisorisk procentuell förhöjning av alla i taxan angivna ersättningssatser med förslagsvis 25 %. En sådan höjning torde icke föregripa den definitiva taxerevisionen. Med utgångspunkt från 1945 års taxeinkomster — frånräknat vad som därav beräknats belöpa på arvoden enligt överenskommelse — skulle en sådan förhöjning medföra en inkomstökning på omkring 370 000 kronor för år.

I samband med utarbetandet av de provisoriska taxebestämmelserna torde en översyn böra företagas av bestämmelserna i lantmäteritaxan, så att taxan icke under övergångstiden kommer att innehålla något som strider mot eller mindre väl överensstämmer med den nya organisationen. Som exempel må följande framhållas. För närvarande gäller enligt 61 § lantmäteritaxan att sakägare, som förmenar att lantmätare i sluträkning beräknat för hög gottgörelse i ett eller annat avseende, är berättigad att genom stämning å lantmätaren anhängiggöra klandertalan inom tre månader från förrättingens avslutande. Enligt 21 kap. 15 § punkt 8 jorddelningslagen är mål om beloppet av kostnader för jorddelningsförrättning att hänföra till jorddelningsmål, varför tvist om beloppet av arvodesersättning för jorddelningsförrättning skall prövas av vederbörande ägodelningsrätt. Den nuvarande formen med stämning av förrättningsmannen till domstol för klandertalan beträffande debiterat belopp kan givetvis för framtiden icke bibehållas. Besvär över av förrättningsman verkställd debitering synes i stället böra anföras i administrativ ordning i första hand hos lantmäteristyrelsen.

I övergångsbestämmelserna till nu gällande lantmäteritaxa stadgades, att vid den nya taxans ikraftträdande den tidigare lantmäteritaxan av år 1920 skulle upphöra att gälla samt att i fråga om gottgörelse för åtgärd, som vid ikraftträdandet var påbörjad men icke slutförd, skulle bestämmelserna i den nya taxan i tillämpliga delar lända till efterrättelse. 1927 års taxa erhöll således i viss mån retroaktiv verkan.

De ifrågasatta provisoriska taxebestämmelserna böra träda i tillämpning vid samma tidpunkt, som omorganisationen genomföres. Beträffande förrättningar och uppdrag, som vid ikraftträdandet äro påbörjade men icke avslutade, torde de provisoriska taxebestämmelserna böra tillämpas på sådana åtgärder, som helt falla på tiden efter ikraftträdandet. Beträffande sådana åtgärder däremot, som vid nämnda tidpunkt äro påbörjade men ej avslutade, torde gottgörelsen böra utgå efter den nuvarande lantmäteritaxan.

Beträffande sakägares skyldighet att i vissa fall gälda resekostnads- och traktamentsersättning

Resekostnads- och traktamentsersättningen till distriktslantmätare och viss förrättningspersonal gäldas i vissa fall av statsmedel och i andra fall av vederbörande sakägare. Bestämmelser härom finnas i förordningen den 31 december 1920 (nr 909) angående distriktslantmätare m. fl. tillkommande resekostnads- och traktamentsersättning (resereglemente för lantmätare) (ändringar se SFS 375/1925, 356/1926, 476/1927, 220/1929, 205/1931, 469/1932 599/1942).

En omorganisation av lantmåteriväsendet innebärande, att lantmåteripersonalen på distrikten helt statsavlönas torde böra medföra, att personalen erhåller resekostnads- och traktamentsersättning av staten, oavsett tjänsteuppdragets natur.

Vid den omarbetning av lantmåteritaxan, som utredningen ovan förordat, torde — beträffande sådana förrättningar och uppdrag, för vilka staten ej bör svara för resekostnads- och traktamentsersättningen — denna ersättning komma att inarbetas i arvodessatserna, så att därefter någon särskild sådan ersättning ej behöver debiteras. Under den tid då provisoriska taxebestämmelser tillämpas torde — beträffande sistberörda förrättningar och uppdrag — sakägarna böra debiteras förutom arvode enligt taxan jämväl resekostnads- och traktamentsersättning. Denna ersättning torde böra debiteras i anslutning till taxeersättningen och inbetalas till statsverket.

Debitering och uppbörd av taxeersättningar

Uppbörderna av de ersättningar, som skola erläggas av sakägarna för verkställda förrättningar och uppdrag, torde böra handhas av lantmåteristyrelsen.

Sedan förrättning eller uppdrag avslutats, bör förrättningsmannen uppätta räkning å den för förrättningen eller uppdraget utgående ersättningen. I de fall, då kostnad för förrättning eller uppdrag skall fördelas mellan flera sakägare, bör räkningen upptaga namn och adress på samtliga betalningsskyldiga jämte det belopp, som var och en skall erlägga. Av räkningen bör ett exemplar tillställas sakägarna och ett översändas till lantmåteristyrelsen. Beträffande sådana förrättningar, där konceptakten skall redovisas till lantmåterikontor, bör även till konceptakten fogas ett exemplar av räkningen.

I de fall, då kostnaden för förrättning eller uppdrag blivit fördelad mellan flera sakägare, torde varje betalningsskyldig böra tillställas skriftligt besked (i form av inbetalningskort eller liknande) om det belopp, som han har att inbetala.

Ersättningarna torde lämpligen kunna inbetalas till lantmäteristyrelsen genom insättning å ett för ändamålet anordnat tjänstepostgirokonto.

Det bör ankomma på lantmäteristyrelsen att själv eller genom underlydande organ utöva erforderlig kontroll över förrättningsmännens debitering av ifrågavarande ersättningar och att därom utfärda de närmare bestämmelser, som kunna finnas erforderliga. Styrelsen bör likaså ha att övervaka, att ersättningarna inbetalas, samt att i förekommande fall föranstalta om erforderliga indrivningsåtgärder.

KAP. VIII

STATENS ÖVERTAGANDE AV OMKOSTNADERNA FÖR
LANTMÄTERIETS DISTRIKTSORGANISATION M. M.

Om man bortser från vissa löneutgifter och rese- och traktamentsersättningar ha vederbörande distriktslantmätare respektive extra lantmätare och aspiranter för närvarande att själva svara för de kostnader som äro förenade med deras förrättningsverksamhet. De ha sålunda att själva bestrida utgifterna för hyra av tjänstelokal med uppvärmning, lyse, städning och telefon, för anskaffande och underhåll av möbler och kontorsmaskiner, rit- och skrivmateriel samt instrument och annan fältutrustning.

Vid genomförande av den av utredningen föreslagna omorganisationen och löneregleringen beträffande lantmåteridistriktens personal bör statsverket övertaga ansvaret för samtliga med verksamheten förenade kostnader.

Vad som av inventarier, instrument m. m. vid övergången innehas av lantmäternas torde böra inlösas av statsverket i den mån utrustningen är ändamålsenlig, användbar och i fortsättningen behöflig. Inlösning bör ske även från lantmätare, som vid omorganisationens genomförande tjänstgöra i lantmåteristyrelsen eller å lantmåterikontoren.

Det torde närmast ankomma å lantmåteristyrelsen att framlägga dels närmare förslag om i vilken omfattning inlösning av här avsett slag bör äga rum, dels ock förslag till hur inlösningen och den i samband därmed erforderliga värderingen bör ordnas.

Gemensamt kontor bör anordnas för all personal som tjänstgör å distriktet. I de fall där flera distrikt ha samma stationsort torde böra undersökas möjligheterna och lämpligheten av att ordna gemensamma kontorslokaler för dessa.

KAP. IX

ÖVERGÅNGSANORDNINGAR M. M.

1. Löneklassplacering m. m. vid övergången

Enligt utredningens förslag skall den nya organisationen träda i kraft den 1 januari 1948.

Distriktslantmätartjänsterna inom den nya organisationen, till antalet 149, böra såsom ovan redan antytts, ställas öppna för ansökan för nuvarande distriktslantmätare. Denna anordning måste anses motiverad dels ur rättvisesynpunkt, dels med hänsyn till att på grund av den föreslagna distriktsregleringen förflyttning till nya stationeringsorter i åtskilliga fall blir nödvändig, dels ock till att antalet distriktslantmätare för närvarande är större än som inrymmes inom den nya organisationen. Samtliga distriktslantmätartjänster å den nya lönestaten böra följaktligen ledigförklaras och utnämning av sökande ske genom fullmakt i vanlig ordning. Utredningen förutsätter härvid, att förflyttning av befattningshavare i möjligaste mån undviks. Kungl. Maj:t torde därför äga att efter förslag av lantmäteristyrelsen bestämma, att distriktslantmätare skall bibehålla sin placering vid visst distrikt eller viss tjänst.

Ordinarie distriktslantmätare å nuvarande lönestat, som sålunda erhåller nyorganiserad distriktslantmätartjänst, synes för placering i löneklass i denna befattning böra få tillgodoräkna hela den tid han innehaft fullmakt å distriktslantmätartjänst å lönestat, som varit gällande före 1948. Uppkommer fråga om tillgodoräknande av annan tid för sagda ändamål, torde sådana fråga böra hänskjutas till Kungl. Maj:ts prövning.

Vidare bör till ordinarie distriktslantmätare, som den 1 januari 1948 tillträder nyorganiserad distriktslantmätartjänst, vid nämnda tidpunkt utbetalas, utöver i övrigt intjänta löneförmåner, s. k. övergångslön, till beloppet motsvarande vad han skulle erhålla i förskott för januari månad 1948, där est de nuvarande avlöningsbestämmelserna då fortfarande vore å honom tillämpliga.

Övergår distriktslantmätare å nuvarande lönestat efter ansökan frivilligt till annan nyorganiserad tjänst än nyreglerad distriktslantmätartjänst, bör han givetvis även i detta fall för placering i löneklass i den nya befattningen få tillgodoräkna den tid han före övergången innehaft fullmakt å distriktslantmätartjänst ävensom vid övergången uppbära s. k. övergångslön.

Då såsom förut nämnts ett antal av de nuvarande distriktslantmätarna till följd av distriktsomregleringen icke kunna erhålla nyorganiserad di-

striktslantmätarbefattning utan bli övertaliga, har utredningen i syfte att vid nu rådande brist på utbildad lantmåteripersonal kunna förvärva dessa övertaliga befattningshavare för den nya organisationen, övervägt två olika alternativ för ordnande av deras avlöningsförhållanden vid tjänstgöring inom den nya distriktsorganisationen. På grund av innehållet i kungörelsen den 22 oktober 1909 (bih. nr 66) angående villkor och bestämmelser för åtnjutande av de i staten för distriktslantmätare upptagna avlöningsförmåner, vilken kungörelse med vissa tillägg, varom dock nu icke är fråga, alltjämt är gällande (jfr nr 377 år 1920), lära nämligen de övertaliga distriktslantmätarna icke kunna mot sitt bestridande förflyttas till de nya ordinarie befattningarna såsom lantmätare i 29 (A 26) eller 27 (A 24) lönegraden.

Till en början har övervägts, hurvida de övertaliga befattningshavarna lämpligen borde uppföras å indragningsstat mot åtnjutande av avlöningsförmåner enligt nu gällande avlöningsstat ävensom ersättning enligt särskilda grunder för bortfallande extra inkomster enligt lantmåteritaxan. I ändamål att förmå sådan distriktslantmätare att mottaga förordnande att tjänstgöra i nyreglerat distrikt, i vilket fall nyorganiserad lantmätarbefattning kunde hållas vakant, borde emellertid befattningshavaren tillerkännas ett lämpligt avvägt arvode att utgå utöver avlöningsförmånerna å indragningsstaten. Olägenheten med detta alternativ skulle emellertid bliva, att en betydande grupp befattningshavare komme att under jämförelsevis lång tid framåt kvarhållas vid oreglerade avlöningar med därav följande administrativa och andra svårigheter.

Utredningen har ansett det andra av de övervägda alternativen äga bestämt företräde vid ordnandet av de övertaliga distriktslantmätarnas anställnings- och avlöningsförhållanden. Detta alternativ innebär, att å *övergångsstat* inom den nya organisationen uppföres ett antal ordinarie lantmätarbefattningar i 29 lönegraden (A 26). Övertalig ordinarie distriktslantmätare, som anses lämpad för tjänstgöring inom den nya distriktsorganisationen och förklarar sig villig övergå till nyssnämnd befattning, skulle utan ansökan genom fullmakt utnämnas till innehavare av befattningen. Sådan befattningshavare skulle ock för löneklassplacering i befattningen få tillgodoräkna hela den tid han varit ordinarie distriktslantmätare ävensom i samband med övergången få uppbära s. k. övergångslön. Vid sedermera inträffande befordran eller förflyttning till annan tjänst inom den nya organisationen skulle befattningen å övergångsstat givetvis indragas. Så länge befattningshavare å övergångsstat funnes, skulle motsvarande antal nyorganiserade ordinarie lantmätarbefattningar i 27 (A 24) lönegraden icke tillsättas. Slutligen skulle med innehav av befattning å övergångsstat följa samma rätt i fråga om pension, som skulle tillkomma vederbörande, därest han den 1 januari 1948 tillträdde nyorganiserad distriktslantmätarbefattning.

Utredningen förordar, att en övergångsanordning av nu angivet innehåll kommer till stånd. Antalet befattningar å övergångsstat lärer nu icke kunna exakt beräknas men torde kunna förslagsvis angivas till 35. Utredningen föreslår sålunda, att å övergångsstat inom den nya lantmåteriorganisationen

uppföras 35 ordinarie lantmätarbefattningar med placering i 29 lönegraden, avsedda att besättas med vid omorganisationens genomförande uppkommande övertaliga ordinarie distriktslantmätare.

Övertalig ordinarie distriktslantmätare, som förklarar sig icke vilja övergå till nyreglerad ordinarie befattning eller som eljest icke erhåller ordinarie befattning inom den nya distriktsorganisationen, bör uppföras å indragningsstat utan tjänstgöringsskyldighet med åtnjutande av enligt nu gällande stat utgående löneförmåner. Det torde härvid böra ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma den särskilda ersättning, som bör tillkomma sådan befattningshavare för förlorad inkomst av tjänsten enligt lantmäteritaxan.

Ordinarie distriktslantmätare, som den 1 januari 1948 tillträder ordinarie befattning eller befattning å övergångsstat inom den nyorganiserade lantmäteriorganisationen, bör berättigas uppbära barntillägg med nio kronor för månad för varje på grund av försörjningsplikt underhållet barn, för vilket han omedelbart före nämnda dag ägt åtnjuta förhöjning av dyrtidstillägg enligt föreskrifterna i kungörelsen den 15 juni 1923 (nr 265) med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst. I fråga om barntilläggs åtnjutande torde bestämmelserna i kungörelsen den 15 juni 1939, nr 428, i tillämpliga delar böra gälla.

Vad angår den nuvarande icke-ordinarie personalen i lantmäteridistriktet, räknar utredningen med att såväl extra lantmätare och aspiranter som tekniska biträden och övrig biträdespersonal hos de nuvarande distriktslantmätarna i allmänhet skola kunna beredas befattningar inom den nya organisationen. Samtliga nya tjänster torde böra i vanlig ordning ledigförklaras. Därest vederbörande befinnes på grund av tidigare tjänstgöring inom lantmäteriväsendet eller eljest böra placeras i högre löneklass än begynnelselöneklassen inom vederbörande lönegrad, torde frågan i varje särskilt fall böra underställas Kungl. Maj:ts prövning. Härvid synes särskild hänsyn böra tagas till längden av den föregående tjänstgöringen inom lantmäteriväsendet.

I den mån befattningshavare på grund av omorganisationen måste företaga flyttning från en stationeringsort till en annan, synes det utredningen skäligt, att han får åtnjuta flyttning ersättning jämväl i det fall, att han icke skulle vara därtill berättigad enligt bestämmelserna i kungörelsen den 15 juni 1944 (nr 382) angående ersättning för flyttningkostnad åt vissa statens befattningshavare.

Enär förrättningsmans arvode för förrättningar och uppdrag efter omorganisationens genomförande skulle inlevereras till statsverket, måste en fördelning av arvodet mellan förrättningsmannen och statsverket komma till stånd beträffande alla sådana förrättningar, som vid omorganisationen äro påbörjade men icke avslutade. Lämpligast torde vara, att så snart ske kan efter omorganisationens genomförande överlantmätaren eller annan särskilt förordnad lantmätare verkställer inventeringsförrättningar beträffande samtliga distrikt inom länet (jfr 36—42 §§ arbetsordningen för distriktslantmätarna m. fl). Härvid bör för varje påbörjad men icke avslutad förrättning om möjligt bestämmas, hur stort belopp av det för förrättningen utgående arvo-

det, som skall tillkomma förrättningsmannen. Skulle det icke vara möjligt att vid inventeringstillfället bestämma det belopp, som bör tillkomma förrättningsmannen, bör bestämmas för vilka förrättningsåtgärder, som han helt eller delvis skall uppbära arvodet. I de fall, då förrättningsmannen ej skulle uppbära hela arvodet för en viss åtgärd, t. ex. ägomätning, arealuträkning eller dylikt, bör det bestämmas, vilken andel eller ock vilket belopp av arvodet för åtgärden, som skall tillkomma förrättningsmannen. Vidare bör inventeringsförrättaren för varje förrättning eller uppdrag träffa avgörande beträffande frågan om vilket belopp, som förrättningsmannen äger att i avräkning på den slutliga arvodessumman uppbära av sakägarna.

Därest förrättningsmannen beträffande viss eller vissa förrättningar icke skulle vara nöjd med inventeringsförrättarens avgöranden, bör han äga möjlighet att få desamma prövade av lantmäteristyrelsen.

Det vid inventeringsförrättningen träffade avgörandet beträffande arvodesfördelningen mellan förrättningsmannen och statsverket torde endast böra ha karaktären av preliminärt beslut. Det torde nämligen kunna förekomma fall, där det är svårt att, innan förrättningen blivit avslutad, fixera vad som av arvodet bör tillkomma förrättningsmannen. Det definitiva avgörandet synes därför böra förläggas till lantmäteristyrelsen och träffas i samband med fördelningen mellan förrättningsmannen och statsverket av den återstående gottgörelsen för förrättningen. Denna fördelning bör äga rum, sedan förrättningen eller uppdraget avslutats och gottgörelsen inbetalats till statsverket.

Vid framläggande för riksdagen av förslag till lönereglering för distriktslantmätare m. fl. torde Kungl. Maj:t böra av riksdagen utverka generellt bemyndigande att utfärda de övergångsbestämmelser, som i anledning av omorganisationen och löneregleringen kunna visa sig erforderliga.

2. Övergångsersättningar

Enligt föreskrift i förutnämnda kungörelse den 22 oktober 1909 är distriktslantmätare skyldig underkasta sig, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, omreglering av extra inkomster, som kunna åtfölja tjänstebefattning eller utgå för bestyr i sammanhang därmed. Däremot äro distriktslantmätarna icke skyldiga underkasta sig upphörande av extra inkomster.

I det föregående har utredningen förordat, att de nyorganiserade distriktslantmätarbefattningarna i samband med omorganisationens genomförande skola förklaras till ansökan lediga. Därest de nuvarande distriktslantmätarna sålunda efter ansökningsförfarande frivilligt övergå till nyreglerad distriktslantmätartjänst, bortfaller givetvis den rätt till extra inkomster av tjänsten, som på grund av innehavd fullmakt må tillkomma dem i deras nu innehavande befattningar.

En övergång till den nya lönestaten skulle emellertid för vissa nuvarande innehavare av distriktslantmätarbefattning komma att medföra minskning i de inkomster av tjänsten, som de för närvarande åtnjuta och även i fort-

sättningen kunde beräknas komma att uppbära, därest det nuvarande lönesystemet med fast lön av statsverket jämte inkomster enligt taxa för utförda förrättningar ägde fortsatt tillämpning. Fråga uppkommer då, huruvida åtgärder böra vidtagas i syfte att bereda sådan befattningshavare kompensation för inträffande inkomstminskning. I avseende härå torde utredningen få anföra följande.

I samband med genomförande av löneregleringar för olika grupper av befattningshavare har frågan om ersättning för indragna sportler vid olika tillfällen varit föremål för statsmakternas prövning och beslut.

Vid 1925 års lönereglering för länsstyrelserna bestämdes, att personliga lönetillägg skulle utgå till landssekreterare och landskamrerare, i den mån de nya avlöningarna komme att medföra inkomstminskning, varvid lönetillägget i varje särskilt fall begränsades till högst 5 400 kronor för år.

Vid behandlingen vid 1942 års riksdag av frågan om lönereglering för häradshövdingarna beslöts, att övergångsersättning skulle tillkomma häradshövding, som genom övergången till ny lönestat komme att lida löneminskning. Nämnda ersättning skulle beräknas på grundval av medelinkomsten under tioårsperioden 1933—1942. Under det första övergångsåret (budgetåret 1943/44) skulle ersättningen utgå med fyra femtedelar av skillnaden mellan lön i lönegrad B 2, i förekommande fall ökad med avlöningsförstärkning, å ena, och nämnda medelinkomst, å andra sidan. Övergångsersättningen finge dock icke överstiga 10 000 kronor för år. Ersättningen skulle därefter avskrivas med en tiondedel varje år. Vid jämförelsen skulle även rörligt tillägg och kristillägg inräknas. I enlighet med beslut vid 1943 års riksdag skulle övergångsersättningen beräknas efter sportelavkastningen i domsagan under nämnda tioårsperiod, oavsett om vederbörande häradshövding innehaft ämbetet under hela denna tid eller ej.

Enligt den lönereglering, som för lantbruksingenjörernas del genomfördes vid 1945 års riksdag, tillerkändes även dessa tjänstemän övergångsersättning för genom övergången inträffande minskning i tidigare åtnjuten inkomst av avlöning i lantbruksingenjörsbefattningen jämte ersättning enligt lantbruksingenjörstaxa för utförda förrättningar. Till grund för ersättningens beräkning lades summan av befattningshavarens årslön omedelbart före övergången och hans genomsnittliga årliga nettoinkomst av förrättningar åren 1934—1943. Viss begränsning av kompensationen fastslogs dock. I fall, då övergångsersättningen under första övergångsåret skulle överstiga 6 000 kronor, skulle densamma fastställas till sistnämnda belopp och i fall, då övergångsersättningen skulle ligga mellan 6 000 kronor och 5 000 kronor begränsas till sistnämnda belopp. Övergångsersättningen skulle avskrivas med en tiondedel under vart och ett av de tio följande åren. Vid jämförelsen mellan löneinkomster före och efter övergången till den nya lönestaten skulle rörligt tillägg (dyrtidstillägg) och kristillägg liksom även, i förekommande fall, kallortstillägg inräknas.

Slutligen må erinras, att övergångsersättning för mistade inkomster av tjänsten även medgavs häradsskrivarna vid den lönereglering, som för deras

del kom till stånd vid 1946 års riksdag. Ersättningen bestämdes till fyra femtedelar av skillnaden mellan medeltalet av vederbörande befattningshavares behållna årliga inkomst av tjänsten under åren 1936—1945 eller den kortare tid, varunder vederbörande före år 1946 uppehållit tjänsten, å ena, och löneförmånerna å den nya tjänsten under det första budgetåret (budgetåret 1946/47) å andra sidan. Ersättningsbeloppet skulle maximeras till 5 000 kronor och utgå oavkortat under budgetåret 1946/47, varefter avskrivning skulle ske med en tiondel för varje budgetår. Ersättningen skulle utgå endast så länge vederbörande kvarstode som häradsskrivare. Förutom genom nämnda successiva avskrivning skulle övergångsersättningen minskas i den mån häradsskrivarens avlöning till följd av uppflyttning i högre löneklass ökades utöver tidigare angiven avlöning under det första övergångsåret. Samma regler för övergångsersättningens beräkning skulle tillämpas även beträffande de häradsskrivare, som vid löneregleringens genomförande överfördes till övergångsstat eller indragningsstat.

I anslutning till vad som sålunda medgivits vid tidigare löneregleringar, torde även distriktslantmätare, som vid övergång den 1 januari 1948 till nyorganiserad distriktslantmätartjänst erhåller inkomstminskning, beredas viss kompensation för minskningen. I anslutning till vad som i motsvarande hänseende bestämdes beträffande lantbruksingenjörerna, med vilka distriktslantmätarna i förevarande avseende kunna anses närmast jämställda, torde kompensationen böra beräknas enligt följande grunder.

I fråga om de befattningshavare, som under hela tioårsperioden 1936—1945 innehaft ordinarie distriktslantmätartjänst, uträknas på grundval av de från vederbörande distriktslantmätare inkomna uppgifterna rörande inkomst av taxa för en var befattningshavare den genomsnittliga årliga nettoinkomsten av taxa under perioden i fråga. Denna medelinkomst lägges till den för vederbörande beräknade årsavlöningen av statsmedel den 1 juli 1946 med pensionsavdrag. Den summa, som härvid erhålles, jämföres med den avlöning för år räknat, som befattningshavaren skulle åtnjuta, därest han den 1 januari 1948 tillträdde distriktslantmätarbefattning i lönegrad A 28 och därvid inplacerades i löneklass med tillgodoräkning av hela den tjänstetid, varunder han innehaft fullmakt å distriktslantmätartjänst. Avlöningen i lönegrad A 28 beräknas — med pensionsavdrag — efter den ortsgrupp, där befattningshavaren den 1 juli 1946 hade sin stationeringsort.

Överstiger summan av avlöning enligt nu gällande lönestat och nettoinkomst av taxa avlöningen i lönegrad A 28, utgår övergångsersättning med skillnaden. Vid motsatt förhållande utgår givetvis icke någon övergångsersättning.

Att till grund för övergångsersättningens beräkning böra läggas nu gällande avlöningsreglementen och icke de nya avlöningsbestämmelser, som träda i kraft den 1 juli 1947, motiveras därav, att distriktslantmätarna eljest skulle i avseende å kompensation för löneminskning bliva ogynnsamt ställda i förhållande till de grupper av befattningsshavare — lantbruksingenjörer, häradsskrivare m. fl. — som redan erhållit lönereglering och i samband där-

med kommit i åtnjutande av övergångsersättning för på grund av övergången till ny lönestat föranledd minskning i löneinkomster.

För de distriktslantmätare, som icke under hela tidsperioden 1936—1945 innehåft distriktslantmätartjänst, beräknas övergångsersättningen i princip enligt de grunder, som nyss angivits. Dock synas vissa jämkningar i beräkningssättet vara påkallade. En strikt tillämpning av de anförda grunderna å nu ifrågavarande befattningshavare skulle nämligen leda till, att åtskilliga distriktslantmätare, vilka endast några få år under uppgiftsperiodens sista skede innehåft sin befattning, bleve gynnade i jämförelse med andra distriktslantmätare. En sådan distriktslantmätares genomsnittliga nettoinkomst av taxa skulle, därest endast några av de senaste åren av perioden inginge i medelinkomstberäkningen, bliva oproportionerligt hög jämfört med de distriktslantmätares, vilka innehåft sina befattningar under hela tidsperioden och vilkas inkomstuppgifter alltså även omfatta ur inkomstsynpunkt mindre givande år (krigsåren 1940—1942). På grund härav synes för dessa yngre distriktslantmätare böra tillämpas en i viss mån avvikande beräkningsmetod. Som utgångspunkt härvid torde för de felande åren böra väljas ett för ett vart av dem framräknat medeltal av nettoinkomst av taxa för samtliga de distriktslantmätare, som under hela tidsperioden innehåft sina befattningar och lämnat uppgifter rörande sina inkomster under hela perioden. Av vad som förut anförts framgår, att antalet sist avsedda distriktslantmätare uppgått till ett 70-tal. Genom att insätta dessa medeltalssiffror av nettoinkomst under de felande åren erhålles en grund för beräkning av den genomsnittliga årsmedelinkomsten jämväl för de yngre distriktslantmätarna. Beräkningen av övergångsersättningen i övrigt kan därefter ske i enlighet med de ovan angivna allmänna grunderna. I de fall, då vederbörandes inkomst härigenom skulle bliva högre än hans verkliga medelinkomst, beräknad enbart för de år han innehåft fullmakt å distriktslantmätartjänst, torde dock den sistnämnda medelinkomsten böra läggas till grund för beräkning av övergångsersättningen.

I anslutning till vad som bestämdes beträffande lantbruksingenjörerna torde övergångsersättningen i det fall, att densamma med tillämpning av ovan angivna grunder skulle överstiga 6 000 kronor för helt år räknat, böra beräknas efter ett belopp av 6 000 kronor och i det fall, att övergångsersättningen skulle komma att ligga mellan 6 000 kronor och 5 000 kronor, beräknas efter ett belopp av 5 000 kronor. Övergångsersättningen torde böra bestämmas att utgå med halva beloppet för första halvåret 1948 samt från ingången av budgetåret 1948/49 avskrivas med en tiondel under vart och ett av de följande åren.

Inom utredningen har verkställts vissa preliminära beräkningar av de övergångsersättningar, som i enlighet med det sagda synas böra tillkomma nu i tjänst varande distriktslantmätare vid övergång till nyorganiserad distriktslantmätarbefattning, vilka beräkningar torde få till Kungl. Maj:t överlämnas i samband med avgivande av detta betänkande.

Övergångsersättning enligt angivna grunder torde böra tillkomma även

distriktslantmätare, som övergår till annan nyorganiserad lantmätarbefattning, liksom även till distriktslantmätare, som erhåller nyreglerad befattning å övergångsstat.

Övergångsersättning avses icke skola tillkomma extra lantmätare, som erhåller tjänst å den nya lönestaten. Därest för sådan tjänsteman uppkommer mera avsevärd löneminskning genom övergången, torde kompensation kunna av Kungl. Maj:t beredas honom genom hans placering i högre löneklass inom den för hans nya tjänst gällande lönegraden.

3. Pensionsförhållanden

Genom övergången till ordinarie eller extra ordinarie befattning inom den nya lantmäteriororganisationen bli nu gällande tjänste- och familjepensionsreglementen utan vidare tillämpliga å nuvarande befattningshavare i lantmäteridistriktet. I vad mån befattningshavare, som hittills icke ägt pensionsrätt, må såsom tjänstår för pension tillgodoräkna föregående tjänstgöring vid lantmäteriväsendet, torde få prövas av Kungl. Maj:t från fall till fall.

Vid bifall till utredningens förslag, att övertalig ordinarie distriktslantmätare, som övergår till nyorganiserad lantmätarbefattning å övergångsstat, skulle äga åtnjuta samma pensionsrätt som innehavare av nyreglerad distriktslantmätarbefattning, bli särskilda föreskrifter härutinnan erforderliga.

I 16 § 1 mom. andra stycket allmänna tjänstepensionsreglementet äro meddelade vissa föreskrifter angående beräkning av tjänstepensionsunderlag i det fall, att befattning innehafvs kortare tid än tre år före pensionsålderns inträde eller, i fråga om tjänsteman, som avgår med rätt till förtidspension, tre år före avgången. I dylika fall skall viss medeltalsberäkning av tjänstepensionsunderlag äga rum.

Utredningen finner skäligt, att beträffande ordinarie distriktslantmätare, som övergår till nyorganiserad distriktslantmätartjänst eller annan befattning inom den nya organisationen får så anses, som om han innehaft den nya tjänsten jämväl under den tid han före övergången innehaft fullmakt å nyreglerad distriktslantmätartjänst.

4. Vissa författningsändringar

Ett genomförande av utredningens förslag till lönereglering för personalen i lantmäteridistriktet påkallar vissa ändringar i gällande avlönings- och andra författningar. Sålunda torde exempelvis tjänsteförteckningen till civila avlöningsreglementet böra kompletteras i anledning av inordnande under reglementet av befattningarna såsom distriktslantmätare, lantmätare och kanslibiträde i lantmäteridistrikt. Om behovet av omarbetning av bestämmelserna i resereglementet för lantmätare är redan nämnt. Slutligen torde ett flertal ändringar och kompletteringar bli erforderliga i lantmäteriinstruktionen.

KAP. X.

FRÅGOR RÖRANDE LANTMÄTERISTYRELSEN OCH
LÄNENS LANTMÄTERIKONTOR

Lantmäteriutredningen har i enlighet med sina direktiv i huvudsak inriktat sitt arbete på lantmäteridistriktens organisation och löneförhållandena för den till distriktet knutna personalen.

Vid behandlingen av därvid uppkommande frågor har utredningen emellertid kommit till den uppfattningen, att undersökningarna beträffande distriktsorganisationen böra efterföljas av en allmän översyn jämväl beträffande personalorganisationen vid lantmäteristyrelsen och länsens lantmäterikontor.

En sådan fullständig behandling av lantmäteriväsendet i dess helhet lärer emellertid icke innefattas i utredningens uppdrag. Lantmäteriutredningen får därför föreslå, att de frågor som sammanhånga med lantmäteristyrelsens och länskontorens organisation göras till föremål för en särskild utredning.

Det av utredningen nu framlagda förslaget till lönereglering för lantmäteridistriktens personal och ändringar i distriktsorganisationen medför i vissa avseenden direkta följdverkningar å förhållandena vid lantmäteristyrelsen och länsens lantmäterikontor, som måhända motivera en provisorisk lösning av vissa löne- och organisationsfrågor intill dess en på en fullständig utredning grundad lösning därav kan ske.

I vad mån ett sådant provisorium blir nödvändigt blir dock beroende av när en fullständig utredning i sistberörda avseenden kommer till stånd och huru snart denna medför resultat.

Utredningen, som ej vill föregripa de ställningstaganden, vartill en kommande utredning angående lantmäteristyrelsens och länskontorens organisation kan föra fram, begränsar sig i det följande till att påpeka vissa frågor beträffande styrelsen och länskontoren som i detta sammanhang påkalla särskild uppmärksamhet.

A. Beträffande lantmäteristyrelsen1) *Taxeuppbörden*

Enligt utredningens förslag skall taxeuppbörden omhänderhas av lantmäteristyrelsen. Det med uppbörden förenade arbetet torde bli av den omfattningen att särskilda arbetskrafter erfordras för ändamålet.

Beträffande organisationen av uppbörden uppställer sig den frågan, om en särskild avdelning för uppbörden bör inrättas inom styrelsen eller om

densamma eventuellt kan anknytas till annan avdelning inom styrelsen till exempel kassakontoret, som då självfallet finge ges förstärkt personal. Kassakontoret står närmast under ledning av en kassör och bokhållare i lönegrad A 14, som till biträde har ett ordinarie och ett extra ordinarie kansli-biträde samt vid behov tillfällig personal i växlande omfattning. Om befattningen med taxeuppbörden anknytes till ett förstärkt kassakontor, synes arten och omfattningen av arbetsuppgifterna på kontoret kunna motivera att kassörstjänsten ombildas till en kamreraretjänst.

Viss förstärkning av styrelsens biträdespersonal torde jämväl komma att erfordras.

2) *Byrådirektörerna*

För var och en av lantmäteristyrelsens fyra byråer finns närmast under byråchefen en byrådirektör i lönegrad A 26. Dessutom ha i styrelsen inrättats två byrådirektörstjänster i lönegrad Eo 26.

Det synes böra övervägas, huruvida icke distriktslantmätarnas placering i lönegrad motsvarande A 28 bör medföra att byrådirektörernas löneställning omprövas.

3) *Byråingenjörer och amanuenser*

I lantmäteristyrelsen finnas 3 byråingenjörstjänster i lönegrad A 21 samt 7 amanuensbefattningar med extralantmätar-arvoden och vissa tillägg därtill (tillhoppa motsvarande mellan 19 och 20 löneklasserna). Om en ordnad befordringsgång tillskapas för de yngre lantmätarna inom distriktsorganisationen böra även lantmätarna vid lantmäteristyrelsen komma i åtnjutande av samma förmån.

B. **Beträffande lantmäterikontoren i länen**

1) *Överlantmätarna*

Av landets 24 överlantmätare äro 9 placerade i lönegrad A 30 och 15 i lönegrad A 29. Överlantmätaren i Kopparbergs län äger utöver lön enligt A 30 tills vidare uppbära avlöningsförstärkning med 900 kronor för år.

Det har i olika sammanhang föreslagits, bl. a. av de s. k. tjänsteförteckningssakkunniga (SOU 1942: 30), att de i lönegrad A 29 placerade överlantmätartjänsterna borde höjas till lönegrad A 30. En inplacering av distriktslantmätartjänsterna i lönegrad motsvarande A 28 aktualiserar en omprövning av överlantmätarnas lönefråga.

2) *»Biträdande överlantmätarna»*

För närvarande ha överlantmätarna i Kopparbergs och Norrbottens län ledighet från vissa tjänstegöromål, som i stället utföras av därtill förordnad distriktslantmätare, s. k. biträdande överlantmätare. Förordnandena som »biträdande överlantmätare» ha meddelats att gälla tills vidare under budgetåret. De distriktslantmätare, som inneha förordnandena, ha utöver sin di-

striktslantmätarlön arvoden, beträffande förordnandet i Norrbottens län med 6 000 kronor och beträffande förordnandet i Kopparbergs län med 4 800 kronor.

Frågan om behovet av biträdande överlantmätare och om deras löneställning torde böra omprövas.

3) *De nuvarande förste assistenterna (Eo 24)*

Utredningen har funnit det böra övervägas, huruvida icke dessa tjänster borde ersättas med ordinarie lantmätartjänster t. ex. i lönegrad A 26.

4) *De nuvarande e. o. assistenterna (Eo 21)*

Dessa böra inordnas i samma befordringsgång som de yngre lantmätarna i allmänhet.

5) *Behov av allmän personalförstärkning*

En ökning av verksamheten å distrikten torde föranleda en ökning av arbetsmängden även på länens lantmäterikontor. En förstärkning av personalen å kontoren torde därför förr eller senare bli nödvändig, därest ej arbetet där på något sätt kan förenklas och rationaliseras.

Av betydelse i detta sammanhang blir också, i vad mån lantmäterikontorens personal kommer att sysselsättas med planering av jordbruksrationaliseringen i länen.

I samband med prövningen av personalbehovet synes jämväl biträdenas och expeditivakternas löneställning lämpligen böra upptagas till behandling.

KAP. XI

KOSTNADS- OCH STATBERÄKNINGAR M. M.

Enär lantmäteriutredningens förslag till löneroglering för distriktslantmätare m. fl. är avsett att träda i kraft den 1 januari 1948, har utredningen vid beräkningen av anslag för budgetåret 1947/48 varit hänvisad till att så vitt angår medelsbehovet för tiden den 1 juli—31 december 1947 lägga till grund de för ifrågavarande tjänstemän nu gällande avlöningsbestämmelserna. Det torde med hänsyn härtill bliva nödvändigt att för nämnda budgetår räkna med två avlöningsstater, den ena gällande för tiden den 1 juli—31 december 1947 och den andra för tiden den 1 januari—den 30 juni 1948.

A. Avlöningsanslag för tiden 1 juli—31 december 1947

Den för distriktslantmätare och extra lantmätare m. fl. nu gällande avlöningsstaten har följande utseende.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsvis* kronor 828 000

Lön	Ortstillägg	T i t e l	Antal	Kronor
3 000	400	Distriktslantmätare, stationerad i Stockholm	7	23 800
3 000	—	Annan distriktslantmätare	203	609 000
		Summa	210	632 800

Anm.: Distriktslantmätare åtnjuter tre ålderstillägg till lönen å 500 kronor efter resp. 5, 10 och 15 år.

2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl.

Maj:t.

a. Arvoden till extra lantmätare och aspiranter m. m., *förslagsvis* kronor 238 000

b. Avlöningsförbättring åt tekniska biträden, *förslagsvis* » 130 000

c. Provisorisk avlöningsförbättring till viss biträdespersonal, *förslagsvis* » 120 000 kronor 488 000

3. Tillskott till dyrtidstillägg till vissa lantmätare, *förslagsvis* » 400 000

Summa kronor 1 716 000.

Enligt vad för lantmäteriutredningen är känt har lantmäteristyrelsen i skrivelse den 26 augusti 1946 med anslagsäskanden för budgetåret 1947/48 ifrågasatt vissa ändringar i nämnda avlöningsstat. Enär avgången bland äldre distriktslantmätare av styrelsen beräknas under åren 1947 och 1948 bli förhållandevis stor och antalet ålderstillägg härigenom skulle komma att minska, föreslår styrelsen en sänkning av anslagsposten avlöningar till ordinarie tjänstemän från 828 000 kronor till 814 000 kronor. Å andra sidan förordar styrelsen en höjning av delposten provisorisk avlöningsförbättring till viss biträdespersonal från 120 000 kronor till 175 500 kronor. Styrelsen beräknar nämligen, att den 1 juli 1947 ett 40-tal elever skola hava genomgått av styrelsen anordnad tillfällig kurs för utbildning av tekniska biträden. Härigenom skulle från ifrågavarande delpost under budgetåret 1947/48 komma att bestridas provisorisk avlöningsförbättring åt 230 i stället för hittills åt omkring 190 tekniska biträden, vartill skulle komma provisorisk avlöningsförbättring till ett ökat antal kontorsbiträden och karriterskor. Vidare ifrågasätter styrelsen en höjning av anslagsposten till tillskott till dyrtidstillägg till 450 000 kronor, beroende bland annat på att aspiranter, som uppbära arvode, från och med den 1 januari 1946 blivit berättigade att åtnjuta tillskott till dyrtidstillägg.

Med beaktande av vad styrelsen sålunda föreslagit skulle de särskilda delposterna i ovannämnda avlöningsstat böra för tiden den 1 juli—31 december 1947 beräknas sålunda:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	407 000	
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl.			
Maj:t:			
a. Arvoden till extra lantmätare och aspiranter m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	119 000	
b. Avlöningsförbättring åt tekniska biträden, <i>förslagsvis</i>	»	65 000	
c. Provisorisk avlöningsförbättring till viss biträdespersonal, <i>förslagsvis</i>	»	88 000	» 272 000
3. Tillskott till dyrtidstillägg för vissa lantmätare, <i>förslagsvis</i>	»	225 000	
			Summa kronor 904 000.

B. Avlöningsanslag för tiden den 1 januari—den 30 juni 1948

När det för utredningen gällt att beräkna lönekostnaderna för tiden den 1 januari—den 30 juni 1948 har det synts utredningen icke vara möjligt att verkställa någon mera tillförlitlig detaljberäkning av dessa kostnader på grundval av den nya löneplan, som blir tillämplig för lantmäteripersonalen vid löneregeringens ikraftträdande den 1 januari 1948. Det må i avseende

härå till en början erinras, att någon klarhet ännu icke föreligger beträffande stationeringsorternas fördelning på ortsgrupper enligt den nya löneplanen. Utredningen saknar följaktligen kännedom, till vilka ortsgrupper i den 5-ortsgraderade nya löneplanen de i utredningens distriktsregleringsförslag angivna huvudorterna komma att hänföras. För övriga befattningshavare i distrikten, som övergå till den nya organisationen, är det ej heller möjligt att beräkna den stationeringsort var och en av dem kommer att tillhöra. Placeringen av dem å olika distrikt och stationeringsorter kommer att bestämmas vid de i samband med löneregleringens genomförande skeende tjänsteställningarna. Vid beräkningarna har utredningen därför sett sig föranlåten att utgå från nu gällande löneplaner och stationeringsorternas nuvarande placering i ortsgrupper.

För distriktslantmätarnas vidkommande har — såsom brukligt är vid statberäkningar — räknats med lönekostnaden i näst högsta löneklassen inom lönegrad A 28, även om det torde kunna förutses, att ett betydande antal av de nuvarande distriktslantmätarna vid övergången till nyorganiserad distriktslantmätarbefattning kommer att på grund av den av utredningen föreslagna tillgodoräkningsrätten hänföras till högsta löneklassen inom nämnda lönegrad. Jämväl i fråga om de distriktslantmätare, som erhålla lantmätarbefattning å övergångsstat (A 26) inom den nya organisationen, har näst sista löneklassen — löneklass 28 — lagts till grund för anslagsberäkningen. I övrigt har utredningen ansett skäl icke föreligga att grunda lönekostnadsberäkningarna på högre löneklass inom vederbörande lönegrad än begynnelselöneklassen. För samtliga befattningshavare — med undantag av distriktslantmätarna, vilkas stationeringsorter framgå av utredningens förslag till distriktsorganisation — har räknats med lön å medeldyrort (E-ort).

De kostnadsbelopp, som i enlighet härmed framräknats, ha för ordinarie personal belupit sig till 1 179 000 kronor, däri inräknat övergångsersättningar till ordinarie distriktslantmätare, samt för icke-ordinarie personal till 1 055 300 kronor. Sagda belopp ha — beträffande förstnämnda belopp efter avdrag för nyssberörda övergångsersättningar — uppräknats med 57 %, såvitt angår ordinarie personal, och 70 % beträffande icke ordinarie personal enligt de direktiv för beräkning av anslagen i 1947 års statsverksproposition, som i anledning av den förestående allmänna löneregleringen för statens befattningshavare lämnats i en inom finansdepartementet den 24 oktober 1946 upprättad promemoria, vadan totalbeloppen skulle utgöra respektive 1 826 000 kronor och 1 794 000 kronor. Särskilt årsarvode till styresmannen vid skiftesorganisationen i Kopparbergs län skulle för tiden den 1 januari — 30 juni 1948 utgöra 1 000 kronor.

Rörligt tillägg av 6 % för tiden 1 januari—30 juni 1948 har beräknats till 217 000 kronor.

I enlighet härmed skulle avlöningsstaten för tiden 1 januari—30 juni 1948 böra erhålla följande utseende.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	1 826 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	1 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	»	1 794 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	217 000
	Summa kronor	3 838 000.

I ovanstående anslag är inräknad hela kostnaden för avlöningar till den för den särskilda skiftesorganisationen i Kopparbergs län avsedda personalen. Vissa arvoden till personal ävensom vissa expenser vid nämnda organisation bestridas för närvarande från det å riksstaten under IX huvudtiteln uppförda förslagsanslaget av 200 000 kronor till understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till jorddelningsförrättningar. Då belastningen av sistnämnda anslag för nyssberörda ändamål sålunda skulle bortfalla, torde anslaget kunna i motsvarande mån sänkas. Härtill återkommer utredningen i det följande.

För hela budgetåret 1947/48 skulle alltså behöva av riksdagen äskas ett förslagsanslag till distriktslantmätare m. fl.: Avlöningar av (904 000 + 3 838 000) 4 742 000 kronor.

Vid utförandet av förestående anslagsberäkningar har utredningen utgått från att omkring 15 icke-ordinarie lantmätare i lägre lönegrad än den 24:de i fortsättningen komma att i stället för de nuvarande amanuenserna respektive de extra assistenterna tjänstgöra vid lantmåteristyrelsen och å länens lantmåterikontor, varför medel för deras avlöande icke inräknas i anslagen under distriktsorganisationen.

C. Anslag till omkostnader i lantmåteridistriktet

Å riksstaten för budgetåret 1946/47 är under IX huvudtiteln beräknat ett förslagsanslag till distriktslantmätare och extra lantmätare m. fl.: Resersättningar å 1 000 000 kronor. För tiden den 1 juli—den 31 december 1947 torde medelsbehovet för reseersättningar kunna beräknas till 500 000 kronor.

Beträffande omkostnader i distriktet för tiden den 1 januari—den 30 juni 1948 vill utredningen framhålla vanskligheten i att söka verkställa beräkningar rörande deras storlek, innan organisationen blivit fullt utbyggd och innan någon erfarenhet hunnit inhämtas rörande distriktets utgifter i olika hänseenden. Särskilt gäller detta kostnaderna för reseersättningar, vilka kostnader komma att påverkas av den av utredningen förut berörda omarbetningen av gällande resereglemente för lantmätare, av distriktets utvidgning, stationeringsorternas belägenhet m. m. De kostnadsbelopp, utredningen här nedan upptager för olika ändamål, måste därför betraktas såsom synnerligen approximativa.

För sjukvård torde böra avses ett belopp av 10 000 kronor. Reseersättningarna hava förslagsvis beräknats till 600 000 kronor.

Distriktets behov av expensmedel hava av utredningen beräknats till sammanlagt 194 000 kronor. Härav skulle 20 000 kronor avses för bränsle, lyse

och vatten, 25 000 kronor för städning, 10,000 kronor för underhåll och reparationer av instrument- och kontorsutrustning, 54 000 kronor för papper, skriv- och ritmateriel m. m., 6 000 kronor för inbindning av förrättningsakter m. m., 25 000 kronor för kartreproduktion, 40 000 kronor för telefonkostnader samt 4 000 kronor för facklitteratur. Därjämte torde ett belopp av 10 000 kronor böra avses för expenskostnader m. m. vid den särskilda skiftesorganisationen i Kopparbergs län.

I anslutning till det anförda och då det nuvarande å riksstaten under IX huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till distriktslantmätare och extra lantmätare m. fl.: Reseersättningar å 1 000 000 kronor synes böra ersättas av ett omkostnadsanslag, torde av riksdagen böra under rubriken Distriktslantmätare m. fl.: Omkostnader böra för budgetåret 1947/48 äskas ett förslagsanslag av 1 304 000 kronor. Härvid förutsätter utredningen, att anslagsposten till reseersättningar disponeras av lantmäteristyrelsen. Vid bifall härtill torde den särskilda omkostnadsstaten böra erhålla följande utseende.

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	10 000
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	1 100 000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	194 000
		<hr/>
Summa kronor		1 304 000.

Utredningen har för hyror av tjänstelokaler jämte centraluppvärmning för tiden 1 januari—30 juni 1948 beräknat ett belopp av 150 000 kronor. Denna kostnad synes böra bestridas från vederbörlig anslagspost å statens allmänna fastighetsfond i likhet med vad som skett beträffande lantbruksingenjörerna.

Såsom redan anförts hava vissa kostnader för skiftesorganisationen i Kopparbergs län bestritts från det å riksstaten under IX huvudtiteln uppförda förslagsanslaget å 200 000 kronor till understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till jorddelningsförrättningar. För budgetåret 1945/46 hava sålunda från sagda anslag i arvodeskostnader utbetalats 56 137 kronor 38 öre samt i expenser m. m. 11 542 kronor 52 öre eller tillhopa 67 679 kronor 90 öre. Då lönekostnaderna till personalen ävensom expenskostnaderna inom nämnda skiftesorganisation enligt utredningens förslag skola bestridas från de för distriktsorganisationen avsedda anslagen, torde förstnämnda anslag jämväl med hänsyn taget till övrig belastning av anslaget kunna för budgetåret 1947/48 minskas med 50 000 kronor eller från 200 000 kronor till 150 000 kronor.

Å riksstaten under IX huvudtiteln finnes vidare upptaget ett förslagsanslag av 30 000 kronor till Distriktslantmätare och extra lantmätare m. fl.: Ersättning för publik renovation, från vilket anslag utgått ersättningar till distriktslantmätare och extra lantmätare för renovation av kartor, som insändas till lantmäteristyrelsen. Då distriktslantmätarna och deras tjänstemedhjälpare efter löneregleringens genomförande icke skulle äga uppbära särskilda ersättningar för åtgärder i tjänsten, torde nämnda anslag kunna framdeles avföras från riksstaten.

I det föregående har utredningen beräknat en kostnad för kurser för kon-
törspersonal av 57 000 kronor. För ändamålet torde å riksstaten böra upp-
föras ett reservationsanslag å nämnda belopp.

D. Engångskostnader för instrument- och möbelutrustning

Lantmäteridistriktens förseende med instrumentutrustning kommer uppen-
barligen att draga rätt avsevärda engångskostnader. Utredningen har beräk-
nat, att utgifterna för sagda ändamål för ett normaldistrikt komma att belöpa
sig till omkring 13 000 kronor. För hela distriktsorganisationen torde erfordras
en instrumentutrustning motsvarande 150 normaldistrikt. Hela kostnaden
skulle alltså belöpa sig till $(150 \times 13\ 000)$ 1 950 000 kronor.

Härvid har icke räknats med kostnaden för anskaffning av vissa dyrbarare
instrument, som ej behöva dagligen användas i distrikten. Utredningen anser,
att i syfte att nedbringa totalkostnaden för instrumentutrustningen de dyr-
barare instrumentena böra anskaffas och förvaras centralt hos lantmäteri-
styrelsen eller i vissa fall på lantmäterikontoren för att vid förekommande
behov efter rekvisition ställas till distriktets förfogande. Kostnaden för inköp
av instrumentutrustning till central förvaring har beräknats till 300 000
kronor.

Den totala engångskostnaden för instrumentutrustning skulle alltså utgöra
 $(1\ 950\ 000 + 300\ 000)$ 2 250 000 kronor.

Emellertid har i det föregående förutsatts, att i samband med omorganisa-
tionen lantmätarnas nuvarande instrumentinnehav, i den mån instrumenten
äro brukbara och kunna få användning i fortsättningen, skall inlösas av stats-
verket. Då förvärv av instrument genom sådan inlösning bör kunna ske till
lägre priser än som anskaffning av ny materiel betingar, kan inlösningen be-
räknas medföra en kostnadsbesparing. Enligt en överslagsvis gjord beräkning
torde denna besparing kunna uppskattas till ca 500 000 kronor. De för en-
gångsanskaffning erforderliga medlen torde därför kunna begränsas till
 $(2\ 250\ 000 - 500\ 000)$ 1 750 000 kronor.

De för ett nyorganiserat normaldistrikt erforderliga tjänstelokalerna ha
beräknats omfatta fyra rum med en sammanlagd rumsyta av 90 m² jämte
toalettrum och kapprum samt utrymmen för arkiv och instrumentförråd.
Kostnaden för möbelutrustning i ett normaldistrikt har beräknats till 6 000
kronor. Totalkostnaden för samtliga distrikt skulle följaktligen uppgå till
 $(150 \times 6\ 000)$ 900 000 kronor. Även här torde en besparing kunna åvåga-
bringas genom inlösen av den för närvarande i distrikten i bruk varande
möbelutrustningen. Utredningen har emellertid ansett sig icke kunna upp-
skatta denna besparing till större belopp än 60 000 kronor, vadan hela den
beräkningsbara kostnaden för möbelutrustning skulle utgöra 840 000 kronor.

I samband med omorganisationen torde böra övervägas, huruvida icke
lämpligen åt lantmäteristyrelsen bör uppdragas att i den utsträckning så fin-
nes ändamålsenligt anskaffa för distrikten behövliga tjänstelokaler.

Enligt förestående beräkningar skulle det totala medelsbehovet för en-
gångsanskaffning av instrument och möbler för distrikten — däri även

inräknat den särskilda skiftesorganisationen i Kopparbergs län — uppgå till (1 750 000 + 840 000) 2 590 000 kronor. Givetvis är hela denna medelssumma icke erforderlig för budgetåret 1947/48. Dels torde den av utredningen ifrågasätta värderingen och inlösningen av i distrikten för närvarande befintliga tillgången på instrument m. m. knappast medhinnas under nämnda budgetår, dels torde på grund av nu rådande brist på här ifrågavarande materiel å den öppna marknaden åtskillig tid åtgå, innan distriktens behov i förevarande avseenden blir i erforderlig mån tillgodosett. Utredningen finner det därför lämpligast att medel för ändamålet anvisas under ett särskilt å riksstaten under IX huvudtiteln uppfört reservationsanslag till Instrument- och möbelutrustning i lantmåteridistriktet. Utredningen vill därför föreslå, att hemställan göres till riksdagen om anvisande för här ifrågavarande ändamål av ett reservationsanslag av 2 590 000 kronor, vilket anslag jämväl torde böra få anlitas för gäldande av kostnaderna för värderingen.

E. Uppbördsmedel

I och med att distriktslantmätarna och deras tjänstemedhjälpare bliva helt statsavlönade, skola de inkomster av taxa, som dessa tjänstemän hittills uppburit av sakägare för utförda förrättningar, redovisas till statsverket. Redovisningen torde böra ske å driftbudgeten under A. Egentliga statsinkomster. II. Uppbörd i statens verksamhet, och torde för ändamålet böra inrättas en särskild inkomstitel, förslagsvis benämnd Inkomster vid lantmåteriorganisationen i länen.

Enligt vad utredningen i det föregående beräknat, skulle med tillämpning av de av utredningen skisserade provisoriska taxebestämmelserna de totala inkomsterna av verksamheten i de nyorganiserade lantmåteridistriktet kunna uppskattas till omkring 3 700 000 kronor för helt år. För tiden den 1 januari —den 30 juni 1948 lära emellertid inkomsterna icke kunna upptagas till ett i proportion härtill beräknat fullt belopp, beroende dels på att inflytande ersättningar för åtgärder, som utförts före omorganisationens ikraftträdande, skulle tillfalla vederbörande lantmätare, dels ock att ersättningar för förrättningar, som utförts under första halvåret 1948, icke kunna beräknas i sin helhet bli erlagda före den 1 juli 1948. Utredningen har ansett sig icke kunna beräkna inkomstbeloppet för tiden 1 januari—30 juni 1948 till högre belopp än 500 000 kronor.

F. Sammanfattning

Utredningen har sökt verkställa en överslagsberäkning av den kostnadsökning för statsverket, som skulle uppkomma vid ett realiserande av utredningens lönerogleringsförslag. I sådant syfte har utredningen gjort en jämförelse mellan de faktiska utgifterna, fränsett tillfälligt lönetillägg till distriktslantmätare, som statsverket har för distriktsorganisationen under budgetåret 1945/46, och de utgifter, som skulle komma att åvila statsverket under ett budgetår efter ett genomförande av utredningens lönerogleringsförslag, därest bestämmelserna i civila avlöningsreglementet och civila icke- ordi-

narireglementet med därtill anknutna föreskrifter om kristillägg då ägde tillämpning inom den nya distriktsorganisationen. Tillika har presumerats, att ersättningarna enligt taxa för inom distrikten utförda förrättningar skulle under budgetåret tillföra statsverket en inkomst av 2 000 000 kronor. Enligt denna överslagsberäkning skulle kostnadsökningen för samma budgetår uppgå till omkring 2 100 000 kronor. I detta belopp ingå dock icke beräknade engångskostnader för distriktens utrustning med instrument, inventarier m. m. Ej heller har därvid räknats med statsverkets kostnader för de utbildningskurser, varom utredningen i det föregående framlagt förslag.

Beträffande den ytterligare kostnadsökning för statsverket, som ett genomförande av lönerегleringsförslaget skulle medföra till följd av den från och med den 1 juli 1947 ikraftträdande allmänna lönerегleringen för statens befattningshavare, har utredningen av förut anförda skäl ansett sig icke kunna verkställa någon beräkning.

G. Vissa kostnadsökningar vid lantmäteristyrelsen och lantmäterikontoren

Det av utredningen i det föregående framlagda förslaget till lönerегlering för lantmäteridistriktens personal skulle i vissa hänseenden föranleda ändringar i löneförhållandena för vissa tjänstemän i lantmäteristyrelsen och vid lantmäterikontoren. Utredningen åsyftar härvid närmast amanuenserna hos lantmäteristyrelsen och de extra assistenterna å lantmäterikontoren.

Inom lantmäteristyrelsen må för närvarande vara anställda högst 7 amanuenser. Enligt Kungl. Maj:ts brev den 13 juni 1941 äger amanuens i lantmäteristyrelsen, som är extra lantmätare, utöver det extra lantmätararvodet, från styrelsen uppbära särskilt arvode som bestämmes av styrelsen, dock högst 3 200 kr. för år. Därjämte utgår till sådan amanuens, som icke är distriktslantmätare, enligt Kungl. Maj:ts brev den 31 maj 1946 tillfällig löneförbättring med belopp motsvarande 25 % av honora säsom amanuens tillkommande arvode dock med högst 800 kronor för år. Amanuens uppbär dyrtidstillägg och kristillägg enligt för oreglerade verk gällande grunder jämte provisoriskt lönetillägg.

För avlönande av ifrågavarande amanuenser må enligt sistnämnda brev disponeras högst ett belopp av 22 500 kr. av den i avlöningsstaten för lantmäteristyrelsen upptagna anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal.

Vidare tjänstgöra 7 à 8 extra lantmätare säsom helårsanställda extra assistenter å vissa lantmäterikontor, varjämte extra lantmätare pläga under kortare perioder inkallas å olika lantmäterikontor för tjänstgöring säsom extra assistenter. Extra assistent, som är extra lantmätare, uppbär enligt förutnämnda Kungl. Maj:ts brev den 13 juni 1941 — utöver arvode säsom extra lantmätare — särskilt arvode med belopp, som av lantmäteristyrelsen bestämmes, dock högst 2 700 kr. för år, vartill kommer tillfällig löneförbätt-

ring enligt samma grunder, som gälla för amanuens hos lantmäteristyrelsen. Dyrtdstillägg och kristillägg utgå enligt för oreglerade verk gällande grunder, ävensom provisoriskt lönetillägg.

Enligt Kungl. Maj:ts förberörda brev den 31 maj 1946 må för arvoden och tillfällig löneförbättring till extra assistenter ävensom arvoden till biträdande överlantmätare disponeras ett belopp av högst 55 000 kr. av den i avlöningsstaten för lantmäterikontoren i länen upptagna anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal.

Enligt vad utredningen i det föregående anfört skulle med hänsyn till in-tjänade tjänstår omedelbart vid omorganisationens genomförande ett 65-tal nuvarande extra lantmätare kunna förordnas till extra ordinarie lantmätare i 25 lönegraden, motsvarande nuvarande lönegrad Eo 22, och ett 30-tal extra lantmätare eller aspiranter till extra ordinarie lantmätare i 23 lönegraden, motsvarande nuvarande lönegrad Eo 20. I detta antal har inräknats det antal befattningshavare, som erfordras för tillfällig tjänstgöring hos lantmäteristyrelsen och vid lantmäterikontoren i stället för de nuvarande amanuenserna respektive extra assistenterna. Utredningen förutsätter nämligen, att extra ordinarie lantmätare, som sålunda tillfälligtvis beordras till tjänstgöring hos styrelsen eller å lantmäterikontor, bibehåller sin löneställning och sin tjänstebestämmelse under sådan tjänstgöring.

För närvarande fördelas kostnaderna för avlöningar till amanuenserna hos styrelsen och de extra assistenterna å lantmäterikontoren mellan styrelsen respektive lantmäterikontoren, å ena, och distriktsorganisationen, å andra sidan, så till vida att amanuenserna och de extra assistenterna, i den mån de äro extra lantmätare, uppbära extralantmätararvodet från förslagsanslaget till distriktslantmätare och extra lantmätare m. fl. och det särskilda arvodet jämte den tillfälliga löneförbättringen från anslagsposterna till avlöningar till icke-ordinarie personal i avlöningsstaterna för lantmäteristyrelsen och lantmäterikontoren i länen. Enligt utredningens mening böra efter löneregleringens genomförande avlöningarna till de extra ordinarie lantmätare, som erhålla tillfälliga förordnanden att tjänstgöra hos lantmäteristyrelsen eller vid lantmäterikontor, i sin helhet belasta styrelsen respektive lantmäterikontoren. Såväl härigenom som genom själva löneregleringen i och för sig skulle följaktligen vissa kostnadsökningar uppkomma av natur att påverka nyssberörda anslagsposter.

Enligt beräkning skulle för tiden den 1 januari—den 30 juni 1948 anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal vid lantmäteristyrelsen behöva höjas med omkring 40 000 kronor och posten rörligt tillägg med omkring 2 300 kronor samt motsvarande anslagsposter vid lantmäterikontoren i länen med omkring 67 000 kronor och 4 000 kronor respektive.

En överslagsberäkning av kostnadsökningen för nämnda tid i jämförelse med nuvarande löneutgifter för här ifrågavarande personal ger vid handen, att ökningen skulle belöpa sig för lantmäteristyrelsen till omkring 27 000 kronor och för lantmäterikontoren i länen till omkring 50 000 kronor.

Lantmätarnas verksamhet inom distrikten med undantag

Sammanställning av vissa uppgifter rörande

År	Laga skiften				Likvidförrättningar antal	Ägoutbyten Antal förrättningar	Avstyckningar			
	Antal förrättningar	Skiftad areal		Antal ägolotter			Antal förrättningar	Avstyckad areal		Antal ägolotter
		Inrösningsjord hektar	Avrösningsjord hektar					Inrösningsjord hektar	Avrösningsjord hektar	
1928	610	8 724	61 929	2 814	49	87	6 152	9 362	30 457	8 372
1929	551	7 638	58 814	2 931	49	176	11 088	16 923	49 550	15 227
1930	523	8 119	51 658	2 938	39	210	14 185	19 538	66 712	19 315
1931	612	9 136	61 121	2 878	42	216	13 874	19 241	56 407	18 486
1932	617	9 145	59 391	2 251	53	190	15 089	19 337	64 824	20 237
1933	599	8 679	54 873	2 597	41	261	16 075	17 935	53 636	21 932
1934	558	8 408	65 312	2 674	66	240	17 816	20 264	52 219	24 094
1935	464	6 631	51 128	2 741	49	307	19 405	18 049	45 810	25 194
1936	455	7 172	53 013	1 978	35	327	20 409	19 726	51 686	27 229
1937	493	6 394	54 919	2 263	40	324	19 634	18 114	52 061	24 807
1938	430	5 128	47 922	1 684	34	327	21 106	16 665	47 677	26 898
1939	452	6 654	51 976	2 125	29	357	22 116	15 027	40 276	28 268
1940	437	5 442	50 548	1 894	35	294	11 909	11 442	29 015	15 276
1941	370	5 916	37 732	1 691	56	298	11 994	9 526	32 734	14 773
1942	348	5 539	43 629	1 888	51	338	14 149	9 538	31 232	18 125
1943	360	4 969	52 456	1 644	38	320	15 666	11 669	35 652	19 631
1944	315	4 855	41 901	1 748	29	356	18 149	10 098	36 475	22 028
1945	283	3 591	41 852	1 292	45	452	22 860	10 186	35 114	28 469

för städer och vissa samhällen; åren 1928—1945

avslutade förrättningar och uppdrag

Ägostyckningar och jordavsöndringar antal förrättningar	Inlösningsförrättningar antal	Gränsbestämningar antal	Ägomätningar		Vägförrättningar antal	Övriga förrättningar antal	Summa avslutade förrättningar antal	Förrättningar som inställts eller återkallats antal	Andra tjänsteuppdrag som slutförts antal
			Antal förrättningar	Avmätt areal hektar					
3766	1 168	719	468	9 675	411	706	14 136	1 640	1 888
1 368	1 215	770	373	8 369	474	736	16 800	1 850	2 061
739	1 210	830	561	11 002	592	802	19 691	1 818	2 141
484	1 260	839	523	12 689	571	669	19 090	1 739	1 877
347	1 328	839	409	9 997	544	693	20 109	1 687	2 207
305	1 332	785	371	6 254	473	738	20 980	1 416	2 079
230	1 428	755	481	7 518	419	923	22 916	1 671	2 153
180	1 347	818	465	5 971	549	781	24 365	1 687	2 148
154	1 373	782	458	5 042	566	816	25 375	1 666	2 374
103	1 150	827	497	6 221	557	960	24 585	1 809	2 553
100	1 048	837	545	7 324	564	1 038	26 029	1 807	2 970
120	1 022	926	564	4 971	632	990	27 208	2 084	3 047
74	827	714	345	3 631	416	685	15 736	1 617	2 142
124	730	922	429	8 566	576	487	15 986	1 613	2 501
68	736	832	402	5 611	502	488	17 914	1 474	2 775
65	706	980	593	5 697	652	504	19 884	1 749	2 996
56	737	861	644	5 238	680	612	22 439	1 937	3 305
66	763	825	850	6 680	775	662	27 581	2 462	4 211

Lantmäternas totala verksamhet

Arvode i kronor för avslutade förrättningar och uppdrag åren 1928—1945

År	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1928	450 596	8 300	343 830	235 747	79 361	118 294	74 175	50 014	103 915	28 082	59 647	115 956	1 667 917	42 803
1929	374 262	16 129	624 481	97 335	82 259	122 002	61 434	61 177	146 050	27 573	83 633	119 501	1 815 836	28 342
1930	368 219	21 734	827 421	52 234	82 728	132 414	83 674	75 458	139 114	39 530	113 478	129 168	2 065 172	26 678
1931	467 705	23 808	802 762	51 884	90 266	126 372	75 695	78 824	90 888	19 954	85 009	131 958	2 045 125	22 286
1932	462 257	19 700	885 172	18 960	98 647	152 279	53 969	67 714	89 902	41 868	98 850	150 818	2 140 136	25 258
1933	535 879	29 339	981 123	21 281	95 128	127 070	66 196	62 180	101 981	18 544	102 017	128 687	2 269 425	29 347
1934	514 487	24 169	1 037 597	16 186	106 327	118 680	86 212	51 428	132 781	22 440	105 514	139 945	2 355 766	29 110
1935	427 964	30 736	1 102 396	8 255	101 821	136 182	61 640	64 816	147 316	25 780	112 173	198 057	2 417 136	26 955
1936	397 149	33 184	1 181 751	12 415	105 420	116 967	66 316	70 601	131 846	28 808	125 888	199 812	2 470 157	30 354
1937	383 740	35 475	1 159 292	4 086	93 163	120 770	85 885	64 898	126 119	28 325	138 710	193 403	2 433 866	47 731
1938	309 400	37 745	1 206 697	10 075	83 391	144 669	89 078	64 939	156 577	24 274	143 184	249 975	2 520 004	28 615
1939	478 753	43 951	1 251 003	8 774	84 754	141 301	103 929	76 748	182 556	24 572	151 484	236 315	2 784 140	42 926
1940	374 745	36 254	763 747	12 867	68 535	121 306	58 717	56 034	101 333	31 348	128 076	158 691	1 911 653	32 541
1941	353 057	35 547	779 725	8 988	64 847	174 659	113 058	84 296	141 749	22 102	147 958	186 647	2 112 633	33 374
1942	371 180	44 938	920 316	12 278	64 612	160 149	97 135	78 332	99 595	26 656	215 567	215 758	2 306 516	35 506
1943	347 333	39 997	1 034 966	5 938	59 707	214 625	136 460	101 964	187 373	27 555	258 431	276 679	2 691 528	27 820
1944	336 464	42 201	1 136 282	5 133	62 369	165 446	122 017	111 745	181 856	27 221	301 874	430 307	2 832 915	37 239
1945	277 258	53 008	1 410 692	7 487	67 857	172 215	178 768	120 101	191 773	32 813	457 124	435 140	3 404 236	26 163

Anm. Kol. 1—10 avse ärenden, som förts i diarium över lantmäteriförrättningar enligt lantmäteristyrelsens föreskrifter.

Kol. 11 avser sådana ärenden, som förts i särskild liggare över vissa tjänsteuppdrag enligt lantmäteristyrelsens föreskrifter.

Kol. 12 avser förrättningar, som förts i särskilt diarium jämlikt bestämmelserna i k. k. 367/1936 med vissa föreskrifter om mätning-
väsendet och fastighetsregisterväsendet i rikets städer eller motsvarande äldre bestämmelser.

Kol. 13 = summan av kol. 1—12.

1. I arvodessummorna för laga skiften ha inräknats de belopp, som jämlikt k. br. 19/1940 rörande viss skiftesverksamhet inom Kopparbergs län utgått av statsmedel till arvoden, förbrukningsartiklar, hyra, lyse, städning, papper o. d.
2 avser budgetår, som börjar vid det angivna kalenderårets mitt.

Arvode i kronor per år för avslutade förrättningar och uppdrag; medeltal länsvis för åren 1935—1944¹

Län	Laga skiften jämte likvidförrättningar ²	Ägoutbyten	Avstyckningar	Ägostyckningar, jordav-söndringar	Inlösning-förrättningar	Gränsbestämningar	Ägomätningar	Väg-förrättningar	Övriga förrättningar	Förrättningar, som in-ställts el. åter-kallats	Uppdrag	Förrättningar i städer och vissa sam-hällen	Summa
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Stockholms	8 597	5 025	103 670	83	2 461	10 628	9 865	4 816	14 401	2 120	31 821	30 616	224 103
Uppsala	1 385	642	18 627	207	1 583	1 905	3 074	2 961	1 473	298	2 735	2 086	36 976
Södermanlands	1 483	791	32 524	2	4 499	1 987	1 987	1 918	1 671	1 500	1 885	11 108	60 123
Östergötlands	4 571	1 502	42 987	1 799	3 554	4 055	5 036	2 909	2 053	667	4 606	10 832	84 571
Jönköpings	8 727	1 258	43 990	584	1 022	3 509	4 769	4 258	3 321	1 106	4 364	12 155	89 263
Kronobergs	7 963	579	27 862	331	3 261	3 571	5 589	6 570	3 512	923	1 205	8 167	69 503
Kalmar	13 331	1 375	43 090	237	4 249	4 050	5 195	5 057	5 997	544	2 588	10 992	96 705
Gotlands	1 992	389	11 197	535	1 610	1 514	2 625	1 486	4 125	175	1 256	1 419	28 323
Blekinge	1 581	291	23 253	280	9 098	1 634	166	2 366	1 070	538	2 498	243	43 018
Kristianstads	4 806	3 631	56 001	763	5 412	5 657	4 704	5 197	6 495	478	8 246	19 718	120 608
Malmöhus	3 829	2 001	40 186	804	4 189	4 842	4 215	2 378	5 253	309	1 534	20 205	94 240
Hallands	1 666	877	30 097	470	4 715	2 659	1 703	2 978	5 033	1 526	5 044	1 996	53 657
Gothenborgs o. Bohus	9 283	2 602	56 935	174	4 981	7 105	4 360	1 978	4 033	849	5 999	8 228	103 343
Älvsborgs	10 131	1 708	67 171	252	4 127	9 451	2 553	6 688	5 664	1 544	9 222	8 228	126 739
Skaraborgs	7 406	1 231	32 236	232	2 805	7 568	4 921	6 263	2 726	658	3 151	4 897	74 094
Värmlands	21 741	1 769	42 756	214	2 751	15 067	3 952	4 837	16 025	1 659	5 051	7 732	123 554
Örebro	2 332	359	31 875	211	1 467	2 156	7 179	3 112	8 673	842	9 035	20 345	88 186
Västmanlands	3 642	1 340	23 352	339	1 403	2 174	2 083	2 524	3 972	259	4 465	5 407	50 960
Kopparbergs	88 974	1 471	53 334	496	4 692	6 474	1 395	2 760	7 540	2 916	11 358	10 101	191 511
Gävleborgs	16 950	2 153	47 298	105	4 847	14 475	7 095	3 351	14 207	2 028	11 134	7 852	131 495
Västernorrlands	17 549	2 256	80 872	490	4 555	20 197	5 206	6 85	16 374	2 653	18 781	6 453	176 021
Jämtlands	18 325	503	47 144	232	3 443	6 018	1 014	721	4 642	1 494	3 386	3 241	90 493
Västerbottens	53 310	1 526	49 339	18	1 549	3 062	1 498	203	5 539	900	3 013	8 043	128 000
Norrbottnens	68 754	2 124	47 822	23	2 821	8 020	2 613	184	4 438	678	17 543	10 602	165 622
Helå riket	378 028	88 003	1 053 618	8 881	78 862	149 607	98 424	77 437	145 632	26 664	172 335	228 617	2 451 108

Anm. Kol. 1—10 avse ärenden, som förts i diarium över lantmäteriförrättningar enligt lantmäteristyrelsens föreskrifter.

Kol. 11 avser sådana ärenden, som förts i särskild liggare över vissa tjänsteuppdrag enligt lantmäteristyrelsens föreskrifter.

Kol. 12 avser förrättningar, som förts i särskilt diarium jämlikt bestämmelserna i k. 367/1936 med vissa föreskrifter om mätning-väsendet och fastighetsregisterväsendet i rikets städer eller motsvarande äldre bestämmelser.

Kol. 13 = summan av kol. 1—12.

¹ Beträffande förrättningar i städer och vissa samhällen medeltal för åren 1936—44.

² I arvodessumman för laga skiften ha inräknats de belopp, som jämlikt k. br. ¹⁵/₃ 1940 rörande viss skiftesverksamhet inom Kopparbergs län utgått av statsmedel till arvoden, förbrukningsartiklar, hyra, lyse, städning, papper o. d.

Lantmätarnas verksamhet inom städer och vissa samhällen

Arvode till lantmätare för avslutade förrättningar åren 1936—1945, uttryckt dels i kronor, dels i procent av arvodet för samtliga — av lantmätare och andra förrättningsmän utförda — förrättningar

(Uppgifterna avse sådana förrättningar, som förts i särskilt diarium jämlikt bestämmelserna i k. k. 367/1936 med vissa föreskrifter om mätningens väsendet och fastighetsregisterväsendet i rikets städer)

Å r	Städer		Köpingar		Municipalsamhällen ¹	
	Kronor	Procent	Kronor	Procent	Kronor	Procent
1936	65 157	9·5	52 577	69·9	82 078	75·8
1937	68 337	8·4	49 555	72·4	75 511	78·8
1938	82 736	9·6	72 281	80·5	94 958	69·8
1939	68 861	7·2	69 540	72·8	97 914	83·0
1940	52 170	10·4	32 165	63·2	74 356	84·8
1941	64 168	10·8	47 680	85·2	74 799	82·1
1942	65 013	8·8	40 924	72·6	109 821	83·9
1943	62 566	7·2	74 639	80·1	139 474	89·4
1944	85 439	8·5	75 135	73·9	179 733	83·6
1945	102 245	8·6	104 463	82·4	228 432	87·4

¹ Här avses sådana municipalsamhällen, för vilka föres fastighetsregister såsom för stad eller för vilka stadsplan eller byggnadsplan fastställts, men där jordregister skall föras.

Lantmätarnas verksamhet inom städer och vissa samhällen

Arvode i kronor per år till lantmätare för avslutade förrättningar; medeltal länsvis för åren 1936—1944

(Uppgifterna avse sådana förrättningar, som förts i särskilt diarium jämlikt bestämmelserna i k. k. 367/1936 med vissa föreskrifter om mätningväsendet och fastighetsregisterväsendet i rikets städer)

L ä n	Städer	Köpingar	Vissa municipalsamhällen ¹	Summa
Stockholms	8 681	8 256	13 679	30 616
Uppsala	—	1 938	148	2 086
Södermanlands	4 296	1 219	5 593	11 108
Östergötlands	4 086	1 194	5 552	10 832
Jönköpings	6 696	1 177	4 282	12 155
Kronobergs	—	3 498	4 669	8 167
Kalmar	1 712	6 466	2 814	10 992
Gotlands	—	441	978	1 419
Blekinge	243	—	—	243
Kristianstads	3 271	7 580	8 867	19 718
Malmöhus	7 217	3 646	9 342	20 205
Hallands	924	—	1 072	1 996
Göteborgs o. Bohus	2 421	336	3 242	5 999
Älvsborgs	2 883	1 535	3 810	8 228
Skaraborgs	586	993	3 318	4 897
Värmlands	221	1 768	5 743	7 732
Örebro	13 713	2 812	3 820	20 345
Västmanlands	1 554	1 945	1 908	5 407
Kopparbergs	2 396	5 262	2 443	10 101
Gävleborgs	3 009	4 226	617	7 852
Västernorrlands	1 519	—	4 934	6 453
Jämtlands	84	1 140	2 197	3 421
Västerbottens	397	1 730	5 916	8 043
Norrbottnens	2 362	—	8 240	10 602
Summa	68 271	57 162	103 184	228 617

¹ Här avses sådana municipalsamhällen, för vilka föres fastighetsregister såsom för stad eller för vilka stadsplan eller byggnadsplan fastställts, men där jordregister skall föras.

Lantmätarnas verksamhet inom distrikten med undantag för städer och vissa samhällen

Sammanställning rörande antal ärenden, förda i lantmätarnas diaries över lantmåteriförrättningar

Å r	Under året tillkomna förrättningar	Arbetsbalans vid årets slut av icke påbörjade samt påbörjade men icke avslutade förrättningar
1928	17 891	9 220
1929	20 238	10 908
1930	21 193	10 606
1931	20 164	9 980
1932	20 443	8 625
1933	22 825	8 975
1934	24 775	9 263
1935	28 281	11 423
1936	28 229	12 636
1937	27 105	13 423
1938	29 521	15 019
1939	29 019	14 701
1940	14 579	11 883
1941	17 728	11 983
1942	20 968	13 547
1943	22 859	14 784
1944	25 716	16 280
1945	33 300	19 963

Vid 1946 års slut kan arbetsbalansen väntas uppgå till omkring 24 000 förrättningar.

Lantmätarnas verksamhet inom distrikten med undantag för städer och vissa samhällen

Sammanställning länsvis rörande antal ärenden, förda i lantmätarnas diariéer över lantmäteriförrättningar; åren 1941—1945

L ä n	Under året tillkomna förrättningar					Balans vid årets slut av icke påbörjade samt påbörjade men icke avslutade förrättningar				
	1941	1942	1943	1944	1945	1941	1942	1943	1944	1945
Stockholms	905	1 019	1 179	1 249	1 561	469	605	658	764	892
Uppsala	333	424	465	588	849	107	143	218	282	447
Södermanlands	546	550	658	679	965	230	257	329	358	420
Östergötlands	635	686	726	903	1 180	322	312	347	451	644
Jönköpings	732	1 034	1 055	1 259	1 757	662	756	711	820	1 036
Kronobergs	578	671	626	786	980	304	313	327	404	484
Kalmar	749	834	1 056	1 217	1 419	374	359	368	413	577
Gotlands	270	221	278	272	282	154	165	170	169	169
Blekinge	426	620	708	729	1 007	223	296	398	402	537
Kristianstads	1 015	1 146	1 269	1 709	2 103	470	563	710	849	972
Malmöhus	725	808	952	1 097	1 530	433	502	516	535	827
Hallands	608	706	811	1 044	1 724	560	641	731	941	1 364
Göteborgs o. Bohus	981	1 234	1 483	1 710	2 159	794	837	952	972	1 195
Älvsborgs	1 292	1 586	1 574	1 971	2 565	763	930	895	962	1 387
Skaraborgs	721	836	879	1 062	1 317	359	438	469	536	592
Värmlands	808	887	927	1 035	1 200	630	616	637	729	759
Örebro	410	602	438	558	792	361	404	366	422	527
Västmanlands	375	508	567	519	673	169	198	251	227	300
Kopparbergs	1 106	1 225	1 484	1 424	1 809	655	895	1 123	1 177	1 328
Gävleborgs	780	1 040	1 010	1 115	1 372	762	960	967	1 001	1 071
Västernorrlands	1 224	1 346	1 554	1 600	1 849	1 112	1 219	1 310	1 549	1 576
Jämtlands	495	765	686	767	874	369	499	479	539	550
Västerbottens	990	1 063	1 230	1 178	1 560	888	836	1 020	920	1 174
Norrbottnens	1 024	1 157	1 244	1 245	1 773	813	803	832	858	1 135
Summa	17 728	20 968	22 859	25 716	33 300	11 983	13 547	14 784	16 280	19 963

Inom lantmäteridistriktet verksam personal åren 1928—1945

(Ifråga om lantmätarnas kontorspersonal saknas uppgifter)

Å r	A n t a l				
	distrikts- lantmätare	extra lantmätare ¹	aspiranter ¹	elever ¹	tekniska biträden ¹
1928	199	63.1		22.0	62.9
1929	199	63.0		25.5	77.5
1930	199	65.2		23.9	97.3
1931	199	71.2		21.0	107.9
1932	199	76.2		12.9	112.8
1933	199	91.4			112.5
1934	199	92.3			106.9
1935	199	88.0			120.6
1936	199	90.1	7.6		124.2
1937	199	85.1	16.9		130.9
1938	209	74.7	16.9		139.5
1939	209	67.6	20.8		150.6
1940	209	35.6	12.3		124.1
1941	209	52.5	27.2		119.5
1942	209	62.9	35.9		130.8
1943	209	75.4	32.9		128.6
1944	210	87.2	30.3		134.5
1945	210	99.8	31.4		153.5

¹ Sammanlagda antalet tjänstemånader dividerat med 12 (tjänstledigheter frånräknade).

Utdrag ur prospekt för kartritningskurs anordnad år 1945 av föreningen Kvinnliga befattningshavare inom lantmäteristaten

Inträdesfordring: Normalskolekompetens eller motsvarande kunskaper.

Kursens längd: Kursen omfattar 4 månader, omkring 15 augusti—15 december
Undervisningen bedrivs dels såsom eftermiddags- och kvällslektioner och dels såsom omfattande hemarbeten.

Undervisningen omfattar:

Kartritning och textning

Karttyper och deras beteckningar (lantmäterikartor, kartor för stads-, byggnads- och avstyckningsplaner, tomtindelings- och tomtmätningsskator). Verkstälighetsföreskrifterna till 1920 års mätningföreskrifter i tillämpliga delar. Olika stiltyper. Uppställning av rubriker och fortlöpande text.

Övningar: Kopiering av olika karttyper, textning.

Tillämpad geodesi

Matematik:

Grundläggande planimetri och trigonometri. Räknemaskiner och tabeller.

Koordinatberäkning av enstaka punkter vid polär och ortogonal mätning samt i polygoner.

Avstånds- och arealberäkning ur koordinater.

Olika mätningmetoder.

Redovisning av mätningdata.

Blanketter och formulär.

Räkneövningar.

Förevisning av geodetiska instrument och ev. av mätningar å fältet.

Kartkonstruktion:

Olika hjälpmedel vid konstruktion av kartor. Polär och ortogonal kartering.

Transportering.

Övningar: Kartering av förelagda uppgifter. Transportering under olika förutsättningar.

Arealuträkning:

Olika hjälpmedel och metoder för arealuträkning.

Arealuträkningars anordnande.

Övningar: Arealuträkning av förelagda uppgifter.

Tillämpad författningskunskap

Fastighetsbildning och fastighetsregistrering:

Grunddragen av jorddelningsväsendets uppkomst och utveckling. Lantmäteriets organisation. Utdrag av lantmäteriinstruktionen och arbetsordning för distriktslantmätare. Sammanfattande redogörelse för olika förrättningstyper. Jordregister, fastighets- och inteckningsbok, mantalslängd. Förrättingars administrativa handläggning. Huvuddragen av resereglementet och föreskrifterna om lantmätares dagbok. Taxebestämmelser gällande kartkopior. Övningar: I tillämpliga delar praktiska övningar.

Expeditionsöromål:

Kontorsorganisation.

Arbetsordning för distriktslantmätare i tillämpliga delar. Besök på distriktslantmätarekontor.

Övningar: Färdigställande och inbindning av förrättningsakter och kontrollåtgärder i samband därmed. Diarieföring.

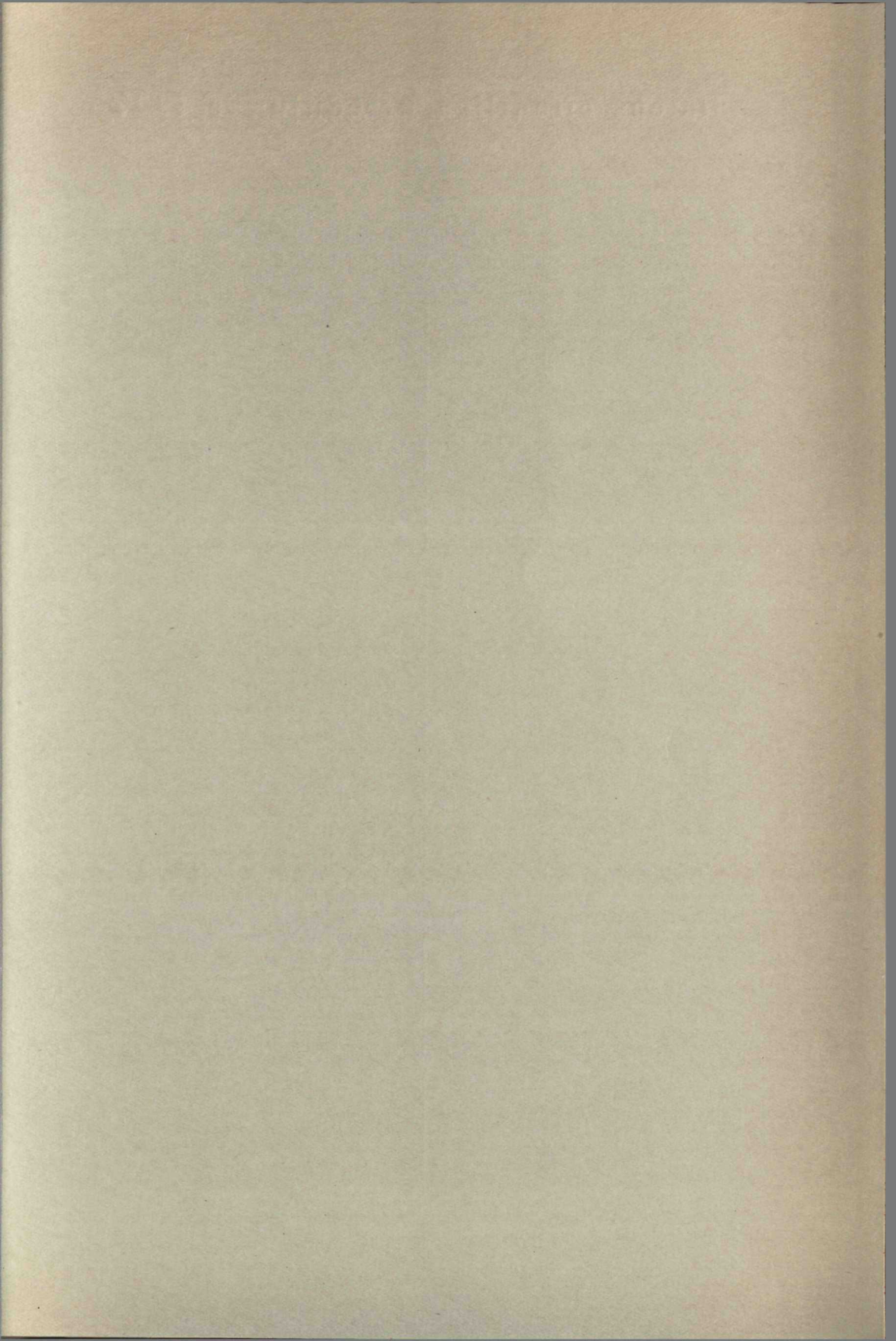
Övningar på lantmäterikontor, domsaga och häradsarkivkontor:

Huvuddragen av lantmäterikontorens organisation. Användandet av jordregister, fastighetsböcker och mantalslängd. Upprättande av sammanställningskarta. Arkivaliernas utnyttjande.

Innehållsförteckning

	Sid.
Skrivelse till statsrådet G. E. Sträng	3
Kap. I. Utredningsuppdraget	5
Kap. II. Grunddragen av hittillsvarande organisation och löneförhållanden be- träffande lantmäteriets personal	11
A. En översikt rörande lantmäteriorganisationens uppkomst och ut- veckling	11
B. Nuvarande organisation och avlöningsförhållanden vid lantmäteri- styrelsen, länens lantmäterikontor och lantmäteridistriktet.....	19
C. Skiftesorganisationen i Kopparbergs län.....	25
Kap. III. Frågor rörande förrättningsverksamhetens organisation och indelningen av riket i lantmäteridistrikt	28
Kap. IV. Frågor rörande distriktspersonalens tjänsteåligganden	54
1. Avgränsningen av distriktspersonalens tjänsteåligganden	54
2. Verksamheten inom distriktet	62
Kap. V. Frågor rörande kompetenskrav och utbildningsanordningar	68
A. Beträffande lantmätare	68
B. Beträffande den mätningstekniska biträdespersonalen	69
C. Beträffande kontorspersonalen	73
Kap. VI. Utredningens förslag till löneroglering	79
1. Distriktslantmätare	81
2. Övrig högskoleutbildad lantmäteripersonal i lantmäteridistriktet	86
3. Mätningsteknisk biträdespersonal	89
4. Biträden i kontorstjänst.....	91
5. Rese- och traktamentsersättningar.....	92
Kap. VII. Frågor rörande lantmäteritaxan m. m.....	93
Kap. VIII. Statens övertagande av omkostnaderna för lantmäteriets distrikts- organisation m. m.	99
Kap. IX. Övergångsanordningar m. m.....	100
1. Löneklassplacering m. m. vid övergången.....	100
2. Övergångsansättningar	103
3. Pensionsförhållanden	107
4. Vissa författningsändringar	107
Kap. X. Frågor rörande lantmäteristyrelsen och länens lantmäterikontor ...	108
A. Beträffande lantmäteristyrelsen	108
B. Beträffande lantmäterikontoren i länen.....	109

	Sid.
Kap. XI. Kostnads- och statberäkningar m. m.	111
A. Avlöningsanslag för tiden 1 juli—31 december 1947	111
B. Avlöningsanslag för tiden 1 januari—30 juni 1948	112
C. Anslag till omkostnader i lantmäteridistriktet m. m.	114
D. Engångskostnader för instrument- och möbelutrustning	116
E. Uppbördsmedel	117
F. Sammanfattning	117
G. Vissa kostnadsökningar vid lantmäteristyrelsen och lantmäteri- kontoren	118
Bilagor	120

Statens offentliga utredningar 1947

Systematisk förteckning

(Siffrorna inom klammer beteckna utredningarnas nummer i den kronologiska förteckningen.)

Allmän lagstiftning. Rättsskipning. Fångvård.

Statsförfattning. Allmän statsförvaltning.

Kommunalförvaltning.

Statens och kommunernas finansväsen.

Politi.

Nationalekonomi och socialpolitik.

Kollektiv tvätt. Betänkande med förslag att underlättat hushållens tvättarbete. [1]

Hälsa- och sjukvård.

Allmänt näringsväsen.

Elkraftutredningens redogörelse nr 1. Redogörelse för detaljdistributörerna samt deras råkraftkostnader och priser vid distribution av elektrisk kraft. Inledande översikt. [3]

Betänkande med förslag till standardtariffer för detaljdistribution av elektrisk kraft. [4]

Fast egendom. Jordbruk med binäringar.

Betänkande ang. fiskerinäringens efterkrigsproblem samt den prisreglerande verksamheten på fiskets område. [2]

Vattenväsen. Skogsbruk. Bergsbruk.

Industri.

Handel och sjöfart.

Kommunikationsväsen.

Bank-, kredit- och penningväsen.

Försäkringsväsen.

Kyrkoväsen. Undervisningsväsen. Andlig odling i övrigt.

Försvarsväsen.

1944 års militärsjukvårdskommittés betänkande. Del 2. [5]

Utrikes ärenden. Internationell rätt.